

Rodolphi Agricole Phrysiæ ... Nonnulla opuscula hac sequuntur serie.

<https://hdl.handle.net/1874/341930>

2
4

Rodolphi Agricole & Brylij.

Viri vtriusq; Literaturæ peritissimi, nonnulla opus-
cula hac sequuntur serie.

C **Axiochus** Platonis de Contēnenda morte. Ver-
sus e Græco in Latinum.

C **Epistola**, De Congressu Imperatoris Friderici
& Caroli Burgundionū ducis.

C **Epistola** variæ ad Iacobum Barbirianū/ de re
scholastica Anuerpien. Item de Fornando studio
cum multis aliis.

C **Parentesis Isocratis** ad Demonicum e græco in
latinum traducta.

C **Oratio** In laudem Philosophiæ.

C **Oratio** ad Innocentium Octauū Pont. Max.

C **Carmen** de Vita D. Iodoci.

C **Anna** mater.

C **Epicedion** in mortem comitis Spegelbergi.

C **Hymnus** de omnibus sanctis.

C **Carmina** Ad Rodolphū Langiū, Iodocū Besses-
lium Et Casparem abbatem mōtis S. Georgii.

C **Epitaphia** In Philippū Nothum ducis Brabā-
tiæ cum nonnullis Epigrāmatibus.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and is mostly obscured by the paper's texture and discoloration.

2
4

Petrus Egidius Anuerpian⁹, Martino Dor-
pio Theologo, Amico iucundiss. S.D.

QUum nup aliquot Rodolphi Agricola^e Vi-
ri insignis doctrina^e opuscula, nactus essem,
Martine festiuis. Opere precium fore existimaui, si
a foricorum tinearumq; morsibus prorsus vindicata
typis excuderetur / vt etiam extrariis gentibus no-
stratiu ingenia longe lateq; innotescerent. At pen-
sulant mihi identidem cui nam potissimum cōsecra-
rentur, Tu vel ex oibus vnus occurristi, condignus
sane cui⁹ sub noie literar^{um} pceres (nā barbaros de/
generes nihil moror) hoc quaecunq; est volumen
euoluerent legerentq; / Equidem qum ppter eximia
authoris ytriusq; lingue facultate gratissimum futu-
rū dubio pcul cognoscere, tū nō parū nois sibi cō-
ciliaturū augurabar si nois tui splendor in ipso (vt
sic dicā) antilogio velut stellula quedā pfulgeret,
Eteo certe libēt⁹ effeci, vt te hoc q̄ti suscitabulo ad
publicationē foeturę tuę inuitarē, qppe qui ipse pri-
dem liquido ex Nicolao Buscoducen. amico vtriq;
iuxta charo intellexerī eā iā exaffectā ppolitāq; p-
ter formulas chalcographicas affectare nihil. Ac-
cingere igitur & memoriae vegetandę gratia, edi-
tionē tuā publicitus exosculandā, in man⁹ doctore
exire sinas, nullū me hercule facinus fuerit glorio-
sius, presertim quod tibi summū tum decus, tū fru-
ctus cōpabit. Et p qđ vicissim Louanieñ Academię
atq; adeo doctissimis qbusq; plurimū nō tantū vo-
luptatis, sed & vtilitatis sis allatur⁹. Verum vt in-
terim te etiam ad palmatum quendam triūphum

prouocem. Nosti enī vt noster hic Rodolphus vti
antesignanus quispiam. cum ipsa etiā & Græcia &
Latio de doctrinæ fastigio contēderit, multosq; mi-
litię literarię scientissimos. nō dico equauerit sed
& longe vicerit. Id q̄ satis sup̄q; ex operibus liquet/
& quēadmodū Elephantū a dentibus. Ita ex iis to-
tum licebit estimare Rodolphum. Quod si fas est
& alios recensere. Age Erasmus Roterodamum
Virū vndecunq; doctissimum hoc in albo non se-
cus ac Hanibalem quēdam collochemus, qui vt ille
cū Romanis super libertate. Ita hic de arce regine
eloquentiæ certauit. Cuius quidem laus tanta est
vt nullis p̄coniis indigeat. ip̄a abūde vel p̄ se sit ap-
prime illustris. Sed quorsum hęc inquires tā multa?
Etenī vt tibi ad hoz̄ imitationē quasi classico quo-
dam animarem incenderēq; Et ne patereris opus-
cula tua diutius a scrineis strangulari/Quinetiā vt
Germania que dudū mera Romana mera Cecro-
pis atq; Attica facta est. Italię scrupulum inicit, &
velut olim imperiū/ita lingue & gloriā & decorem
tollat surripiatq;. Macte igit̄ & tā magnifico tro-
phæo consulens, non prius quiescas q̄ opera tua in
vulgū protruseris. vt vel exotici intelligant magis
atq; magis Italię iacturā & ruinam. Neq; est q̄ ve-
reare Barbarorū interim assultum, quin habeat &
Louaniū cōplusculos viros neutiq; vulgariter eru-
ditos. sub quorū tutamine. vti sub Pallados Aegi-
de latitans Meduseos etiā vultus intuebere. Vale
Doctissi. Martine Anuerpie pridie Idus decēbris.

3

ORNATISSIMI ELOQVENTISSIMI
QVE ORATORIS. RODOLPHI AGRICOLAE.
OPVSCVLA.

¶ Rodolphus Agricola. Rodolpho Langio. S. d.

Ibellum Platonis qui Axiochus inscribitur latinum feci, Tuq; potissimum cui eū dicarem occurrebas, q; facillime sperabā posse me tuæ beniuolentiæ imponere: vt cū acciperes eū: amici sinum illi non iudicis supercilium offerres/ Tibi igitur atq; adeo vni tibi illum dicaui, Vnde nanq; tantum mihi fiducia: vt audeā immēsum illud diuinūq; Platonis dicendū flumē populo meis verbis cognoscendum proponere: Tu itaq; si probabis hunc meū laborem, erit quod gaudeā magis pro tuo in me amore quē ego in causa putabo q̄ vt ingenio meo blandiar. Sin displicebit hec tibi opera mea perierit Idq; vel eo equiore animo feres q; q̄q; mihi felicissimi laboris conscius essem, in tuis tamē auribus tuoq; iudicio acquieturus erā quem solum ego meorum studiorum abunde magnū theatrum puto. Vale.

¶ Traductio Rodolphi agricolæ in Platonis Axiochum de contemnenda morte Incipit.

EXeunti ad Cynosarges mihi: cum ad Dissum venissem. vox cuiusdam allata est clamantis Socrates Socrates. Vtq; cōuersus circūspectabā: vnde ea redderetur: Axiochi filium video Cluiam ad Calliroen currentē cū Damone musico Charū

daq; Glauconis filio Horū alter quidē musicā docebat: alter ex familiaritate amabat: simul atq; amabatur, Visum est ergo mihi recta deflectenti occurrere eis: vt q̄primū coueniremus. Perfusus autē lachrimis Cluias nūc tempus est inquit Socrates vt vulgatā semp de te sapientiā ostendas. Pater enī ex aliquo iā tēpore: viribus de improviso destitutus est: & prope est exitū vitæ molesteq; fert. adesse sibi finē tactū antehac cōtēneret morte horrēda ymagine exprimentes. comiterq; derideret Perge ergo, proq; tua consuetudine illū confirma, vt volens eo quo ducit necessitas sequatur, vtq; ille mihi ad reliqua hoc ipso etiā pie colatur. Socrates. Nullā me Cluia moderatā rē rogaueris frustra, q̄ iāto nunc magis cū ad hęc me voces pietatis officia. Acceleremus autē Si enī ita res habet festinato opus ē. Cluias. Vbi modo te viderit Socrates: rectius habebit Crebro enī iā euenit ei, vt exanimatus rursus reficeretur. Socrates. Quo citius autē perueniremus, ea que circa murū cognominata ē iuimus. In pximo nāq; habitabat porte que est apud Amazoniam colūnā Inuenimus ergo eū equis sumptis rursus sensibus, & corpore robustū, defectū vero mente profususq; indigentē cōsolationis, reuoluentē crebrose, suspiriaq; cū lachrimis atq; manū crepitu cientē Aspiciens autē illū: quid hoc inq; rei Axioche? Vbi nobis illa pridē magnifica verba, cōtinētesq; laudes virtutū: & mai⁹ q̄ vt dici posset ī te animi robur? Sicut enī timid⁹ athleta cū in gīnasio insignē te p̄bueris ad certamē ipm defecisti. An nō media

te cōsiderabis naturā vir tā? & rōni obsequēs vtq;
nihil aliud Atheniēsis; q; cōmune videl: cet hoc &
aboībus iactatū. pegrinatio quedā vita ēq; p̄ra
gentes eā alacriter & tātū nō p̄ana canētes ad po/
ltremā accedere necessitatē. tā molliter vero habe/
te se tāq; egre: pueri more diuelli nequaq; prudē/
tix p̄ se tert altioris etatē. Axiochus. Recte qdem
Socrates ista mihi dicere videris: verū nescio quo
pacto vbi propius accessit periculū. fortia illa grā/
diaq; verba occulte subtere uolāt atq; negligūtur.
oborīt aūt metus quidā. mētē multipliciter dīcer/
pēs Si hac luce hisq; priuabor bonis. & exps mētis
lensuūq; iacebo vbi cūq; demū putrescent & in pul
uerē vermesq; cōuersus. Socrates. Impfecte cōiū
gis Achioche p̄pter ipitiā cū sensuū orbitate sensū
ubi q; ip̄e contraria facis & dicis Neq; cogitas q; si/
mul qdē desies id q; sensib⁹ carebis. simul ob putre
factionē doles. amissionēq; vitę oblectamētōꝝ. ve/
luti morte sis in aliā vitā trāsitur⁹. neq; in oīmodā
abitur⁹ sensuū abolitionē & eādē in q̄ priusq; nasce
reris fuisti Vt enī cū Dracon Clitēnesq; guberna
bāt rēp. nihil te male habebat (necdū enī cepas eē
vt male tibi q̄cūq; accidere posset) ita neq; post mor/
tem erit Nullus enī vt male tibi esse quicūq; possit es
futurus Quin tu igitur hāc oēm discutis ineptiam
illud cogitans. q; soluta simul hac compage. ani/
moq; rursus in proprium restituto locum relictū
istud corpus terrenum atq; rationis expers nequa/
q̄ est homo. Nos etenim anima sumus animal im/
mortale. mortali inclusum munimento Hoc autē

tabernaculū non sine malo nobis circūdedit natura, cuius lera quidem abstrusa sunt & volucra pluribusq; doloribus admixta, tristia vero improuisa diuturna, prorsusq; vacua gaudiorū. Valetudines nempe sentiētium membrorū vlcera, & morbi interni Quibus necessario (quoniā per corporis meatus sparsa est) condolens anima celestē & cognatū desiderat ethera, sititq; cupide supne illius consuetudinē gaudiaq; vitę. Discessus itaq; e vita: mali cuiusdā ē in bonū cōmutatio. Axiochus. Cū malū ergo Socrates vitam putes: quid ita viuere pseueras: cū rerū sis indagator; & nobis id est multitudi ni intelligētia prestes, Socrates. Nequaquā verum de me Axioche testimoniū dicis, Arbitraris enim quēadmodū vulgus Atheniēsū, quādo quidē res inquirō alicuius quoq; me scientiam habere Abest aut tantū vt recōditiora sciam vt voto optauerim etiā vulgata me ista nouisse. Sūt autē ista que dico Prodicī sapiētis tradita Illa qdā duob⁹ obolis, illa duabus, illa quattuor dragmis redempta, Gratis enim hīc vir neminē docet, estq; mos ei semper Epīcharmi illud in ore habere.

Manus manum fricat, da aliquid, et aliquid cape. Nuper ergo cū apud Calliā Hipponici filiū declamaret, tantis deseruit cōtra vitā, vt ego ad ea que nullius sunt momēti, asscripserī illam Exeoq; iam in mortem mihi animus Axioche propēdet. Axiochus, Que dixit aut Socrates, Dicā eqdē tibi ea quorum mihi veniet in mentem. Que enim pars inquit etatis, calamitatibus vacat? Nonne statim

a principio plorat ut primū natus est infans: Vitāq;
 a lachrimis auspicatur. Que tandē non premit eū
 molestia: Semper enī vel penuria: vel frigore: vel
 calore. vel verberibus vrgetur. Antea quoq; q̄ loq;
 possit quanta patitur. flens scilicet hancq; solā ha-
 bens anxietatis sue querelā Vbi septimum dehinc
 expleuerit annū. multosq; labores exhauserit. iam
 custodes gymnaste. magistri ludi. iam adolescenti
 critici geometra. rei militaris preceptores. ingens
 plane dominorum multitudo Post ista vbi in ephe-
 bos inscriptus est. peior iā metus. liceū: academia:
 gymnasiarchia: virge nullaq; prorsus malorū mē-
 lura Omnis adeo adolescentis sub moderatoribus
 est labor. qui ex Ariopagi delecti cōsilio presunt iu-
 ventuti. Deinde cum fuerit istis exolutus iam cure
 palā emergunt. reputatioq; quod viuendi potissi-
 mum instituant iter. pręq; sequentibus incōmodis
 priora illa puerilia videtur. & infantū reuera ter-
 ritamenta expeditiones enī & vulnere perpetuiq;
 certaminū labores. Hinc iam fallēs subrepat sene-
 ctus. in quā confluit quicquid est infirmū fragileq;
 nature Quod nisi otius quis vitā velut es alienum
 reddiderit: astans supra caput natura tanq; fenera-
 tor reposcit vsurā. Ab alio quidē visum. auditū ab
 alio. persepe vtrūq; At si quis diutius cunctetur de-
 bilitat eum. excruciat inēbrisq; destituit. Alii itaq;
 multa senectute repuerascūt. animoq; bis pueri fi-
 unt senes Dii ergo propter hoc ip̄m (vt quibus no-
 tissime sint humane) quos plurimi faciunt. eos
 citius auferūt e vita Agamedes & Trophonius ita p;

cū Pythii Apollinis edificassent templū. orātes da
ri sibi qđ optimū esset cum obdormissent nunq̄ de/
inde surrexerūt Sicutiā lunonis argiue sacerdotes:
precāte matre eorū vt gratiā eis aliq̄ luno pietatis
illoꝝ referret (cū enī cūctarētur iumēta succedētes
īpi vehiculo matrē ad templū vsq; pertraxerāt) p^o
preces ergo nocte decesserūt Lōgū foret autē poe/
tarū dicta recensere. qui diuiniorib⁹ poematis ea
que ad vitam pertinent nostram velut ex oraculo
decātant quemadmodum deplorent illam Vnius
q; solum memoratu dignissimū sat habeo meminisse.
qui inquit.

Quā superi miserum stamen mortalibus eui
Neuere. vt viui deflenda per omnia durent
Iterumq;.

E cunctis hominum generi sors pessima vitæ
Stat. quecūq; supra terram spirātq; meantq;
De Amphiarao vero quid dicit

Iuppiter hunc totis animis. hūc magnus apollo
Diligit & iusti metas non attigit eui.

De illo quoq; qui ita iubet. nascens fleat qui tāta
vitæ intrat mala quid tibi videtur? Sed cesso ne
cōmemorādo alios. rem contra q̄ institui longius
ducā Qđ aut vitæ quisq; institutū. quā artē diligeret
vt non queratur de ea atq; presentibus offendat
Opifices mercenariāsq; recenseam⁹ artes ex nocte
in noctē vsq; laborātes & vix tolerātes vitæ neces/
sarios sūptus. cōplorātes seipsos onēq; vigiliā suā
merore lachrimisq; cōplentes At nautam dicam⁹
p̄ tāta penetrātem p̄icula. quiq; quemadmōm Bias

ait neq; iter mortuos est neq; iter viuos Terreſtris
enī hō velut ambigui generis. ip̄e in mare ſeſe pieſ
cit totuſq; arbitriū iactus eſt fortune. Verū dulcis
ē agricultura. Eſt ſane nōne tota tñ ē qd aiūt huic
ſemparatā doloris habens cām. nūc quidem ſic
citatem. nūc pluuias. nūc vredinem. nūc rubiginē
nūc vel eſtū inſtempetiū vel frig^o cōquerens illa
quoq; honorata in primis reip. cura (multa enim
p̄tereo) p̄ quātas rapit^r Anxietates Que gaudia qd
dem habet ſurūculi in modū trepida ſemp atq; liti
mulis repleta. ſpulfas vero acerbas & milies mor
te peiores Quis enī beat^o eſſe poſſit vulgi viuens
arbitrio tametſi faueatur ei plaudaturq;. populi
ſcilicet ludicrū iactus: exhibitatus. damnat^o mor
tuus & tum miſerādas viſus. Vbi namq; Axioche
tu qui ī rep. verſaris vbi Milciades vbi Themisto
cles vbi Epialtes obiit. vbi item qui nup̄ in rep. du
ces fuerūt qñ ego quidem in eā non ſum adductus
ſententiā Neq; enim honeſtū mihi videbatur. vt
inſanienti populo dominationis particeps fierem
Theramenes aut̄ & Calixenus deinde conſtitutos
p̄ficiētes magiſtratus vt indemnari necarentur
hoīes effecerūt. tuq; cū Triptolomo reſiſtebas illis
loluſ e triginta milib^o in cōtionē coactis. Axio
chus. Sūt iſta Socrates vt dicis. ita p̄ ex eo ſugge
ſti me ſacietas cōepit neq; mihi qcq; acerbius rep. vi
ſum eſt Perſpicuū id quidem illis qui in ipſo ſunt
negocio verſati Tu namq; dicis hęc veluti qui de
ſublimi ſpectaueris. nos vero qui fecim^o periculū
q̄to exact^o ſcimus Popul^o enī cariffime. Socrates

ingratus est, morosus, crudelis, inuidus, immoderatus
ut qui sit ex colluue turbæ & stultis insolentibus
collectus Huic autē qui assentatur multo ipse
miserior ē. Socrates. Quādo igitur Axioche hęc
que liberalis maxime oīm est artium, omniū maxi-
me abominandā putas quid reliqua vitæ genera,
an non putabimus prius esse fugienda? Andiu eri-
am Prodicum quandoq; dicēt q; nihil quicq; neq;
ad viuētes mors neq; ad defunctos p̄tineret. Axio-
chus. Quō dicis ista Socrates? Socrates. Quo-
niam neq; circa viuētes est; hi vero qui obierunt
nō sunt amplius Ita q; neq; apud te est; nōdū enim
obiisti neq; si quid tibi accidat ē circa te futura, nō
enī eris Stultus est igitur dolor de Axiocho, qualis
neq; est neq; futurus sit Axiochum mente torque-
ri, sitq; simile veluti si Scillā aut si quis Centaurū
reformidet que neq; iā imminent tibi neq; sint vnq;
ad exitū tuum affutura Existentiū enī rerū est me-
tus; que non sunt aut nemo est qui p̄timeat Axio-
chus Tu quidē docta hęc verba ex ea que nūc pul-
lulat garrulitate protulisti, illinc est enī hac ques-
tus captatio illicinde iuuentuti apparatus, Me ve-
ro amissio bonorū que sunt in vita tristē reddit,
etsi Socrates probabiliorē etiā hac quā modo di-
xisti crepueris orationē, Non enī errabunda iā mēs
ducitur apte coherentibus verbis, neq; contingunt
mentē ista; sed in ostentationē splendoremq; orati-
onis parata multū absunt veritate. At animi egritudo
captiosus nequa q; sistitur verbis sed illis acq;
escit solum que valeant ad mentem vsq; penetrare

Socrates. Coniūgis imprudenter Axioche & bonorum priuationi malorū substituis sensum, oblitus q̄ tūc mortuus sis futurus. Eum namq̄ qui bona amittit contraria ledunt que patitur mala: at q̄ non est nihil eius quo priuatur locum recipit quomodo ergo esse posset vllus in eo dolor: qđ nullam ledentium noticiam exhibebit. Qđ si non ab initio Axioche per imprudentiā vnum aliquem sensum cum morte cōponeres, nequa q̄ metueres eā. Nunc ipse te subuertis, timens amissum ire animā aliāq̄ animam illius amissioni circundas. Et turbaris q̄ sis sine sensu futurus, hocq̄ ipsum non sentire alio te sensu comprehensurū putas. Ad hęc multę sunt perpulchraq̄ de animi immortalitate rōnes. Neq̄ enim mortalis natura in tā varias res attollere sese posset vt contemneret ingentium ferarū vires, maria transmitteret, conderet vrbes, res publicas constitueret. Respiceret etiam in cœlum & astrorū videret reuolutiones, cursusq̄ solis & lunę, ortus itē & occasus, defectus, celeritatem, distātiās, equinoctiaq̄ & duplices cōuersiones Peliadum etiam & Hiemis atq̄ Aestatis ventos imbriūq̄ casus & horrendos turbinum raptus vt comprehensos quoq̄ mundi labores seculis traderet, nisi diuinus quidā mentibus nostris spiritus inesset quo complexum noticiamq̄ tātarum attingeret rerū. Transis itaq̄ non in mortem Axioche sed immortalitatem nō in amissionē bonorū sed sinceriorē eorū pceptionem neq̄ ad voluptates mortali cōfusas corpori sed ab oībus pr̄sus molestiis purgatas. Illuc enī ex hoc so/

lutis carcere proficisceris vbi quieta letaq; oia &
nulla fatiscētia senēcta. tranquillāq; illic perages
vitam. ab oib⁹ liberā incōmodis & serena placidā
quiete rerū cōtemplans naturā: atq; Philosophiā
non ad turbam neq; inspeciem sed ad puram ger
manamq; deditus veritatem. Axiochus. In con
trarium me Socrates hac oratione distulisti. Non
enim metus iam me sed desiderium tenet mortis.
Vtq; ego rhetores imitatus grandius aliquid dicā.
iam dudum superna mente concipio & immensum
illum diuinumq; recenseo cursum collegiq; ex in
firmitate me. sumq; iterum quasi nouus effectus.
Socrates. Si vis aut aliam etiam orationem cape
quā retulit mihi Gobrias auagus. Is dicebat secū
dum Xerxis in graciā transitum auum suum sibi
cognominē missum esse in delum quo eam tueret
insulam in qua bina sunt numina pgnata. Ibi illū
ex eneis quibusdā tabulis: quas attulissent ab hip
boreis opis & hecaergus didicisse: animā postea q̄ a
corpore sit exoluta in ignotum quēdam locū sub
terraneo discedere recessū in quo Plutonis sit regia
nihilo minor q̄ aula Iouis. Terra etenī mundi me
diū tenēte ambitū eius esse globosum. cuius alterū
quidē semiorbē dii superi acceperint inferi alterū
atq; hi quidē fratres illorum. hi vero filii fratrum.
Vestibula aut qua aditus ad Plutonis est regnum
ferreis esse claustris atq; a clauib⁹ obfirmata. Ape
rientē illa fluuius excipit Acherō post quē Cocyt⁹
est. Eos vbi quis traiecerit ad Minoem & Rhada
mantū est accedere necesse. Vocant hunc cāpū ye

ritatis inq; eo iudices sedent recognoscentes eorum
qui aduenerint vniuscuiusq; vitā & qua quisq; ra-
tione corpus inhabitans ætatē peregerit. Nec mē-
tiendi illic vlla facultas. Quibuscunq; aut in vita
melior aspirauerit demonii sedes incolunt piorū.
vbi omnes ore scatent omnigena fructuū vbertate
fontes puris labuntur aquis. variis prata omnimo-
da floribus vernant conuentus sunt philosophoz
theatra poetarum. exultantium corone. musiciq;
concentus. Ad hæc instructa diligenter cōiuiua &
ipsa sese suppeditans affluentia victus. Non enim
frigus illis non æstus est grauis. sed temperatus aer
funditur mitibus solis radiis illustrat⁹. Hic etiam
iniciatis est dignatio quedam. & religiosa ibidem
quoq; peragunt sacra. Quomodo ergo hic honor
habebitur college deorū Herculem nāq; liberūq;
patrem descendentes ad inferos priscus est sermo
hic iniciatos fuisse & fiduciam quo illuc irent ab
eleusinia accepisse. At illi quibus per scelera vita
fuerit peracta p tartarū a furiis ad herebū chaosq;
rapiuntur vbi impiorum est locus inexplēbilesq;
danai filiarum vrne. vbi tātali sitis præcordia ticii
sizophi inexplicitum saxū cui⁹ finis ab alio incipit
rurū labore. Ibi circū lambētib; eos feris: inde-
sinenter lampadibus adusti & omnium penarum
afflicti cruciatu tormentis laniantur immēsis. Ista
quidē ex gobrya ego audiui: tuum vero de eis erit
Axioche iudiciū. Illud nāq; ratione adductus solū
scio constāter q; omnis immortalis est anima quæ-
cunq; ex hoc loco transfert & p̄sus expers doloris

Siue sursum ergo Axioche siue deorsum beatus sis oportet qui probe pieq; vixisti. Axiochus. Pudet me Socrates dicere tibi quiddam. Tantum abest vt timeam mortem vt nunc eius etiã teneam amore: vsq; adeo & hæc mihi & illa de cœlo psuasit orō Cōtemno etiã vitam vt qui sim in melius domiciliũ transiturus: nuncq; paulatim ea que dicta sunt ipse mecũ recensebo. Tu vero meridie fac assis mihi Socrates Socrates. Faciã vt dixisti. Ego quoq; ad Cynosarges vnde huc vocatus sum redeo ad deambulationem.

¶ Finit dialogus Platonis de contēnenda morte qui Axiochus inscribitur Feliciter.

9
RODOLPHI AGRICOLE Traductio in
epistolā de cōgressu Imperatoris Friderici & Karo-
li Burgūdionū ducis

Antonio Scrofineo Rodolphus agri-
cola, Salutē dicit,

Niunxisti mihi vt litteras illas quas de
i congressu imperatoris Friderici & Karo-
li Burgundionū ducis gallice pscriptas le-
gisse me tibi narrauerā. in latinū sermonē conuer-
terē. Gessi morē voluntati tuæ, non tamen verbū
ē verbo exprimens sed lacius nōnunq̄ contractius
ue res explicās. Ordinē quoq; rerū sicubi cōmodi⁹
visum est cōmutaui. Tu siq̄ parū latina tibi videntur
bunt aut nescisse me meliora aut vt excusationē
aliq̄ ignoratiæ mee prætexam rerū culpā putabis
quarū nonnullas q̄ nostro euo repte sunt difficile
crediderī prisca appellare nominibus. Neq; enī
fieri potuit vt vetustati cui res ignorarent nota ea-
rū essent rerū noīa Sed hæc vteūq; sint vna eadēq;
maxima excusatio mihi tu q̄ iussisti. Malui enī au-
daacter suscipiendo obsequi tibi q̄ offendere negan-
do prudenter Epistolæ hæc erat sententia.

Arnoldus de lalaing prepositus diuē Mariæ
brugēsis Paulo baenst rectori papiensi, S. d.

Respectū mihi fuit sūmo te studio summaq;
voluptate cōuentū imperatoris & ducis no-

stri auditorū idcirco rem oēm quā potui diligētis
sine p̄quisitam exploratāq; scripsi. Certior factus
ab imperatore dux velle se magnis arduisq; de res
bus corā secū agere. cōpositis rebus ducat⁹ Gelrēs
sis quē bello subegerat in Lothoringiā aduenienti
imperatorī est obuiā profectus. Erat secū fere dimi
diā exercitus sui pars quē in dicta expeditione ha
buerat. Metēse oppidū est lothorigorū clarū iis lo
cis & natura opereq; egregie munitū. Id cupiebat
ingredi dux Ciues reputantes & armato & poten
tiori & inter hostem amicūq; dubio credere peri
culosum. quū nō nisi p̄afinito numero comitū.
& quibus si vim pararet pares se crederēt illū ad
missurū se dicerent. respondit maluisse se qd̄ cogē
re posset impetrare. Esse sibi clauēs portarū in p̄o
ptu arma exercitūq; significās Statua haberi in
agro Treuirēsi Exercitus. per villas tecta q; vicorū
sparsus tres in longitudinē. in latitudinē duas cō
tinet leugas Tertio kalendas octobris imperator.
Treuiros venit comitatus filio suo & turchi filio.
Treuirorū ciuitas ad mosellā flumen sita. sexagintā
supra moselle & rheni cōfluentem milibus & re
rum gestarū magnitudine & vetustate vrbis (quip
pe circa troiana conditam tēpora ipsi affirmant) p̄
clara Gallica olim gens & que diu ambiciose iter
germanicas videri voluerit: donec tandē promotis
tinibus germani & occupato quicquid galliarū
ad rhenum pertinet treuiros quoq; in imperiū no
menq; suū adegere. Huc cū venisse imperatorē
dux accepit ipse proficisci postridie parabat. Quē

vbi appetere auditū est simul ipse imperator cum
 omni strepitu fortunæ suæ. simul episcopus treu-
 rensis & quicquid nobilitatis dignitatūq; tota in
 ciuitate fuit paulo minus leuga obuiam processit.
 Postq̄ in conspectum vtrinq; ventum est dux ve-
 nerabundus detecto capite equo desiliit. Itidē im-
 perator faciens procūbentem in genua ducein am-
 plexus sustulit. Dicta ergo redditaq; salute; & a du-
 ce reliquis etiam quibus hic debebatur honor sal-
 uere iussis; rursus equos inscendunt. Ibant iuncto
 gradu imperator atq; dux; sequebantur filius im-
 peratoris & turchi. Post hos vt cuiq; nobilitas vel
 claritudo erat. Ingēs numerus vtriq; principi qui
 tubis buccinisq; præcinerent. Tributa hæc quoq;
 duci ab imperatore dignatio; vt ducis ipsius primi
 agminis essent soliq; canerent. Præcedebant dus-
 cem pro numero gentium quibus imperat (cadus
 ceatores nescio an nomen clatores dicam) vulgus
 gallorum hiraldos vocat genus hominum gallie
 germanisq; & reliquis ad occidentem nationibus
 vsitatum; italie non perinde cognitum; genus nos-
 bilitatem; decus principum insigniumq; per gen-
 tes familiarum nosse ipsorum muneris habetur;
 quibus maioribus nobilissima queq; donus pro-
 pagata; quid in qua; honeste egregie; fede turpi-
 ter factum patratumue ipsi præcipue vel norunt
 vel nouisse creduntur. Tuti ac velut sacrosancti;
 in pace honorati; in bellis quoq; quamuis seuis
 intacti. Libertas ac licentia scelerate facta princi-
 pum reprahendendi; minor nunc quidem olim

maxima Ausi adire mensas regum & resupinatū
(sūme id ignominie loco habebat) panem appone
re: & lintheū quo mensa insternitur medium pscis
dere & alia dedecoris notādi causa facere. Sed hæc
quemadmodū plæraq; robustior in vicia posteris
tas magna ex parte neglexit. Nomen tantū & ves
tustæ venerationis potius memoria q̄ præsens au
ctoritas remansit. Hi insignia singularū gentium
nomenq; præferentes ducem vt diximus præcede
bant Gladiū dux maiori (vt par erat) potestati cō
cedens imperatori submisit. Erat videre cuncta
opulentię maiestatisq; plena. Strepebāt tubę buc
cinęq; & funalia flammantesq; ob iter cerei: noctē
incenderant; iam fremitus & ardor hominū equo
rumq; & omnia ostro atq; auro fulgentia: & hæc p
tranquillitatem tanq̄ exposita spectaculo notabi
liora omniū in se aures oculosq; conuerterant. Im
perator vestiebatur textili auro: vestis ad pedes p
fusa: & circū collū replicata perq; humeros more
thurcorū sparsa limbo circū pedes manusq; ingen
tis præcii margaritis picturato. Ipse grandis natu
sed virenti adhuc atq; solida iuuenta. Dux autē cir
citer quadraginta natus annos in ip̄o ætatis robo
re medio rerū glorięq; cursu cōspiciuus armis se to
tum texerat. Fulgebat desuper chlamis vnionibus
carbunculis adamantibus distincta: quā qui par
cissime ducentorū milliū scutatorū estimauerunt.
Tam multorū paupertate cōstat vt vnus vestiat.
Scias necesse sibi esse velut ex immenso & inexpl
bilicupiditate haurire cui tantū libeat in re modi

ca profundere; Filius imperatoris decimū octauū
agens annū, insigni facie; egregio & p̄tate & ca/
pacissimo paterne fortunę ingenio indutus sangui
neum intertextū argento Thurci filium aiunt ca
ptum in bello qđ cum imperatore Trapezūtio rex
thurcorū gessit. Romæ de hinc ad pōtificem maxi
mū missum esse; mox ab eo imperatori dono datū
Amictus patrio more veste aurea figurata erat Cri
nem in nodū collegerat sicut sarinate solēt, toruus
aspectu; prorsusq; horror & patria vastitas vultu
apparebat. Iam plariq; alii duces comites atq; p̄ri
cipes; viri magni memorandiq; si soli fuissent nūc
solum tantorū nominū accessio Pręcipui quoq; ho
nore; aut opibus; populi treuirensis prope sexcenti
equites; amicti omnes rubeis vestibus iactātes du
ci officiū suū & imminētes forte metus p̄auis be
neficiis occupaturi Imperator & dux multo & quā
tum ex vultu conicere erat benigno sermone iter
emetientes; quū tandē p̄ mediā vr̄bem ad forū vē
tum est, longis inter se p̄cibus vtriq; longa obse
quiorū ostentatione, vter alterū domū comitaret
contenderūt. Concendente vero neutro & ambo
bus tantū honorem obstinate obnuentibus; vale
facientes inuicē discedūt. Imperator in aedes āplas
atq; magnificas ī p̄spectu fori; dux extra muros vr
bis ad sanctum Maximinū (coenobiū id est diui be
nedicti) diuertit kalendis octobris quū p̄adissent
dux iā pridem opperientem se imperatorem domi
suę cōuenit Stabat impator ī aula aureis sericisq;
tapetibus instructa innixus abbaco & cogitabuna

do similis. Vtq; aduenientem ducem cōspexit ob/
uiam in medium atrium progressus humanissime
salutatum dextera apprehendens in aulā pduxit
Ibi adhibito vno principali ducis scriba diu mul/
tūq; incertū qua de re collocuti. Vbi satis visum ē
circumlatū ex more vinū & bellaria discessumq;
Ibi iterum instare imperator: velle foras comitari
ducem: abnuere vero dux neq; vlla id ratione pati
Tandem victor dux cum medias scalas transisset
imperatorem sequi parātem propere rediens inq;
mediam reducens aulam abscessit. Postridie dux
rursus reuisit imperatorem: abduxitq; secū ad san/
ctum maximinum vbi diuertisse ipsum p̄dixim⁹
Induebatur imperator purpura intertexta auro:
dux p̄ter pilleum vestem gestabat ducalem: fili⁹
imperatoris damascenam viridem vestierat. In re/
liquo comitatu tantum texti fabrefactiq; anri quā/
tum vel his gentibus vel hoc seculo difficulter nisi
qui vidisset putaret fuisse. Non errauerunt forte
qui dixerunt: peregrina luxuria patriam gloriam
commutasse germanos. Quis credat horum maior/
res sago aut pellibus quas feris detraxerant vesti/
tos toties Romana arma exercitusq; fudisse & qua
qua versum trans flumina maria montesq; auxisse
fines. Ingressi sunt conclaue quoddam imperator:
vnaq; episcopus mogūciacus secretorū suorum in/
timus arbiter: & dux cū p̄cipali scriba Cepit no/
mine imperatoris episcopus dicere de re christia/
na quo loco quamq; difficili in statu esset: tum du/
ci de maiorum suorum splendore: tum precipue

12

quoq; de sua laude rebusq; gestis subnectere cau-
las; hortariq; vt opem ferret Dignum prorsus eo
vigore eo virium & animi impetu opus; consulere
in commune sacro christiano nomini & vna opera
de deo hominibusq; optime mereri Pulcheri imū
idem tutissimumq; inceptum extra fortune incer-
ta supraq; liuorem detractionis positum. Quippe
in quo aduersa reprehensione; secunda careret in
uidia. In hanc sententiam cum multa dixisset mo-
gunciacus respondit dux cupere quo possent a plu-
ribus que pro se dicēda viderentur exaudiri in lo-
cum ampliozem se reciperent: Concessum in sena-
culum quoddam grande ornatum auleis in qui-
bus exactissimo opere res Alexātri eius qui orien-
tem perdomuit erāt intexte Huius viri precipua
admiratione qui curas studiaq; sua interius norūt
aiunt ipsum teneri. In medio sella eminentior gra-
dusq; quibus adibatur subsellia quoq; instrata au-
ro. Consedit imperator ad dexteram erant episcopi
Mogunciacus Treuerēsis; Metēsis; filius im-
peratoris; marchio balnearum; post Iodouicus &
Albertus duces bauarie comites montis vigilan-
tis & vuirtenbergensis; filius thurci; & clarissi-
morum virorum magnus quantum locus cape-
re poterat numerus. Ex altero latere dux Burgū-
die; episcopi item Leodiensis & Traiectensis reli-
quaq; aulicorum nobilitas Astabat proxime du-
cem scriba amictus purpura villosa vir vt apud
gallos eloquens & prōptior q̄ facundior Is latine
orsus dicere; primum orationem Mogunciaci

recensuit: tum de rege francorū beneficia Philippi
patris in ipsum meritaq; ex quo exul paternam tu
giens iram hospicio ab eo exceptus sit: hinc vt ope
ra sua reductus in regnum: post hæc accepta compo
sitaq; bella: & que alia ad hanc rem pertinebant mul
tis verbis commemorabat. Tum de principe aqui
tanie subiecit diligentissime omnia explicans. Pos
tremo ad postulata respondit dolere principē suū
cōmunem vicem christianorum & recenti memo
ria acceptas clades se si quem aliū grauissime fer
re Quāq; autem ipse id sibi nō sumeret in ea regum
principūq; magnitudine & opibus vt si eum ee pu
taret: qui vel auxilio vires firmare posset aliorū:
vel auctoritate cōmouere mentes deberet: si tamē
tuti populi sui salue res permittant. effecturum se
vt nemo in ipso quicq; præter successus felicitatēq;
desideret Intelligentq; omnes ad hanc rem nec vi
ro sibi animos. nec principi opes. nec christiano re
ligionem defuisse Facto dicendi sine dux impera
torē ad ædes suas vsq; reduxit Dux aquitanie de
quo supra mētio: frater regis erat iuuis sibi atq;
infensus Huius causa quod rex prope pro exhere
de ipsum habebat susceptū inter duces Burgun
die & regem bellū iactabatur Postea vero quam
dux victum in acie regē & obsidione Parisi⁹ pres
sum ad conditiones accipiēdas coegit maiora di
uersioraq; quā pro hoc incepto victoriæ præmia
recepit Vt crederent qui malignius interpretabā
tur cuiusq; cupiditate suæ speciosum hunc titulū
circumdedisse. Ipse frater autē proximis annis mi

feranda peste consumptus mortē obiit. Egrotabat
grauiter & morbi ignoto genere: decidere vngues
capilliq; defluere vt suspitionē preberet hausti ve-
neni. Et vt est vulgus ad optima faciēda tardum:
ad dicēda pessima promptissimū. ingēlq; libido de
maximo quoq; turpissime estimandi: auctorem ne
cis eum videri voluerunt; cui fuerat dum vixit in-
uisus & ad quem mortis prēmia redibant. Paucos
post dies oratus a duce imperator secū pransus est
Conuiuium maximo apparatu magnificētiaq; in-
structum erat vt propemodum nuptiis suis; qua-
rum fere per omnem galliam germaniamq; cele-
bratur fama exequaretur. Hactenus epistola & si
qua visum est mihi rerū cognoscendarū adiciere
causa. Reliqua ex his qui attuere. Agebatur vt fi-
lio imperatoris in matrimoniū ducis filia locare-
tur nec satis cōuenit hactenus Imperator procura-
torē seu vt ipsi dicūt vicariū impiū ducē perinde vt
ipse poscebat creare paratus erat; si mō dux antea
nuptias firmasset. Dux contra pcuratiōē prasu-
mere velut ex tuto volebat; deinde de nuptiis com-
muni se sentētia statuturos pcuratiōis huius hoc
aiunt esse munus debere: anisurū ducē studio viri-
busq; quātū posset omnia que vsq; imperio ablata
sunt ad priscā Romani pricipatus maiestātē rur-
sus redigere. Ingēs materia & audenti & p̄spero &
ad quoduis audax ceptū in speciē abūde multum
iuris Preterea alia quedā petisse ab īperatore dici-
tur quorum nihil neq; negatū neq; tamen satis p̄-
nis auribus auditū. Spectacula quotidie atq; ludi

equorū cōcertatio: hastatorū cōcursus: silācra pu-
gnarū & in certamē opulentia fortunarūq; fulgor
ostentatus. Maior impatori clarorū virorū nume-
rus atq; nobilitas: apparatus: splendoreq; rerū dux
effusior. Equidem audiui qui affirmaret emulatio-
ne inter ipsos agi. Et vtrumq; oblitū mensurę suę
illū quidem inuidere minori hunc vero contemne-
re maiorem.

CEiusdē familiaris epistola Anduerpiē. scho-
le abrenunciantis In qua de scolasticis tediis deq;
antiphrafico eius nomie. Item de rumore vano su-
per vita Karoli ducis. Et vtilis tandem cōmonicio
qualis ludi litterarii magister eligendus sit.

Rodolphus Agricola suo Iacobo barbiriāno
Salutem plurimam.

Eddite sunt mihi suauiissime Iacobe in iti-
nere simul quaterne litterę tuę. Quarū
aliis qd a me fieri cupias: aliis q; neq; ipse
veniā neq; litteris quid factur⁹ sim certiorē te faciā
acerbius cōquereris Eis oībus quo apert⁹ respon-
deā: & tu simul quid faciendū mihi sit facilius cō-
gnoscas: paulo altius necesse est rationem itineris
mei repetā: quod facientē me tuę litterę deprehen-
derunt. Est oppidū vicinū nobis quod Campos vo-
cant. Eo pridie decollationis Baptiste: negocii cu-
iusdam tum animi quoq; leuandi causa: domo p̄-
fectus erā. Illic reddunt mihi litterę ex Theodri-
co plinio ornato hoīe & mei amātissimo. q; iurisciui

lis doctor imprimis eruditus in cōsilio ē comitis pal
latini Credo vidisse te illum superiore anno in com
mitatu domini Augustensis; quia ppetuo magistꝛ
Adolphū nostrum affectabatur, luuenis decora ta
cie & Havis crispantibusq; capillis insignis. Is itaq;
scribebat Cācellariū comitis palatini cui Ioanni
dalburgio nomē est hoīem nobilē apprie atq; egre
gie eruditū; & mihi longa vitæ cōsuetudine sūma
beniuolētia; summo studiorū consensu, charū atq;
perinde deuictū; ad Vormacēsis ecclesie episcopa
tū postulatū esse. Orare illū & sūmopere hoc a me
sūmoq; studio cōtendere vt ad se venirē q̄primū id
facere possem. Acturū se mecū ea fide, ea beniuolē
tia quā iā pridem in eo cognouissem & experimen
to cōpertā haberē. Munificētia vero tāto p̄pensiō
re futurū; quāto paratior eius nūc sibi facultas eēt
q̄ antea fuisset Curaturū se & omni enixurū ope
ra vt intelligerem non sibi magis ipsum honore re
busq; auctum esse q̄ mihi, diuifurumq; cuncta me
cum & (que lex amicitia apud veteres sanxita est)
omnia nos communia habituros Addebat ad hęc
Theodricus p̄æces suas monere rogare exposce
re vt venirē iūcturos nos rursus vetus cōtuberniū
Nā & ipse domi domini Cancellarii degit (repeti
tuos pristina studia; omnem intermissam consue
tudinē alacritatemq; letioris vitæ reuocatuos.
Abrumperem modo quicquid morari me posset.
& venirem darem; hoc vel amicitie nostrę si mi
nus vtilitate rerum vel vtilitati si minus amicitia
permouerer. Aut certe potius his vtriscq; cōcederē

quorum vtrumuis crederet vt peruinceret suffices
re posse. Has litteras cum perlegissem cepi dubita
re mecum equid statim ad eum proficiscerer. De
terrebat me itineris longitudo: decem enī iam mi
las domo aberā & fere septuaginta restabāt. Quia
tamen iter auspiciatus eram & pedem e limine pro
tuleram quod vulgato prouerbio maxima profes
tionis pars est statui persistere in incepto: & si nō
aliud adire eum & salutare hominem amicissimū
& illius fortune dignitatēq; gratulari. Profect⁹ er
go sū: veni Heidelbergā: id oppidū est studiis om
nium illustrium artū vt apud germanos nō igno
bile: illicq; fere semp palatin⁹ itatiua habet. Ibi tū
cācellariū inueni Exceptus sum ab eo hūanissime
& summo vt præ se ferebat gaudio sūma etiā mul
torū doctorū hoīm expectatiōe quib⁹ illi⁹ predica
tione nomē meū erat notū. Ipse etiā princeps vir eq
tate iusticia moderatiōe clemētia religiōe oī vitæ
morūq; suauitate & vt semel dicā: oī principis pri
uatiq; hominis laude cōsummatissimus meo iudit
cio. Is quoq; ea benignitate se mihi ea hūanitate
p̄buit vt neq; ille plus facere debuerit nec ego tan
tū potueri sperare. Hortabant⁹ multi cācellariū.
curaret pr̄sus vt manerē neue quouis me pacto ab
se dimitteret: futurū me magno vsui studiis multo
rū. multos & diligētes auditores habiturū: & ho
nesta me laborū premia manere siue auditorū p̄se
ctū siue lucr⁹ siue principis gratiā spectare vellem
siue simul oīa quecūq; modesti homīs voto suffi
cerēt neq; mihi defutura Cācellarius itidē oīa que

15.
Theodoricus illius noſe antea ad me ſcripſerat co-
ram pollicebatur Noſcere ſe aīm meū dicebat, vt
cupidus eē libertatis, nec facile alieno me impio
addicerē. Victurū itaq; me domi ſua meo more,
meo arbitrio eque ac ſi in mea eē, Nihil oneris ſe
mihi iniuncturū niſi quo ſtudia eius ſi qua poſſem
iuuarem, cui rei certum haberet me haud grauate
operam præbiturū. In reliquis vt mihi aptiſſimū
videretur facerem, irē redire cuncta ex animo meo
verſarem. Quā ego maxime pro mea volūrate vi-
uerem, am id illi gratiſſimū futurum. Quid mul-
ta: Puduīt tandem tam multis liberalibuſq; polli-
citis: tāq; multorum deſideriis claudere me aures
& vltro pferenti ſe fortunæ ſubducere ſinū. Ita q̄q;
nec ad id venerā nec eā ſpem attulerā mecū, ceſſi
tamen & exorabilem ea in re me prebui, quā ipſe
ſane (vt verū fatear) ſummo ſtudio orare debuerā
Dixi rediturū me in patriā & cōpoſiturū res meas
deinde Aprili vel Maio mēſe, cū aptius iam facien-
do itineri tempus eſſet eos me repetiturū, niſi que
neceſſitas vel quod equā neceſſitati habeat excuſa-
tionem interuenerit Haccōditione diſcedens, quū
in itinere eſſem veniſſemq; nauī ad id oppidum qđ
vulgus Baccarachū vocat ego quia priē nobilitas
tis vinū Rhenēſe illic puēit ob hoc velut Bacco ſa-
crū Bacci aras veteres id vocaſſe puto. Illuc ingreſ-
ſuro nauē mihi nūcius occurrit, quē deditiſſimus
tibi Ioānes rinck tuus p̄cipiti feſtinatione in id mi-
ſerat, redditq; mihi vt prædixi quaternas litteras
tuas nūcias certe, aī amorisq; erga me tui Noti q̄

dem mihi atq; perinde iucūdi & maximopere desi-
derati Quibus litteris quantū sim per motus hinc
conicias licebit. q; plectis eis oīm eorū que hacten-
us tibi tā verbola molestaq; narratione recensui
fueri oblitus Et oblitus ppe eius qd̄ parum deest
quin facturū me spopōderim id est re dītūrū me vñ
de discessi. Quū eode vespere ad cōfluentes venissē
correpta subito charta epistolā exaravi ad Pliniū
meū. qua plane dubium eum incertūq; animi mei
reliqui vt qui ipse non possem tam propere cōsti-
tuere qd̄ facturus essem. Addidi tamē quū Colo-
niam venissem ibi ex amici cuiusdam sentētia quē
illich haberem prudentem admodū hoīem & amā-
tem mei consiliū me sumpturū Simulq; binas lit-
teras tuas intra illius epistolam cōplicui: quo pla-
nius omnia prospicere posset Post hec vt veni Col-
loniam cōtulī cū vno aut duobus familiaribus cō-
silia & q̄tum potui omnia expendi. eligiq; an opti-
mum nescio fortuna viderit: certe non qd̄ mallem
sed quod illis maxime probabatur. Qua de re has
ad te litteras dedi octauo die q̄ tuas acceperā. Qd̄
ergo p̄tinet ad id quod ab senatu Anduerpiēsī mi-
hi offertur: & tu vt accipiam enixissime oras: vellē
suauissime Iacobe: si quid aliud in omni vita: amo-
ri certe beniuolentiāq; tuā morē gerere: & q̄cūq;
possem in re animo tuo obsequi. Cuius animi mei
quū possem indicia multa colligere & proferre ge-
nus vitæ nostræ: animosq; earundem artiū studio
concordes: officia beniuolentiā obseruantiamq;
item erga me tuam: meum etiā in te amorē meū

Studium: debitum quidem: cum his ipsis meritis in
 me tuis tum certe tibi ipsi id est virtutibus tuis & in
 genio pulcherrimarum artium ornamentis expo-
 sito. Verum vt hec missa faciam. vnū hoc satis ma-
 gnum testimonium mihi esse arbitror huius mee
 voluntatis: q̄ superiore anno tantopere concupiui
 operam meam reipublice vestræ locare & id fere
 preter morem meum propensius & maiore ambi-
 tu expetebam: si modo id quod vsus rerum mearū
 poscere videbatur hoc est centū coronatos voluis-
 sent de publico dare quū tantis monitis: suasibus
 impulsu: & quod superbum est dicere sed tu verū
 dicere me nosti propemodum blandimentis & p̄-
 missis vir amplissimus & honestissimus Cancellar-
 rius Burgundie vt aule me Maximiliani inserere
 pollicere nequirit. Quid tu oppidi ne vestri pul-
 cherrimum quidem illius: sed tamen qualemcūq̄
 aspectū. tāti fuisse mihi putas: an iocundio rem ho-
 minum consuetudinem que prope nulla mihi ad
 huc parata erat an lucrū: quod maius etiā vberi-
 usq̄ neglexeram q̄ hic vel peterem vel sperarem.
 Quid ergo? Libera studiis quies: & tu inq̄ tu stu-
 diorum socius Quem ego in laudē meam educare
 & vt illustres artifices solent: veluti prestātius qd̄
 dam diligentie meę monumentum relinquere cu-
 piebam Hec erāt cur tātopere habitare Anduer-
 pię desiderauerim Quare igitur inquis nūc quod
 dat nō accipis: Primū nō est id iā liberū mihi quū
 alteri promiserim. Quāq̄ autē fidem meā nōdūq̄
 eo nodo astrinxerim que nequeam expedire si res

poscat: ille tamen velut promiserim: hanc sibi non
aliter accertam induit persuasionem. Quā frustra
ri me non minus mihi esset durum q̄ fide fallere in
honestum. Deinde etiā non datur quod petebam
Dat̄ schola res acerba; difficilis; morosa; aspectu
īpo accessuq; tristis & dura: vt que flagris lacrimis
eiulatu; perpetuā carceris faciem præ se ferat Qd̄
si cui alii rei huic vel maxime nomen a contraria
verbi interpretatione potest inditum videri. Gre/
ci enim scholā id est ocium dicunt latini ludum lit/
terariū vocant eam; quū nihil sit aut ociosum mi/
nus, aut seuerum; & ab omni ludo magis abhorres.
Rectius sane græcus comicus Aristophanes qui
phrontisteriū id est curarum locū appellat. Scho/
lam ergo ego: Vbi tempus impartendū studiis;
vbi ocium, vbi quies ad aliquid inueniendum vel
excudendum necessaria. Vnde vna aut due hore
vt scribis explicādo authori alicui impēdenda; cū
præcipuā temporis partē cura puerorum ad se vo/
cet; & vsq; adeo omnem tollerantiā magistri con/
turbet vt quicquid temporis reliquū est non tam
studiis tribuere possis q̄ vt resp̄ res atq; mentē re/
sumas At possum remissione illam sollicitudinē cu/
rare Possum quidē; sed si ego negligēs fuero quis
tandem ministrorū diligens erit? Quasi vero quū
ego cuius negocium geretur curam atq; operam
laxaui; alius cui licet etiam meo periculo segni
esse sit vigilantius partes suas executurus. Ego ita
puto; primam prudentiæ partem esse; etiam atq;
etiam videre quid suscipias. Proximā quod susce/

17
pisti: gnauiter administrare. Id vero quod tu in p̄/
cipua lucri parte numeras: honestorum ciuiū mu/
nificentiam: qui explicādo alicui authori vnā aut
duas horas sibi in diem poscerent: haud sane satis
paratum illi rei futurum esset ocium: quoniā prae/
cipua diei pars cum pueris terenda esset. Quod
si huic etiā spei satis tuissem ausus incumbere ma/
luissem eam conditionem superiore anno accipere
& nunc quoq; eam solam q̄ ichole cōiunctam mal/
lem. Sed res est fluxa: labilis incerta. Primo enim
feruore id quod sepe in aliis expertus sum multi
se proferunt: deinde vbi vsu res parumper refrixit
& ille primi ardoris impetus elanguit: quosdam
alie occupationes auocant: quosdam facietas cap/
pit: que ardentissimis plerumq; desiderijs prōxi/
ma est. Nonnulli numerum sequuntur: & quod
facientes alios vident recte fieri putant. Alium la/
bor alium merces grauat. Sic fit vt ex magno sepe
numero vix quartus quisq; quintusue remaneat
Tandemq; opera luditur vt nō vnq̄ grauis ere do/
mum mihi dextra rediret. Possum ego tibi iādu/
dum cōmunis hominum sensus ignar⁹: & expertus
omnis humanitatis videri: vt qui deberē pro mu/
nere vltro oblato mihi gratissimum ostendere me
& id honestioribus verbis prosequi & laudib⁹ ad/
ornare: nunc insecter illud & propemodum contē/
nā. Faterer profecto & hanc culpam agnoscerem
nisi propositum esset mihi malle tibi fidē beniuo/
lentiae meae probari quā laudari orationem: vt q;
Intelligeres tantum apud me valere amorem desi/

deriumq; tuum; vt quum videres in re ipsa parum
momenti esse: propter quod expetere eam tãti pu
tarem. tu tamen vnus pro omnibus facile mihi sa
tisfaceres Et quod causis negaturus essem id tamẽ
haud cunctanter beniuolentiã tuã tribuere vel
lem nisi prior ille me occupasset: qui sibi tantũ iu
ris in pectore nostro vendicat quantũ tibi cõcedo
Nunc quoq; nisi itinera vbiq; armatis inessã es
sent: & omnia bellũ occuparet: venissem ad te: co
ramq; pro te satisfecissem his quibus venturũ me
promisisti: ostendissemq; facile te & hoc et quod
uis aliud apud me potuisse conficere: nisi eo tẽpo
re mihi litterẽ tuã reddite essent: quo non possem
ipẽ iam qđ vellem de me amplius polliceri. Quod
possum aut̃ suauissime Iacobe maximas tibi vber
rimasq; & habeo & ago gratias pro hac tam dili
genti enixa cura rerum mearum: q; intelligo te oĩ
opera: omni studio conari: vt quacunq; posses ali
quid semper velles incrementis meis astruere. De
inde nihil eque cupio q̃ dari aliquando tẽpus mi
hi atq; facultatem: quo possim honestissimis illis
viris qui tuo de me iudicio amoriq; crediderũt: &
hoc munere auctũ ornatumq; me voluerunt: gra
tus & tanti memor beneficiũ videri. Quod scribis
tuo more iocans: esse eas que maiore expectatiõẽ
aduentus mei teneant q̃ si dux Karolus domũ ali
quãdo esset rediturus: id tale est vt magis audire
me delectet: q̃ credere libeat. Sed de Karolo quan
do in eius mentionẽ venisti: quia oĩbus locis mul
tus est variusq; de illo sermo: & quidã est qui ma

18
gna vulgi persuasio Karolus esse creditur: q̄ Bruxel
le quod lueuie oppidulum est: genus vite supra hu
manum morem horridum atq; asperum: peragit:
scito fuisse me plus octo diebus loco: qui vna tan
tum mila ab eo distat oppido. Et iuissem eo allo
cutusq; hoīem fuissem nisi grauiiores viri & quib?
res exactius poterat esse cognita affirmassent mi
hi Karolū eū non esse. Deinde rediens in naui cas
su in colloquium familiaritatēq; cuiusdā insinua
ui me qui triginta amplius annis domus Burgun
die minister fuerat. Is se dicebat apud Nanciū po
strema illa clade que accepta est ordines duxisse &
captum fuisse cū multis: & Karoli corpus sine vl
la dubitatione certissimisq; signis illic agnitū se
pultumq; esse. Preterea se cū hoc viro longum ha
buisse colloquiū sed & illū constantissime negare
Karolū se esse: & neq; staturam: neq; loquēdi non
dico sonum qui mutatur multis casibus sed habi
tū & formā illam verborū cōuenire: Deinde barb
bam huic modicam esse que Karolo latissima erat
Hūc rudes & crassas prorsusq; rusticas habere ma
nus quū karolo teretes atq; subtiles essent. Præte
rea neq; cicatrices neq; reliqua quecunq; essent si
gna conuenire itaq; si qui illa spe teneantur dece
ptum eos iri & vanam esse exitu inuenturos. Vul
gus tamen (qui mos illius est libentissime incredi
bilis quasi comperta & loqui & credere) constan
tissime: hunc karolum esse asseuerat Sed vt finem
aliqn̄ faciam epistolæ: quia res publica vestra pue
ris suis & tenere illorū primeq; ætati præceptorē

querit. suntque eis velut fundamēta totius reliquæ
vitæ iaciēda & instituēdi molles eorū & anni & ani
mi qui facile dirigentis manū in oēs flexus sequun
tur. vt que ab inicio bene secusue formati fuerit ita
deinde omnium studiorum fere omnis future æta
tis spem de se præbent admonebis ciues & quā
tum poteris hortabere: vt non splendidos titulos
nec grandia nomina: nihilque huic cure pfectura se
ctentur: hoc est vt Theologū aliquem vel Phisicū
quem vulgo artistā vocant huic rei perficiāt. Qui
quum videant multa sibi de omnibus rebus posse
dicere: dicere ipsum nescit: vt qui litterarum & lo
quendi rationem & leges ignoret. Quidē Theo
logus vel phisicus in litterario puerorū ludo: Pro
fecto (vt græco diuerbio vtar) id ipsum quod canis
in balneo. Querant ergo vbicunq; possunt aliquē
qui vt apd Homerū Phoenix Achillis ille magister
docere possit dicere & facere: cumque si inueniant
omni sibi parent mercede. Nec enim consilium est
eis de re vili atque contempta sed de filiis suis: quo
rum vtilitati futureque vite omnis illorum labor
inuiolat. In quos vt bona sunt hæreditate trans
missuri ita vitam si possint transfundere velint.
Quorsum autem hec omnia eis? Si sic instituan
tur vt fere sint his ipsi indigni: adde que vt filiorū
illis: sic prime in filiis ætatis exactissima est illis ha
benda cura. Que quemadmodum omnium que tra
duntur capacissima est: ita omnium que cepit siue
profutura siue noxia sint tenacissima. Nō est autē
de re illa diligentius statuendum quā que post se fat

9

cillimū penitentie locum & difficillimū ad melio-
ra regressum relinquit Sed finis sit Habes magnā
& molestam epistolam cuius longitudini ante q̄ to-
tam perlegas quater irasceris scio. Volui autē pri-
mum paria tecum facere: quūq; tu multas ad me
litteras dedisses nequirem q; itidē multas ad te da-
re: statui multarū numerū vnus huius magnitudo
dine equare. Deinde visum est mihi q̄ plenissime
reddere tibi rationem rerum mearum: quo ferres
equiore animo: si quod tu cupis: & ego quia cupis
ob id ip̄m maxime vellem: cogerer tibi negare. Pos-
tremo iuuit me fabulari tecum: & oīa nō dico que
in animo habebam (illis enī nō libet nedū hee lit-
tere sufficerent) sed que vna epistola cōplecti pos-
sem: ea profundere apud te & in amici pectore col-
locare. Vale. Iudocū Besseliū hūanissimū & orna-
tissimū hoīem & ornamentū musarū oīsq; erudi-
tionis si quādo poteris meo noīe accuratissime sa-
luta. Nicolao hage plurimā itē salutē ex me dicitur
to. Festiuū etiā corpusculū illud & faceciarū le-
porūq; omniū arculā amores tuos scis quomodo
meo nomine salutabis. Sed heus tu: pene hoc ob-
lituserā non possis credere quantū mihi placue-
rit simplex illa puritas & integritas litterarū tua-
rū. Studes video: recte facis: laudoq; te. & vt insi-
stas moneo prorsus hortorq;: & preceptorem quē
tibi occasio rerū negat tuo studio tua tibi diligen-
tia teip̄m præbe. Iubeo bene te sperare Noui enī
ingenium tuum: nihil erit quod id diligenti cura
non efficiat: quodq; non intento studio peruincat

Iterum atq; iterum vale. Datum Colonie kalendis
Nouembris. Anno. lxxxii.

¶ Eiusdem Rodolphi Agricole Phrisii / De for-
mando studio. Epistola elegantissima.

Rodolphus Agricola Iacobo Barbiriano
suo. Salutē plurimā dicit.

Edi Colonia discedēs litteras Ioāni Rin-
co cōmuni amico nostro quas tibi redde-
ret. quibus litteris epistolæ tuę paucis: vt
tum tempus ferebat et festinatio mea patiebatur
respondi. Respondi vero eis que & negociū minus
habebant. & te quoq; certū habeo minoris fecisse
Nam quibus ego maluissē. queq; te magis expe-
ctasse scio: prorsus tibi vt responderem. id tem-
poris non vacabat. Scribis suauissimē Iacobe.
idq; optas dari tibi facultatem degende mecum
vitæ: quo posses: id quod maxime cupis. velut du-
ctu auspiciisq; meis studia tua instituere atq; for-
mare. Vellem equidē tante mihi eruditionis tam
magni in litteris doctrinisq; vsus conscius essem:
vt istud tam iure meritoq; deberes cupere: q̄ te scio
vere id atq; ex animo optare. Hortarer te vt reb⁹
oibus relictis. quecunq; vel vtilitatis specie te de-
uinciūt: vel voluptatū illecebris blandiūtur: eru-
ditionē studiaq; me duce sequerere. Et incisis¹ om-
nibus vel abruptis etiā vinculis. quib⁹ alligat⁹ te-
neris: prona præcipitiq; ad optima tenderes via.
Facerē id nō modo tua causa, cuius maxie & debe-

rē & vellē Sed & mea quoq; quū sparē tantū noīs
 opinioīsq; apd multos cōsequi posse. tantūq; fuisse
 me plerisq; psuasū iri. q̄tū te monitis præceptioeq;
 mea factū viderūt. q̄tūq; fieri te posse exploratū ha
 beo. & de te ingenii vis: amor studiorum. natureq;
 tuę felicitas mihi promittūt. Nūc quū ad nullam
 tantā spē mei vocare te possim: que vllō incōmodo
 rerū tuarū tibi sit redimēda: reb⁹ ipsis pareamus
 oportet. vtq; optabile nobis eēt: si vnum aliquē in
 locū nos felicior casus cōtulisset. sic hoc desideriū
 nrm ē nobis hac cōmoda rerū tuarū cōditioē leniē
 dū & iucūdiſsima putāda: que optima sūt. Vt tñ in
 terea p̄ceptoris apud te munere fungar. Et pl̄as q̄
 dat ostendā: q̄ rōe tibi putē studia tractāda. paucis
 & q̄tū epistole capit angustia qđ optimū: cenſeo ex
 plicabo. In studiis formādis duo p̄cipue spectanda
 crediderī. prius: qđ studiorū maxie genus cuiq; se
 ctandū sit. Deinde qua rōe q̄s in eo qđ elegerit: plu
 rimū efficiat. De vtroq; ordine dicā. Studiorū ge
 nus alteri necessitas vel rez vel nature suę assignat
 Alter volūtate sua ad id qđ optimū: cēset: sese adiū
 git vt enī cui angustior res familiaris cōtigit: eas
 tere seqt artes. vnde p̄mptissimū putat posse neces
 sitatibus suis p̄sidiū se parare. Vt etiā cui ſegnior
 natura: obtusior mētis acies ē: si modo pdere nolit
 operā: ea seq debet: nō que maxie cupit. sed que re
 ctissime p̄t. Sic is cui facultatū vberior copia. & fe
 licior īgenii vis tributa ē: nimirū errabit si nō to
 tis viribus ad optiā fereat. Qñq; ad sūma p̄tingere
 possit: malit inter ſecūda poti⁹ terciāue subsistere.

Ergo ciuile ius alius / alius pontificū sanctiōes: alius
us medicine artē discendā lumit / Pleriq; etiam lo-
quaces has & inani strepitu crepitātes: quas vulgo
artes iam vocam⁹ tibi vendicāt Et perplexis dilpu-
tationū ambagib⁹ vel etiā (vt verius dicā) enigma-
tibus diēterunt Que tot iā seculis nullū inuenerūt
œdipodē qui ea solueret Nec inuentura sunt vnq;
Huis miseris adolescentiū onerant aures, hec sub-
inde ingerunt inculcātq; Et in plerisq; meliorē in-
geni spe atq; frugē in teneriorib⁹ adhuc annis ve-
lut in herba enecant. Laudo eas omnes tamē plus
certe laudatur⁹ si recte ordineq; tractarentur. Nec
enī tātū desipio vt solus dānem quas tā multi lau-
dant. Quid ni laudē verō: quibus videam multas
summas opes amplissimos honores / auctoritatem
phamā / dignitatē consecutos Et quas certe vendi-
biliōres (vt Ciceronis verbo vtar) scīā. Et plane fa-
tear aliis nōnullis quas steriles & ieiunas vocāt vt
que magis possunt aīm explere q̄ archam. Si luci-
rationem itaq; ducis habes ex illustrioribus illis
aliquā quā sequaris vt diues fias dum tamen scias
hanc laudē vt contingit tibi cum feneratorē fore
communē sin rectius credis que honeste sunt pro-
pter se expetere & quas habet facultates suffectu-
ras putas modestie tue / quandoquidē imodestie &
q̄tūuis parue nimie sunt Et q̄tūuis magne nō suffi-
ciunt. Censeo vt ad philosophiā te conieras hoc ē
euitaris vt recte de rebus oībus sentias et que sen-
tis cōmode vt possis eloqui. Sentire autē recte du-
plex est p̄inde & duplex cōditio rerū quas inquiri

mus. alie namq; res ad actiones moresq; nostros p-
 tinent. quibus omnis ratio vite recte riteq; degen-
 de continetur quã philosophie pars ea que mora-
 lis vocatur tradit. huius prima nobis & præcipua
 habenda est ratio: hec aut est petenda tibi nõ mo-
 do a philosophis: qui litteris eam tradere. vt sunt
 Aristoteles. Cicero. Seneca: & si qui sunt alii vel
 latini vel latine ita redditi. vt digni sint qui legã-
 tur. sed ab historicis etiam & poetis & oratorib;
 quoniam hi & benefacta laudando: & que contra
 facta sint vituperanda. nõ docent quidem: sed qd
 efficacissimum est. exemplis propositis que recte
 secusue fiant. velut in speculo ostendunt per hec
 gradus ad sacras litteras faciendus est. & ad illaz
 præscriptum dirigendus vitæ nobis ordo saluber-
 rimisq; illis ducibus de nostra salute credendum.
 Reliqua oia aliorum tradita plus minusue erro-
 ris tamen habent admixtum aliquid. neq; eni con-
 tingere potuit eis vt rectum & nulla aberrantẽ pte
 cursum vitæ instituerent. qui quis esset vitæ prepo-
 situs finis aut nescirẽt: aut veluti per nubem spectã-
 tes suspicarent. dicerentq; constantius: q̃ crederẽt.
 At sacre littere tã longe ab omni errore remote. q̃
 qui eas tradidit deus. he sũt que sole nos certa soli-
 da rectaq; ducãt via queq; oĩ discussa caligiẽ sequẽ-
 tem se non falli. non excidere non vsq; aberrare par-
 tiantur. Sunt & aliæ res quarũ cognitio magis ad
 ornamentũ animi nostri honestãq; voluptate: q̃ ad
 necessariũ utiq; vsũ ptineat. cuiusmodi est ois dis-
 putatio de natura rerũ. multiplex certe variumq;

negocium & multipliciter quoq; a multis summo ingenio facundiaq; viris tractatū, que vt non neces- saria sit ad boni viri mentē formandā effingendāq; non parum tamē contulerit vel eo, q; vbi hęc cura perquisitioq; rerū bona fide sibi cuiusq; vendicauerit animū nullū sordibus vilibusq; curis locum relinquit deinde q; docet cōtēnere atq; pro nihilo putare ea ad quorū conspectū vulgus stupet, per quorum possessionē etiam eis qui felices putantur miseretur quando ostēdat q̄ vanis oīa futilibusq; cōstent causis, dicatq; nullam rerū naturæ posse perniciem cōtingere maiorē q̄ si omnes eius vel sordissime partes tales fiant; quales nunc sunt aurū, gemęq; quibus publica humani generis infamia lūmum esse præciū voluit, postremo quia quando intelligimus hac monstrante fragilis huius caduciq; corporis nostri habitum omnibus casib; obnoxiiū discimus oēm curam nobis ad animā esse transferendam, hancq; excolēdā, in qua nulla nobis opera frustra aut peritura colatur, quippe in quā qcqd collatum sit, immortale sicut ipa est, eternumq; sit mansurum. Trauseo multa neq; enī epistola esset sed voluminis opus omnia complecti, que in hanc possent sententiam dici, hoc satis est ostendisse qđ tute minime ignoras dignam hanc ptē esse studiorum, in qua viri boni mens elaboret nec ego aditum tantū primaq; initia harū artium percipere te velim quod nunc vulgo in scholis fieri videm; quodq; tu pridem cum magna laude pulchre prolixęq; præstitisti, sed res ipsas attingendas censue-

rim iam terrarū. marium. montiū. fluuioꝝ situs
 & naturas. gentiūq; in his mores. terminos condi-
 tionem. Imperia vel accepta vel plata. iam arborū
 herbarumq; vires quas Theophrast⁹. iā anī
 mātiū historiā. generationē partes. quas Aristotē-
 teles litteris mandauit: perquirendum. quid dicā
 que de re rustica tractata sunt: quidq; de medicā
 alius rem militarem: alius architecturam. ali⁹ pin-
 gendi fingendiq; rationē conscripsit. quas artes tā
 etsi non lum nescius non intra partē eam discipli-
 narum claudī que rerū naturam scrutatur. tamē
 quia cognate sunt illi. & ab eisdem fere pdeūt fon-
 tibus non est q; uunc in eo magnope sim sollicitus
 quando ad eundē ordinem redigendas putem. hęc
 ergo oīa que dixi & ad mores nostros & ad rerum
 naturam pertinere. ex eis discenda tibi sunt aucto-
 ribus. qui rebus cognitu dignis clarissimū eloquē-
 tie lumē addiderūt. vt vna opa & rerū noticia tibi.
 & qđ post eā pximū feci. cōmode eloquēdi. o cōtin-
 gat. q̄ qđ de re scis multa a sūmis viris tradita eē
 pcepta. qđ tñ ad corruptā institutionē loquēdi emē
 dādā ptinet quā pueri in scholis accipim⁹: hui⁹ mi-
 hi admonē⁹ videris. fac suspectū tibi sit qcqđ ha-
 cten⁹ didicisti. dānes oīa. atq; abiicienda putes. ni-
 si meliorū auctorū testimonio & velut decreto rur-
 sus i eoz mittaris possessionē. p̄terea qcqđ ap̄demē
 datos auctores leges. vtilissimū fuerit idipm q̄ ma-
 xime propriis & idem significantib⁹ verbis redde-
 re vernaculo sermone hac enī exercitatione asses-
 queris. vt quotiens dicendum tibi aliquid scribent

dumue fuerit, quando cōcipiendis verbis apud aīm
tuū sese quo natura fert vernaculus sermo protule
rit, statim quoq; latina verba iam pridē illi hoc vsu
accommodata sequātur. Ad hec quoq; si quid scri
bere voles optimū erit idipm q̄ plenissime rectissi
meq; patrio sermone intra aīm tuū formare, dein
de latinis pure proprieq; id significantibus explica
re sic fiet vt omnia aperte & q̄ maxime plene dicā
tur, omnes enī si quid in dicendo est vitii, facillime
in eo perspicimus sermone ad quē sumus nati, & si
quid vel dilucide parū, vel breuius q̄ cōueniat: vel
contorte nimīū nec satis cū re propolita coherens
dictum fuerit: in eo sermone expeditius annotabit
quisq;, quem notissimū habebit. Postremo vt hūc
locum concludā quicquid eris scripturus, des ope
ram vt q̄ purissime id recte tantum latineq; inter
initia eloquaris, ornate dicendī posterior erit cu
ra, quod cōtingere certe nisi sana & integra sit ora
tio non potest, euenit enī eloquentie quod corpori
in quo si non oīa membra sint suo quodq; loco dis
posita, si licet a recto habitu detorta, si magnitudi
nis suæ modum egressa, frustra illi circūdederis or
natum, pugnabit enī cum ornamentis suis corpus
& illustriorē deformitatē eius decor extern⁹ faciet
illi cōparatus. Sed de hac parte que tibi studia po
tissimum lectanda putem hactenus. ¶ Reliquum
est vt dicam: quo pacto plurimū in studiis fructus
consequaturū te credā, alius aliter fortasse, ego ita
sentio, quisquis in percipiendis doctrinis cupiet di
gnum aliquem laborum fructum adipisci illi tria

esse præcipue præstanda. vt plane recteq; percipiat
quod discit. vt fideliter qđ precepit cōtineat. vt &
ex eo aliquid ipse deinde parere proferreq; valeat
Primū diligentis lectionis est opus secūdum fide
memorie. terciū assidue exercitationis. In lectione
id conandū in primis est: vt id quod legimus q̄ ma
xime fieri poterit intelligamus & penitus habea
mus perspectum. nec rem tantū que traditur sed &
verborum in disertis auctoribus vim. proprietatē
structurā ornatumq; perspiciamus. quis decor. qđ
pondus sententiarū. que vis explicandi & res reco
ditas proferendi verbis: & velut in lucem conspe
ctūq; protrahendi. nec tamen istud eo pertinet vt si
vel per se obscurior vel nobis ignotus occurrerit
locus. statim resistendū illic nec progrediendū vlt
tra puteimus aut quod nōnulli: statim proiciamus
librum: damnemusq; studia & ingenium nostrum
deploremus diligentia enī non indignatione ad p/
fectum est opus. transeundū ergo si quid erit intel
lectus non possit erui. & in aliud reseruandū tem
pus. donec vel homo vel liber nobis contingat qui
id aperiat vel alia lectio: qđ crebrū est doceat. dies
enī (q; dicere soleo) diem docet. Quod si Quintilia
nus inter virtutes grāmatici numerandū putauit
aliqua nescire. quantomagis nobis vt non dicā ne
cessariū saltem cum venia erit nōnulla ignorare.
nolim tamen videri cuiusq; desidie patrociniū me
his cōmemorandis parare nam cōtra videor mihi
nulla re alia cuiusq; studium posse vehementi⁹ ac
cendere q̄ se ostendam ipsam sibi lectionē aperire

viā. & omnē legendi laborē legendo superari. Proximū ē vt memoria firmiter quod accepit asseruet constat autē memoria in primis natura. ea tamen adiuuat arte: quā alii qdē aliter tradidere. sed sic tamē vt sūma rerū eodē fere redeat. eā artem duobus maxie vsibus accōmodā arbitror. aut enī subito dicendū est & maior aliquis rerū numerus cōmemorandus in quo periculū adeundū est ne vel ordine vel numero distituamur. vt quū legati apd principē aut senatū aliquē vel pponim⁹ petita nostra vel partis aduerse cogimur respōdere postulatis tūc certe ob hāc artē comodissime p̄sidiū petet⁹ aut qn̄ exercere mēoriā volumus: id hac viā facile & q̄ minima molestia facere licebit. qd̄ sane ad memoria firmandā vtilissimū esse & Quinti. auctor ē. & rei vsus si quis experiri volet: expedite docebit. si quod aliud enī: mēoria vel maxime est: q̄ creber vsus auget: quāq; incuria negligentiaq; destituit. In iis vero que ppetuo aīo n̄o cupim⁹ herere. optimū cōtēderi eē q̄ intētissima cura primū cōplecti ea deinde q̄ creberrime ab aīo nostro reposcere & subinde admonēdo eū ad fidē p̄standā cogere postremo vt animo vacuo: & q̄tū dat⁹ ab aliarum curarū turba ocioso id agamus quod quidē in actionibus oībus & negociis: quicqd̄ id est qd̄ vlla parte nostri fieri debet exploratū est. vt nemo plurib⁹ eque sufficere possit. ingeniū certe id est quod vbi intēderis (vt inquit Salusti⁹) valet. quod ei in multas deducto curas cōtingere minime pōt. Tertiū ē & quod pposuerā postremū quo pacto ex iis que

discendo pcepimus ipsi excudere aliqd proferre q;
 valeamus. neue studia nostra apud aīm segnia: &
 (vt ita dicā) sterilia reponant. sed qđ semina solēt
 in terra cōdita fructū aliquē vberiorē cū fenore p
 fundāt. amplius copiosusq; ē hic locus. & dignus q
 plurib⁹ diceret que p ego aliquādo exactiori cura
 mihi puto dicendū qñ hic p̄cipuus esse videt lōgi
 laboris sollicitudinib⁹ istudia collate fructus. q; ū
 nihil ip̄i ad posteros mādare poterim⁹ nihil extra
 ea que didicimus ad p̄sentes p̄ferre: quid tādem in
 ter librū & nos itererit: nisi quia liber qđ ē ea que
 semel in illū cōgesta sūt bona fide semp̄ seruat red
 ditq;. nobis vt quæ accepim⁹ cōtinere possim⁹: ite
 rāda sūt toties: & subinde in aīm inculcāda. Cōple
 ctitur sane loc⁹ hic duo. quorū vtrūq; per se qñ sit
 magnū: cōiūcta certe plurimū in studiis laudis me
 retur. horū alteram est: vt que didicimus in vsum
 prōpta habeamus. & vbicūq; res postulat parata
 plerosq; enī videas: q; qñ multa didicerit: multorū
 habeāt memoriā. vbi p̄ferendū tñ sit aliqd eorum
 tñ nihil succurrat eis: nihil queāt meminisse. adeo
 sciūt quidē: sed idip̄m scire se nesciūt. alterū est vt
 ex eis que accepim⁹. ip̄i p̄ter hec inuenire aliqua
 possimus. & cōficere que nobis asseram⁹. nostra q;
 eē queam⁹ affirmare. duo sūt autē: que p̄cipue huic
 p̄ti pro futura crediderī. horū vnū est. vt certa que
 dam res capita habeam⁹: cuiusmodi sūt virt⁹ viciū
 vita mors. doctrina. Ineruditio. beniuolētia odiū.
 & reliq; id gen⁹: quorū vsus fere cōis ad oīa & tanq̄
 public⁹ sit hec crebro iterem⁹. & oīa q; didicim⁹ q;

tum fieri potest: certe quecūq; discim⁹: ad ea redi-
gamus: vt repetendis capitibus illis. ea quoq; que
ad ea redeimus repetantur. sic fiet tandem vt oīa
que discimus certa nobis presentiaq; & prope sub
conspēctu maneant. poterit autē persepe vel exem-
plū vnū vel vna sententia. in multa capita cōferri.
vt quod de vi illata lucretiē apud Liviū est. primū
de pudicitia: quāti scilicet ea faciēda sit. cuius dā
num Lucretia morte putauit pensandum. post de
pulchritudine quantorū malorū ea sepe sit causa
quātū etiā pudicitie ab ea periculi sit. iam de mor-
te vt ea mala non sit habēda. quā Lucretia impu-
dice vitæ pretulerit. hinc de libidine quas elades:
que bella ea mouerit. vtq; etiā ingentia mala ma-
gnorū saepe bonorū prebeāt cām. quando ex eo sce-
lere populo Romano sit libertas quesita. Sentētia
iudē diuidetur. vt est virt⁹ placitis abstinuisse bo-
nis. ad virtutis caput duces. dicit enī virt⁹ est placi-
tis bonis abstinuisse. duces ad caput boni: nō oīa
bona expectanda esse. quoniā placitis bonis absti-
nuisse est virtus. duces ad caput abstinētie quia ab-
stinuisse plus bonis ē virtus Scdm quod huic par-
ti adiūmēto erit. id est vt in iis que discimus dilige-
ter pensimq; verba oīa cōferamus inter se. ex latiori
quodam tractu explicemus. sumamus exēpli gra-
tia quod apud Virgiliū ē Optima queq; dies misel-
ris mortalibus eui. prima fugit Primum optima in-
quit. qualia sunt putanda bona humana quando
optima prima sint. eaq; nedum abeant sed fugiāt
& semper peiorū expectatione torqueant. que etiā

duriora videantur necesse est ex meliorū que præ-
 cesserunt comparatione, sequitur dies cui, id est vi-
 ta nostra, ea q̄ p̄ui est facienda; si iugax est, & opti-
 ma protinus initio velut id in flore consumit; que
 potest autē esse felicitas in vita quādo qui fruuntur
 ea mortales necdū sed & miseri sunt, hinc iā miseris
 mortalibus, quid nī miseri: quorū talia bona sunt
 talis est vita, quiq; morti obnoxii sunt, postremū ē
 prima fugit, prima ergo nōdū vsu cognita, nō nul-
 la perfuntione possētā, vt semp que sequit quā-
 douis forte per se bona tñ melioris colla iōe dura
 videatur, fugit etiā, non dimitit nō abire iubet q̄
 fallax ergo, q̄ incerta, q̄ nequa q̄ nostri iuris aut ar-
 bitrii est, Quod si quis latius ita & per omnes lo-
 cos dialecticos fuderit, quatenus cuiusq; natura ca-
 pax eorū est, Ingens vtiq; copia & ad dicendū & ad
 inuentendū se præbebit, qđ quomō sciendū sit ma-
 ius est, q̄ vt epistola id capiat, & copiose est a me ea
 de re in lex libris eis, quos de inuentione dialecti-
 ca scripsi disputatū, Quisquis ergo prius id recte
 & cum cura tractauerit præsertim si rationē diale-
 ctice inuentionis illi adiūxerit Ingens illi paratissi-
 maq; de omni fere proposita re differēdi facultas
 continget, modo ea res illa ex pte ad eas pertineat
 quas didicit artes, Hocq; pacto veteres illos p̄fes-
 sores artium: quos gr̄ci sophistas id est doctores
 vocabant exercuisse se deprehendo: quātū ex Aris-
 totele, & Platone cōicere licet, atq; ad eam erudi-
 tionem p̄mptitudinēq; dicendi peruenerūt, vt de
 qua re audire qs velle p̄poni iuberent, dicerētq;.

quādiu. quantūq; videretur de eo. quod esset propo-
situm. sic Gorgias leontinus primus tam audacis ce-
pti auctor. sic Prodicus chius. sic Protagoras abde-
rites. atq; Hippias eleus & iſtiti. & alios docuere
At id quod secundum feci; multū iudicii parabit in
iis: que discuntur. & nouas argumentationes. no-
uaq; sentētias. aut veteres sed quibus noua facies
sit inueniet. estq; eiusmodi. vt si stilus ei addatur;
statim exercere eloquentiā possit. & ad bene dicē-
dum aditum parare. Sed hæc hæctenus: vt pro re-
rum cōditione pauca. vt pro modo epistolæ nimis
multa. vt enim Demetrio phaterio visum est in li-
bro quæ per hermenias id est de explicatione scri-
psit epistola que grandior facta est. nō tam episto-
la dici debet. q̄ liber cuius initio sit salus ascripta.
verū id vtcunq; estimari poterit. haud ponā i equi-
dem in magno discrimine. mihi statutū est aliquo-
modo quocunq; possim. studia tua iuuare. quod
ipsum si non potero; ostendere tamen vt me voluis-
se intelligas. quod voluisse vt ī multis que effectū
exigunt parum est: ita in amicitia cui pro effectu
est animus. tale est: vt nihil plus exigi. nihil mai-
preſtari possit. Veni Heidelbergā (vt de meis etiā
rebus certio rem te faciam) postridie kalēdas maii.
excepit me episcopus dominus meus benigniter.
& omnibus humanitatis beniuolentiæq; officiis
cumulatissime prosequitur. vide ineptiam meam
queso. vel vt verius dicam stultitiam. constitui dis-
cere hebraice. tanq̄ non satis temporis & opere in
pauculis iis græcis quas scio. mihi perierit. Confes

quutus sum præceptorem quēdam intra paucos an
 nos ad fidem nostram conuersum; cui hebrei etiā
 in omni laude eruditionis pisciplinarumq; suarū
 primas deferebant & quem præcipue solebant do
 ctoribus nostris opponere: si quādo ap disputatio
 nem de fide vocarentur. hunc episcopus mea caus
 sa domi sue alendum suscepit: experiar quantum
 poterō: spero fore: vt aliquid efficiā. & forte vel ob
 id ipsum efficiam aliquid: quia spero Ioannes rini
 cus narrarit mihi acerbiorē casum tuū quē pertu
 tulisti ea parte qua minime voluisses scio. dolui ne
 scio an vicem tuam: an illi⁹ improbitatē. dolui ta
 men. & elegis aptissimo talibus querelis carmine
 dolorem tuum prosequutus essem. si modo tā quie
 tus animo cōpletusq; fuisset: vt potuissem ad scri
 bendum aliquid coegisse manus aut mētem. Oro
 remitte ad me aliquid ex iis que ad canendum cō
 posuisti. sed quod accuratum sit. & cum laude ostē
 di velis. habemus & hic cantores: apud quos cre
 bram mentionem tui facio. eorum magister. ix. &
 xii. etiam vocibus canendos. modulos componit.
 sed nihil suorum audiui quod trib⁹ aut. quattuor
 vocibus caneretur. quod magnopere placeret mi
 hi. nec ego tamen animum meum iudicii loco po
 no. potest enī fieri vt meliora sint: q̄ ego possim in
 telligere: Vale & me amantissimem tibi persua
 de. Saluere iubeas meo nomine ornatissimum do
 ctissimumq; virum Magistrum Ambrosium dine
 ter Nicolaum item hagam nostrum. humanissi
 mum virum Magistrum Iacobum Crabbe vi

cinū tuum. In primis vero toto animo deditissimū
tibi Ioānem rincū suauissimum adolescentē meis
verbis saluta. Versiculos quos ad te misi postea re
cognoui. deprēhēdiq; in Anna matre tres aut. iiii.
mendas q; vicio impressōrum pmutate sunt littere
eas castigauī: dedi q; ea gratia hunc ad te codicem:
vt & huius qd apud te eitemendes. hunc autē cū li
teris da operam: vt reddātur Adam iordano cano
nico regulari ad sanctum Martinū Louaniū lterū
optatissime vale date Heidelberge. vii. Idus lunii
Anno. lxxxiiii. diligēter me & loquacissime fac de
omnibus reb⁹ tuis certiozem per hūc ipm qui has
tibi reddet.

Rodolphus Agricola Alexandro hegio suo
salutem plurimā dicit.

Non facile dixerim: quantū mihi volupta
tis litteræ tne attulerunt: quum qd tuæ:
id est charissimi mihi hominis erant. tū
quod intelligo quottidie politiorē te limatiorēq;
fieri & summā i spem adducor: aut tuo ductu: tuis
monitis & iſtitutione: aut nullius præterea virib⁹
cultiores litteras in Germaniā peruenturas: & ar
cem aliquando occupaturas. ostendi eas dño Vor
macienſi: qui itidem vt ego Germaniæ noſtræ ſpei
gratulatus eſt atq; Maſte virtute ſquit. ſic itur ad
astra. Quod petis: vt Luciani mycillum: quem la

tinum feci: tibi mittam, dedicemq; tuo illū nomī
 ni, vtrumq; si nō petisses etiam: facturus eram: sed
 vereor ne tam celeriter illum tibi mittere queam:
 nondum recognoui: aut e priā sceda illum repur/
 gavi: adeo ne respexi quidem: postea q̄ traduxi.
 Occupant me studia domini: quanq̄ parum: quia
 parum vacat ei: propter multitudinem negociorū:
 quibus quotidie distinetur, deinde non nihil tem/
 poris absumit mihi quod prelego publice: tamen si
 id ipsum satis suspenta peragam manu. Est audito/
 rum mihi: vt hoc loco: satis frequens: sed tamen
 sunt eiusmodi fere: qui propensius cupiant hęc stu/
 dia: q̄ commodius possint, maxima pars magistri
 sunt aut scholastici (vt nos dicimus artium: quib⁹
 necesse est omne tempus illis suis cauillationibus
 impendere, angustissimum & velut subsiciuū diei
 fragmentum quoddam: in hęc studia patet illis:
 quo sit, vt ipsi minus possint, & ego segnus coner,
 ergo hęc que dico: q̄q̄ leuiter quidē: occupant me
 tamen. Accedunt: preter latiua & græca: que mi/
 hi quocunq; possum modo tuenda sunt quanq̄ &
 non nihil damni in eis me facere intelligo: sed ac/
 cedunt ad hęc (vt dico) studia hebraicarum litte/
 rarum: quæ mihi nouum & plenū molestie nego/
 cium exhibent vt mihi videar cū Anteo luctari &
 multo plus laboris in his id quod minime arbitra/
 bar: q̄ in græcis: exhaurire, nisi forte tamen æquio/
 re animo: preteritorū meminimus laborum: q̄ p̄/
 sentes subimus: verum vtcūq; sit: decretum est p̄/
 sistere, primū: quia cœpi: vt constantia tuear er/

rorem; deinde quia in græcis in quibus quantum
uis parum effecerim; possimus tamen affirmare
neq; opere me neq; impēse pœnitere. Quia in his
ergo voluptas maxima quam capiebam & adhuc
capio; deflorescit nō nihil; & eo ipso fortassis ad fru-
ctum tendit; putauī mihi rursus animū: nouis qui-
busdam studiorum illecebris excitandum. Ad hæc
puto mihi illustriori, aliquo peruincendum esse:
vt quod sterilia hæc litterarū studia tota vita con-
sector: iudicio videor id nō segnicia facere. Sed vt
quod verissimum; perinde rectissimum eēputo di-
cam: destinauī senectutem meam; si modo me ma-
net senectus: studio sacrarum litterarum. videorq;
mihi vna opera nunc veteris &c. ¶ Nosti enim sto-
machum meum; vt nequeam sectari barbarorum
impuritatē. horrorem eorum; qui nunc omnia
occuparunt. Nosti contra quoq; stomachum illo-
rum; vt clament; vt insaniant & contumelię dueāt
loco; si quis audeat scita illorum conuellere; & co-
nari docere: pueros se; supuacua; deprauata; que-
q; senibus sibi rursus dediscenda sint. didicisse. pos-
sunt tamen hæc facere vt deberem; vt desistam non
poterunt &c. ¶ Vale honestissimis verbis: saluta-
to meo nomie hospitem tuum. M. Richardum &
modestissimam foeminam coniugem eius. Date p̄
propere Vormaciæ tertia septimane; sic visum est
mihi vocare, quod nos vel barbare Feria secunda
Feria tertia vel ἑορτικὴ τριτὴ lunę iouis martis mer-
curii dicimus &c.

Rodolphus Agricola suo Iacobo Barbi-
riano. Salutē. P. D.

Vid est suauissime Iacobe tam celeri-
 ter oblitus es nostri tam facile ex ani-
 mo tibi effluxim⁹; ego multa alia que
 parauimus que instruimus quū esse-
 mus vna tantum et præter verba ni-
 hil fuere. Quomodo possum adduci
 q vt credam te tam penitus oblitum esse. Nedum fa-
 miliaritatis & illius breuis quidem sed vt mihi vi-
 sum est iocundissime consuetudinis nostræ. Verū
 etiam spei tuæ & destinationis ad studia. quā ipse
 tibi iam fingebas, et cuius etiā iā tum futura frue-
 baris voluptate. quoniā ego quoq; statuerā si id qd
 cupiebam euenisset mihi, vt ad vos me reciperem
 omni cura atq; diligētia te instruere & velut in pe-
 culiarem quandam gloriam meam in studiis edu-
 care. Et eo te perducere quo soleo nunq̄ putare me
 peruenire potuisse. si quis mihi cum essem ea ætatē
 te qua tu nunc es. dux formatorq; studiorū fuisset.
 Fieri certe non potest vt puteim ista tam cito exci-
 disse tibi. Itaq; me ipsum præbeo iudicem tibi ne-
 scio an iustum certe mitem & clementē. fingoq; ex-
 cusationes pro te. Et contra me ipsum causam tuā
 defendo, Cogito te non habere quemquam cui

possis litteras ad me perferendas dare. Rarissimū
enī est vt quisq̄ illis ad nos proficiscatur. Et nostri
adhuc ppter nostrā illā quā ego psequerbar nō au-
dent eo venire. Præterea venit in mentem mihi ni-
hil potuisse te de re nostra cōficere quā curandam
susceperas propter bella que nūc gerunt. Et idcir-
co in alios vsus pecunię necessarię. Et que publica
tractant pleriq; indocti & vltra contemntes lit-
teras vel aduersantes. q̄ etiā & ego aberā qui præ-
sens vt aliquorum cōmonere studia potuissem: Ita
absens facilius memorie corū elapsus sum Et desi-
derium segnius effici. Hęc oīa persuadeo mihi ob-
stitisse ceptis tuis quomin⁹ id quod conabar is affe-
qui posses & conatus tuos irritos permansisse. atq;
quū id quod maxime cuperes scribere creptū esset
tibi factum esse etiā vt nihil scriberes credo. Hęc
ego vt dico mihi pro te fingo Et ingeniū meū in ex-
cultationem tui aduoco q̄ an iuste ex vero faciā tu
quidem potes scire qui hęc quomōeūq; se habēt
rectius q̄ ego nosti. Facio certe hūaniter & mode-
ste & vt dignum est animo atq; beniuolentia in te
mea. Malo enī omnia suspicari & credere potius q̄
putē aut de voluntate tua quicq; mutātū aut de be-
niuolētia detractū Est enī simplicis & erecti animi
nō temere quicq; sinisterius opinari. Et q̄ quisq; plu-
rimū fidei præstare paratus est: tam facillime de
aliena sibi fide persuadet. Sane inceptū illud non
pro voluntate nostra cessisse nobis eo equiore aīo
fero q̄ in iocō & crebro tibi dicebā. parū sp̄i capie-
bam quicq; futurum esse. Tu quidē ad sperandu. n

paratior fuisti. Sed ego quod exitus docuit certior
 augur. Sed de hac re satis superq; q̄ velle scire qd
 agas: hoc est quid aues. quare bella quā pacem ha-
 beas. quō tibi cū letissimo & lepidissimo corpuscu-
 lo Illo quod Veneres omnes Cupidines q; sinxerūt
 conueniat. quorsum reliqui conatus tui recētes il-
 los dico. quū ego discederē quorsum inq̄ cōcesserūt
 Meq; mulē nō tacent solū Sed prorsus obmutescūt
 Ideo neq; vel ynū versum posteaq̄ Antuerpia deces-
 si feci. Neq; vel cano vel psallo aut yllā partē illi⁹
 studiū atringo. vt videar aliquñ mihi meipm perdis-
 disse. Oro vt hoc ipso nūcio quō valeas. Et qd actū
 de re ea quā ceperam⁹. Et quid tibi impedimento
 fuerit perscribas. Spero fore vt hac estate crebrio-
 res ad te dem litteras Si modo tutus cōmeatus fiat
 mercatoribus nostris in Brabantia. Et ipse si forte
 hinc diuellere ad tēpus aliqd me potero ad te ve-
 niam/ tanto enī desiderio loci illius teneor vt faci-
 le omnia mihi ex illius comparatione sordescāt &
 vilia fiant. eā humanitatē hominū eū cultum gra-
 tiāq; reg; oīm: eā añ omnia sanitatē & beniuolentiā
 vt quum nulla re minus frui mihi cōcedatur nihil
 est quod eque tamē (nō audeo dicere sperē) sed vel
 cupiam vel optem. Vale. Salutē dico honestissi-
 mo viro meo noīe Hieronimo de tiel. M. Ia. engel
 Et ne per ambages te morer omnes natos vbi vide-
 bis Et vbi cōmodum erit. Etiam atq; etiā vale. Da-
 tum grouinge biduo post annuntiationis Marie.

Rodolphus Agricola Suo Alexandro He-
gio Salutem dicit.

Olui suauissime Alexander si quid mi-
hi credis, & q̄ potui egerrime tuli, vt ex
litteris tuis accepi fuisse te hic iterea quā
ego abessem, nec id tā quod tu spe profectionis tue
frustratus es congressu sermonibusq; nostris; q̄ qd
mihi vsus studiorum meorum licet breuis exigu⁹.
aliquis tamen ereptus est quātuluscunq; is fuisset.
putassem enim magnum eum; quando nihil mihi
iam non magnum est quicquid occasionis mihi da-
tur ad studia, & omnibus carenti pro maximo est
quodcunq; contingit, difficile est vt explicem tibi q̄
mihi omnia mea & ip̄e ante omnia displiceam. pe-
rit mihi quottidie studioꝝ nescio amor an vsus di-
cā certvsus & ob id fortassis paulatī & amor cāseo
q̄ magnum damnum fecerim litterarum postea q̄
italia decessi, si tamen ee sunt litteræ meę in q̄s ma-
gnum possit damnum cadere, iam labi memoria
auctorum, iam historie excedere, iam verborū pro-
prietas copia, decor defluere incipiunt, si quid so-
luta oratione tento scribere difficulter sentētias &
eas pigras inertesq; & quæ tantum impleant locū
suppedito, oratio ipsa horrida, disiecta, incōposita
qualis fortasse semper, sed nūc tamen solito magis
talisq; quæ rem quam dicere cupio designet poti⁹
q̄ explicet, versum rarissime quidem, sed si tamen
facio; non pedes in ordinem; non sonus carminis;

30
non spiritus responderet: & utcumq; proueneret non
qualia probem: sed qualia possum effundo: aut ex
primo, verius dixerim) & reluctanti pectore euolu
lo, cuius rei prater alia hec mihi causa est, quam
quum aliis magnam credo, tamen mihi maximam
esse intelligo: deest enim acerrimus mihi studiorum
stimulus, exactior eorum & socius: quicum commu
nicem: in cuius aures ego: ut itidem in meas ille de
ponat quicquid cogitando inuenerit: scribendo ef
fecerit: legendo didicerit et vel laude dignum vel
acriori iudicio annotarit, quicq; semper ingerat ali
quid: percontetur, dubitet, disceptet, modo neglig
gentiam liberiori reprehensione castiget, modo
conatum benigniori puehat laude (vtq; semel sin
cere omnem inter studia beniuolentiam fructum com
plectar) qui dicere verum, quicq; audire sciat & ve
lit, eum quum te mihi esse perluadeam pro sum
mo tuo studio amore, proq; candore animi tui:
nihil est omnium quod malim q; posse vna nos eta
tem degere, quod quia per res nostras nobis non li
cet: facile estimabis: quod solum nobis restat: con
gredi quandoq; & colloqui: quantum mihi dolue
rit id proxima mea profectioe nobis esse prater
ptum, Quia vero hunc usum amicitie verioem
nobis prospicio futurum: ad litteras redeam⁹ cen
sco, oculorumq; damna animorum voluptate resar
ciamus interea tamen ne qua cessare beniuolentiam
tuam patiar, aliud mihi pignus animi tui deposi
cam, quod quale sit paucis dicam, Est mihi frater

Henricus minor q̄ Ioannes natus. huic desiderium
incessit discendi litteras. nescio an satis cōsulte. ta-
men quia dehortari nequeo: deterrere eū nolo. fuit
Monasterii ad Fredericū nostrum dimidio paulo
amplius annū; ibi proxima ætate p̄cepta rudimē-
ta quantū per id temporis potuit recollectit. iā Fre-
dericus alio profectus est datus cuidā domui pater
Henricus in patriam rediit. orat instatq; vt rursus
eū aliquo ad studia mittā circūtuli mētē. quorsum
visumq; est potissimū ad te exploratū enī habeo libe-
benter te mea causa quicquid poteris gratū illi fa-
cturum; admouebis interim oculos. dabisq; operā
si modo vetus est amor discendi quē p̄fert; vt illū
p̄ceptoris diligentia cōfirmet. victui necessaria
vt solent nostrates secū afferet. pecuniā pro tēpore
mittentur. diuersorium vbi tibi cōmodum videbi-
tur prospiciet. reliqua omnia ex tua sentētia. Hoc
quoq; perq̄ velim scire: ecquis apud vos sit qui sub-
licius operis doceat adolescētes: vbi a schola pub-
licavacāt. quēadmodum scis Fredericum nostrum
solere. & sit ne liberū quibusuis nō capiciatis adie-
re. datis mercedibus. valde enī cuperē prima eum
elementa q̄citisime perdiscere. quoniā mea senten-
tia longiore circa hęc mora non tantū tēpus amittit
tunt pueri. sed quēadmodū a nostris scis tradi: hor-
rore quodā barbarieq; imbuuntur. vt postea non
serius modo. sed difficiliter meliora percipiant de
his omnibus me q̄primū poteris fac oro certiore
mittam eū proximis diebus ad te: vbi litteras tuas
accepero. Pliniū quē petis a me quāq; crebro in ma

nibus habeã perferendũ illi ad te dabo. Possũm vi
 deri trãsiisse. nedũ impleuisse iustũ epistolę modũ
 quã demetrius phalerius breuẽ voluit esse. alioquĩ
 si longior sit librũ potius cui salus præscripta sit q̃
 epistolam videri. mihi vero qui facilius epistolę q̃
 amicitie nostre leges violauero cõtra magnus est
 auctor. qui stultũ dicat esse certum epistolę finem
 imperari. quũ pro rerũ modo necesse sit magnam
 eam minoremue fieri. quid inquit necesse est sapiẽ
 tiam vel puerilib⁹ cubitis vel schenis persicis me/
 tiri. quo equiore animo in hanc legem cõmittam.
 qđ & si non essent mihi multa que scriberẽ. abũde
 tamen iusta causa multa scribendi hoc ip̃m eẽ: qđ
 tibi scribo Queris quid inter mimũ histrionẽ & p/
 sonam intersit mimum & histrionẽ idem crediderĩ
 esse eũ dico qui fabulas in scena agit. nisi quod mi/
 mus a græco id est imitor originẽ ducit hi/
 strionis Thuscũ verbũ esse auctores affirmant. fuit
 tamen & poema apud veteres qđ minos vocarent
 salibus tantũ & dicacitate gratũ & humillimi iter
 omnia generis vnde ego etiã mimi nomẽ fe/
 re humilius q̃ histrionis apud auctores inuenio q̃q̃
 tamẽ Paridem Iuuenalis histrionẽ vocet. Quod nõ
 dant p̃ceres dabit histrio. idemq; pantomimus fue/
 rit. persona a personãdo dicta est id quo histriones
 faciem suam in scena tegebant alienamq; prefere/
 bant id est apud Iuue. personã thyrsũmq; tenent &
 sublegat actũ. vt sic quod græci proso/
 piõ vocant vel mormolycian quãquam
 mormolycias nomen ad terro/

re incontiendū magis ptineat. dicit etiā psona is qui
psonā sustinet   secūdū synechocen vt ē
mulier nempe ipa videtur nō persona loqui Scur
re latinū nomē esse eius quod parasitū greci vocāt
puto. nulloq; distare nisi quod parasitus

parasitasthe velut honestiore parte no
men habet. scurra a libertate licentiaq; lingue dici
videt. vterq; vero is qui victus querēdi causa oīm
se ludibrioꝝ patientie addixit de parasito Iuena.
viridem thoraca iubebit: afferi minimalq; nuces
assemq; rogatum. ad mensam quotiens parasitus
venerit infans. de scurra. Populi frons durior hui?
qui sedet & spectat triscurria patriciorū subiicit de
inde que sint ea. planipedes audit fabios. & que se
quuntur Nebulo quid sit idem auctor docet. & eo
dem iure natantes mergere ficedulas didicit nebu
lone parente quamq; nebulonis noīe quod ex ver/
bis Gellii significari videtur p̄xime accipiebatur
hi qui hodie retia circūferūt & dicacitatis certami
ne victum querunt. nepos dicitur vt arbitror qua
si non potens gulæ. idem fere qui apud grecos

leccatoris nomē germanicū est vt pleraq; alia
apud nos corrupta quale est reisa burgimager
scultetus sicut & gallia passagium pro expeditio
ne bellica guerram pro bello treugā p̄ induciis ac
cipimus   anthropon nomen vnde ducatur
apud grecos: eque ineptū puto querere q̄ apd nos
vnde hominis. quasi vllius rei nominande debeat
hominibus antiquior fuisse cura q̄ sui ipsorū. siue
ab ana &   trepo siue vt alii

scdm metathesim siue trephodici q̄s velit
 ingenu magisq̄ veritatis op̄ crediderim quocūq;
 mō dicat. Vesp̄ extremū diei ē Salu. in Iuguru.
 iā diei vesp̄ aderat & alio loco postq̄ castra locata
 diei vesp̄ erat Catul. vesp̄ adē iuuenes cōsurgite
 vesp̄ olimpo expectata diu vix tandē lumina tollit
 nā qd̄ tu vesp̄e apud Ouidiū p̄ plaga occidētali lei
 gis dictū est vt ap̄ eūde Eurusa ad Aurorā
 nabatheaq; regna recessit. aurorā enī pp̄rie celifa
 ciē dicim⁹ rubore pp̄inquātis solis surtusam deīn
 tēpus diluculi tñ etiā oriētis p̄tē. Vesp̄
 pera quoq; ap̄d Pli. ē in octauo li. epl. varius inquit
 sermōib⁹ vesp̄a extēdit. & sub vesp̄erū dicit celar
 in cōmeta. belli ciuilis. nā qd̄ nos vesp̄as p̄ vesp̄tio
 officio quēadmodū p̄ matutino quō veteres locuti
 sūt: matutinas dicim⁹ nō satis latio puto. Bonum
 sero sit ne latine quēadmodū bonū mane addubi
 to. nā mane aduerbiū quū sit. inuenim⁹ tñ ap̄d Per
 siū lā clarū mane fenestras intrat & angustas osti
 li. ei. sic etiā fuerit ne sero ap̄d veteres aliqñ in
 locū noīs. nō q̄ sciā ap̄d vllū auctore qui extet hui⁹
 locutiōis eē exēplū illud certū est quēadmodū ad
 verā loquēdi legē corruptū est ita bonum serū nō
 maledici sic enī est apud Suetoniū in augusto. Et
 iā diei serū erat. Rube⁹ audio q̄ putēt barbare di
 ci ego ap̄d Pli. iuenio nisi tñ sit erratū in līa & v p̄ n
 positū & debeat rubēs eē. ego quū rubri nomē ha
 beā tuti⁹ mali q̄ liceti⁹ loq. de analogia deriuādoꝝ
 cōponēdorūq; noīm vix mihi pmiserī q̄c̄q; fingere
 qd̄ nō ap̄d auctores iuenerī. varia multiplexq; res
 f̄ iiii (est de q̄ nihil

precipi perpetuū possit. & i qua nihil audiam nisi
sit fortasse (vt inquit Hora.) necesse iudiciis mon-
strare recentibus abdita rerum. tamen ego et Sos-
cratitas & Platonitas & entitas fortasse dixerim q̄
uis repugnet Vallensis noster quid ni tam libere
quum necesse sit; q̄ Cicero nulla necessitate ad piet-
tatem & lentulitatem & Pollio patauinitatē quā-
dam dixit sonare. T. Liuium. Tignum est lignum
minus trabe cui tecta domorum incumbunt forte
a regendo dictum, quāq̄ dicat cesar tigna bina se-
qui pedalia paulū ab imo preacuta & reliqua que
sequuntur. deinde subdit hæc vtraq; insuper bipe-
dalibus trabibus immisissis. vt mihi videantur ista
non mensura sed vsu in edificiis distare vt tignum
sit cui incumbat aliquid, trabs cui tabulata inster-
nuntur asser ab asseredo: id quo gustamē aliquod
aut libitinam manu asserimus hoc est prehēdim⁹
nomen habet, nam quod vulgo asserem vocamus
tabula dicitur proprie contignatio conclauatio ti-
gnorum est. in pandectis est titulus de tigno iniun-
cto. eū legas censeo. Diocesis

diocoume diocesis. id est administratio vel procu-
ratio dicitur quo nomine & Cicero vsus est ad at-
ticum mihi campanie diocesis attributum est de-
betq; latino sono pronunciarī circūflexo in penul-
tima accentu quemadmodum & paracletus dice-
re quod græce
est debemus. Scribis
cupere te vt dialectica mea edatur dialectica fœmi-
neo genere ars ipsa est
arithmeuce hec
dialectica hec

arithmetica quemadmodū georgica bucolica libri sunt vnde. M. manlii liber astronomicus non astronomicē & Aristo. ethice non ethice inscribitur. Scribis etiam quāto tempore eum ad te redire iubebis ne dubita quī si in illis litteris & reliqua latinum est sed illud quāto tempore sed in eā significationem qua tu vis improprium non enī queris quāto tempore hoc est quā celeriter aut quā tarde perfectionem ad me redeundi explicaturus sit sed intra quātum aut post quātum temporis ad me rediturus sit. vt si dicas eandē figuram orationis aliis verbis. duobus ad te mensibus redibit intelliges duobus eum mensibus in itinere futurum sin dicas intra duos menses (nam infra duos in temporis significatione barbarum est) aut post duos menses redibit. iam planum est dicere te post duos eū menses ad me daturum. Deinde est vt plura breuibus cōplectar rectius (erat vt plura paucis cōplectar) breuia verba sunt que paucis sillabis constāt. sicut longa que multis. ex multis paucisq; verbis longa p/inde breuisq; fit oratio est etiam iuuenum iactatores: iuuenes scis vulgo vocari quicunq; sunt minores natu: & ego scio. mallem adolescentium aut puerorum dixisses. iuuenes enim sunt qui viro proximi sunt: qui iam nō admodum in ludum litterarium eunt. Præterea scribis quid tignum quæ cōtignatio & reliqua. subicis deinde in fine vbi ex te rogauero querēdi finem faciam hoc: si præcessisset interrogationem scite per verbum futuri de futuro pronuciaffes vt esset: reliqua sunt que vbi ex te

rogauero querendi finē faciam deinde sequeretur
quid tignū qdue cōtignatio, nūc quū res pterisset
de qua iterrogaturus eras, malle dixisses quod
quū rogauerim dicēdi finem faciā, nec me latet id
scdm hyperbaton dictū eē et nullā aliam
esse frequentiore figurā in oī genere concordande
orōnis sed multa eueniūt que repugnent aut ver/
borū genere aut struende orationis rōne, quomī
nus omnis ornatus oī loco cōueniat Habes qd fa-
cere te velim; & ad interrogata responsū; & de epī/
stola tua censuram, que si tibi parum grata sūt tu/
tura; defines post hac exhibere mihi negociū, aut
si perges molestus esse; nimirū paria pro parib⁹ ex/
pectabis, apud græcos, in prouerbio ē; cicadā alis
prehendendā non esse; que vt ceperit strepere desi/
nere nesciat, ita vbi quod velis ex me audire quesie/
ris, seua etiā mercede; quod nolis audiendū est, fa-
ciliusq; loquacitatē meā cuoccs q̄ cōpescas. Quin
tu calamū arripis hocq; inuictū me ferre nō sinis,
& quū fines tuos defenderis; tñ meis inferis bellum
meoq; me cōfodis exemplo cuius rei diligentes vi/
gilatiq; labores mei; nedū negligētius profusa epī/
stola plenā tibi atq; vberem præbuerit materiam,
nec est quod offensum meiri vereare, agā etiā gra/
tias vltro idq; in præcipua beniuolentiæ tuæ partē
numerabo, nec tā nihil tibi displicuisse in ea si to/
tā pbaris q̄ totā cōtempssisse si nihil improbaueris
putabo. Vale Arnoldo nro p̄sbytero & philosopho
meo nomine salutem dicas, Ioannes frater hone/
stissimis verbis saluer e te iubet, Iterum vale, Da

tum groningi, xx. septembris anno. lxxx.

34

¶ Rodolphus Agricola Ioanni Agricolæ suo
fratri, Salutem dicit.

nihil habeo mi frater quod vel ego aptius
tibi pro nostra necessitudine (vt qui fra-
ter sim tuus) afferre possim. vel tu pos-
tius pro tua ætate: vt qui prima iuuen-
te spacia ingrederis: ex me expectare de-
beas quod: vt vnde cumque possim ea tradam tibi quibus &
eruditione ornatior: & vita melior euadas Idque di-
gnum studiis meis: dignum amore nostro arbitror
munus: ea parare tibi: quorum vsus non tempore
intercidat. non casibus obnoxius sit. Sed quemad-
modum natura perpetuo nos deuixit pignore. ita
illa quoque que a me accipis solida proinde sint per-
petuoque tibi adiumento futura. Quod si pulchre
apud poetam ille monuisse filium videtur qui in-
quit. Disce puer virtutem ex me verumque laborẽ.
Fortunam ex aliis. Et ille quidem Cuius omnis co-
natus pendebat ex fortuna: omnis ad fortunam la-
bor dirigebat. nõ imerito virtutis ego tibi horta-
menta colligam. qui vitam hactenus eis impendi
studiis: que vera certissimaque ad virtutem ducunt
via. Queque in rebus humanis quid expetendum sit.
quid fugiendum. quid recte seculue fiat. velut in spe-
culo cõspiciendum nobis cõsiderandumque pponit. Cũ
sint autem per multa que ad vitę ptineant institutionẽ

græcis latinisq; his conscripta. Egregia imprimis
& admirabilis. Isocratis ad Demonicū Parenesis
mihi videtur Ea enī suauitas est dicendi. Is ornat⁹
& (vt ita dicam) sculptura orōis. tanta p̄terea ma/
iestas: vtilitas: decor p̄ceptorū: vt si quēadmodū
pugiles meditados quoldam nodos nexusq; habēt
quibus inter certamina subito vel non cogitantes
etiā vtātur. Ita nos quoq; oporteat: certa quedā &
ad manū posita vitæ habere p̄cepta. que oēs n̄fas.
velut ad filiū dirigant actiones. Quorūq; tenax in/
fixa mentibus nostris memoria: recti nos limitem
egredi vbiq; vetet: hic libellus aptus. vel maxime
ad hāc rem atq; accōmodatus mihi videtur. Eum
itaq; in latinū sermonē e græco conuerti: rem scrup/
pulosam conatus: vt numeros quoq; quoq; ille fuit
obseruantissimus. & schemata: vel (vt nos dicim⁹)
exornationes oratiōis. quoad possem imitarer Per
similiter enī cadentia & desinentia & equata & cō
traposita & reliquos id genus ornatus voluit orō
Quorū vt studiosius p̄cipue Gorgias Leontinus
p̄ceptor ipsius aliq; aetatis illius Iophiste fuerūt
ita diligentior ipse vt sequuta ipm nō a flectata vī/
derentur. Hunc ergo legendū tibi etiā atq; etiā: &
ad verbum quoq; ediscendū sentio. Sēperq; velut
ante oculos tanq̄ regulā quādam vitæq; p̄scriptū
habendū Et ita fiat vt non solum instruat os tuum
verum animū quoq; emendet. Quēadmodum enī
ad doctrinam p̄cipuū intelligere que legas ita
ad virtutem maximū facere que intelligas. Vale.

Cisocratis ad Demonicū Parenesis per erudi-
 tissimum virum Rodolphum Agricola e græco
 in latinum sermonem traducta. Incipit.

In multis Demonice rebus multū inueni-
 mus distantes bonorum mentes; atq; ma-
 lorū cogitationes multo vero maximum
 accipere discrimen circa mutuā consuetudinem vitę
 Hi enī præsentēs solum amicos venerātur Illi eos
 quoq; qui longe absunt beniuolentia prosequūtur
 At malorū quidē amicicias tēpus exiguum dissol-
 uit & bonorū ne omnis quidē cui tractus extinguit
 Quū putē igitur eos qui gloriā experūt; quiq; suos
 eruditioni conatus destinant; bonos & nequaq; ma-
 los decere sectari. hęc orationē dono tibi misi indi-
 cium erga te beniuolentię signūq; cū Hipponico fa-
 miliaritatis Decet enī liberos quęadmodū faculta-
 tum; ita amicicie quoq; paterne hereditatem susci-
 pere. Video autē occasionem nobis conuenientem
 & præsentis nos oportunitatem temporis adiuuā-
 tem. Tu enī erudiri cupis. ego erudire alios admi-
 tor; tu sapiētīę studio attineris. ego deditos illi re-
 cta via deduco. Quicūq; autē exhortatorias ad ami-
 cos suos orōnes cōscribunt. pulcrū illi quidē opus
 assumunt. nō tamen circa id qđ est in philosophia
 præstantissimū laborant. Qui vero adolescentib⁹
 præmonstrant nō ea. quibus vehementiā in dicēdo
 cōsequant^r. sed quo pacto vita moribusq; industrii
 fiant; tanto magis qđ illi audientibus p̄sunt. quātū
 interest qđ illi ad sola ipsos verba cōfirmāt. Hi ye/

ro ipsorū quoq; facta emendāt. Quamobrē nos nō
exhortationē tibi parātes. sed institutionē tibi scri
bentes per genus nostri te consilij participē facere:
quas res oporteat adolescentes desiderare. Et quæ
rursus opera vitare; qualibus item hoibus se cōiū
gere. Et quomodo suam ipsorum vitam instituere
Quicunq; enī vitæ cursum hoc itinere fecerunt. hi
soli ad ipsam virtutem ingenue adire potuerunt.
Qua non res honestior: non constantior est ulla.
Pulcritudo enim vel validudine perit. vel tempore
flaccescit. Diuicię viciorū sunt potius q̄ integritas
tis ministre. facultatem desidīæ præbentes. & ad
voluptates curam excitantes. Robur prudentię
conuictum profuit. sine illa vero sepius eum quid
habet offendit. & corpora quidem eorū qui se ex
ercent adornat. industriam vero mentis obscurat.
Virtutis autem possessio. quorum bona fide men
tibus ipsa coaluerit sola consenescit. Diuitiis po
tior vtiliorq; generis splēdore Queq; fieri nequeūt
ab aliis. illa suis virib⁹ subdens & multitudini me
tuenda constanter expectans. Desidiā dedecus. la
borem laudem arbitratur. Hocq; cognitu perfaci
le ē ex gloria certaminū Herculis. operūq; a The
seo gestorū Quib⁹ morum p̄stantia tantū laudis
insigne operibus adiecit: vt oīs tēporum posteritas
rebus quas gesserūt offundere nequierint obliuio
nem. Sed & tu quoq; memor patris tui cui viuēdi
secte nōne habebis pulchrū atq; domesticum eorū
que a me tibi dicentur exemplū. Neq; enim parui
virtutem faciens. neq; se cordie deditus egit ætatē.

sed corpus laboribus exercebat. animo periculā
 subibat. Neq; extra modū diuitias expetebat. sed
 presentibus quidem fruebatur bonis veluti mor/
 talis gerebatq; curā futurorum velut immortalis
 Neq; vero cōtēpte vitā instituerat sed elegans erat
 & magnificus. simulq; expositus amicis. Impēsius
 laudabat officio ipm prolequentes. q̄ generis sibi
 necessitudie deuinctos. Perluadebat enī multo ad
 amicitiam efficaciorē esse naturam lege. mores ge/
 nere. electionē necessitate. Tempus in p̄sentia nos
 deficeret. si omnes illius actiones enumerare p̄ga/
 mus. exacteq; de illis nobis alio erit loco differen/
 dum. Nunc signum quoddā Hipponici sustulim⁹
 nature ad quem velut exemplar vitā formes oportet.
 Legemq; tibi mors illius putes. & imitatore
 te emulumq; virtutis paterne p̄beas. Turpe nāq;
 fuerit pictores pulcherrima queq; exprimere ani/
 mantium & liberos nō imitari industriam parētū
 Existimes aut nullum ita pugilem cōtra aduersa/
 rios suos decere meditari sicut te considerare quo
 pacto cum patris tui ratione viuendi decertes. Fie/
 ri autem non potest. vt animum quisq; taliter for/
 met. nisi multis ante honestisq; p̄ceptis fuerit ex/
 pletus. Corpora namq; moderatis laboribus ani/
 mus vero actionibus honestis roborat. Experiar
 igitur breuiter ea tibi exhibere. quibus obseruā/
 dis in vita plurimum mihi videaris virtutibus ad/
 diturus. & gloriam cunctos apud homines conse/
 quaturus.

PRimū quidem pie diuina colas. nedū sacrifi-
cans; verum etiā quod iuraueris prestans Il-
lud enī effluentīæ opum est signum. hoc morū p-
bitatis indicium

¶ Numen venerare semper quidē. presertim qđ ci-
uitas. sic enī simul videberis sacra deo facere. legi-
busq; obtemperare.

¶ Talē te exhibeas erga parentes. quales exhibe-
re se tibi voles ex te progenitos

¶ Firma exercitatioib⁹ te corporis nō eis que robo-
ri sed que sanitati conducūt Id assequeris si desinas
laborare. tolerando adhuc labori sufficiens.

¶ Neq; in risū procliuius eē velis; neq; in verba cō-
fidens. illud enī stulti est. istud furentis.

¶ Que factu turpia sūt ne dictu qđē putes honesta.

¶ Fac assuescas nō tristis esse: sed cogitabūdus: pro-
pter illud enī ferox. propter hoc prouidus esse cre-
deris.

¶ Putes ī primis decere te modestiā: pudorē. iustici-
am tēperantiam Istis enī omnibus contineri probi-
tas adolescentium videtur.

¶ Neq; latiturū te si turpe qppiā feceris speres. vt
enī alios celes teipm tamen conscius habebis.

¶ Deū time. parentes honora. amicos reuerere. le-
gibus obedi. voluptates sectare glorię iunctas. ob-
lectatione enī cum honestate nihil est melius sine
illa vero nihil est peius.

¶ Obtrectatiōes deuites tãetsi fuerint false. vulg⁹
enī veritatem ignorat. opinionemq; poti⁹ spectat.

¶ Sic facito cuncta velut neminē celaturus. tãetsi

enim parumper occultes. postea tamen detegeris.

¶Plurimū tibi. opinionis adiunges. si appareat ea te non facere. que si fuerint ab aliis facta reprehēdas.

¶Si cupide didiceris multa quoq; disces. quorū habes doctrinam ea meditationū custodias curis. at que discis ea p̄ceptis adiunge doctrinis. eq; namq; turpe est eū qui vtilem audit orationē non adiscere. & cui datur ab amicis mun⁹ aliquod nō recipere.

¶Vitā ociū studio percipiende eruditionis impēde. sic enim difficulter ab aliis inuenta; facile tibi p̄cipere continget.

¶Putā multitudinem p̄ceptionū. multis opibus esse potiorē iste enī celeriter delabuntur. ille in oē permanent tempus; sola enī rerum omniū immortalis est sapientia.

¶Non pigeat. longū facere iter ad eos. qui cōducibile se aliquem docere profitentur turpe nāq; fuerit mercatores tanta transire maria. quo cumulatōres suas opes efficiant. adolescentes vero ne terra quidem sustinere proficisci aliquo. quaten⁹ meliorem suam faciant mentem;

¶Moribus fac vt sis comis. verbis aut vt affabilis Est autē comitatis benigne obuios appellare: affabilitatis familiariter cū ipsis verba cōmunicare.

¶Benignum te p̄beas cūctis; optimis aut vt aris. sic & illis inimicus nō eris. & istis amicus fies.

¶Neq; crebro cōuenias eosdem; neq; diu cum eis agas de eisdem. facietas enī est oīm.

¶Exerce spontaneis te ipsum laborib⁹. vt adactos quoq; perferre queas.

X
CA quibus turpe est aīn vincī: eorū oīm temperā
tiam exerce, lucri ire voluptatis, doloris. Id autē tibi
continget, si lucrū putaueris id quo gloriā augē
tes, nō quo diuitiis addas. In ira si talis aduersus
peccantes, quales delinquenti tibi esse alios velles
In iucandis si turpe putaueris, seruis te tuis impe
rare, voluptatibus vero seruire. In aduersis si alie
nas respicias calamitates, tibiq; homo sis in me
moriam subinde deducas.

¶ Verborum magis q̄ pecuniarum deposita tuere
deceat namq; viros bonos iureiurando se fideliores
præstare.

¶ Cōsentaneū puto perinde malis nō credere quē
admodū fidem bonis habere.

¶ Que nolis efferi nemini dixeris: nisi tātundē ex
pediat ea taceri & tibi dicenti & illis q̄ audierunt.

¶ Iusiurandū ad actum propter duas accipito cās
vel vt te ipsum turpi crimine exoluas: velut amicos
tuos in magnis periculis serues. Pecuniarū autem
gratia nullum numē iuraueris: videberis enī aliis
periurare, aliis pecuniarū cupidus esse.

¶ Nullū fac amicū: nisi exploraueris ante: quo pa
cto prioribus sit vsus amicis: spera nāq; ipm erga
te futurū talem: qualis & erga illos fuit.

¶ Tarde fias amicus, factus autē da operam vt per
maneas: tantundē enī dedecoris est, & nullū ami
cū habere, & crebros subinde amicos mutare.

¶ Neq; cum damno amicos probes, nec in expert⁹
ipsorum esse velis hoc aut facies: & si cū nullius in
digeas te similes indigere: & illa que vulgari nihil

referat. velut occultanda cōcredas deceptus enim opinione nihil offendes; non deceptus mores illoꝝ rebus vectus nosces.

¶ Amicos proba & ex vitæ aduersitate: & experiorum societate. aurū enī igne perspiciuntur amicos vero inter aduersa cognoscimus.

¶ Amicis hoc pacto vteris commodissime. si nō ab eis rogaueris expectes sed pollicēs yltro ipsis in tēpore succurras.

¶ Eque putes turpe & ab inimicis superari iniuriis. & ab amicis superari beneficiis.

¶ In familiaritate proba: non solum malis tuis indolentes. verum etiā bonis non inuidentes: multos enī q̄ cum infelicibus merentur p̄speritatis illorū inuidia torquet.

¶ Absentium amicorum fac memineris apud p̄sentes: vt rationem etiam istorum quoq; absentiu habere videaris.

¶ Circa vestitum elegans non splendidus esse velis est autem elegantis quidem magnificū. splendidi vero esse profusum.

¶ Ama rerum non immensam possessionē. sed moderatam perfruitionem.

¶ Contemne diuitiarum studio occupatos. atq; eis que habent vti nescientes. Simile nāq; cōtingit illis. qui equū possidētī bonum & equitare nesciētī.

¶ Adnitere diuitias tibi pecunias scilicet atq; possessiones apparere.

¶ Sunt autem pecunie illorum qui re te ipsis: frui sciunt possessiones qui ipsis vti queunt.

¶ Dilige quas habes facultates duas ob causas: vt & magnū aliquod dānum resarcire, & amicis laborantibus possis opē ferre, ad reliquū vitę vsū nō plus æquo sed moderare ista concupisce.

¶ Amplectere quidem p̄sentia querasq; meliora.

¶ Nulli calamitatem exprobraris, cōmunis eī est fortuna, & futurum incertum.

¶ Bonis benefac, honestis enim thesaurus est gratia que a bono viro debere.

¶ Si malis benefacias: simile tibi continget: quod qui alienos canes pascunt, illi enī danti: sicut temere occurrenti allatrant, mali quoq; eos qui profūt sicut qui nocent similiter offendunt.

¶ Adulantes aduersare p̄inde atq; fallentes: vtriq; enī quum eis fides habeatur, iniuria afficiunt eos, qui sibi crediderunt.

¶ Comen te prebe eis quibus cū cōuersaris, & nō insolentem, superborum enī fastū vix serui quoq; perferrent, at morum comitatem cuncti benignitatem acceptant.

¶ Eris autem comis si neq; iurgator sis, neq; implacitus: neq; cum oībus contendas: neq; ire eorū cū quibus agis celeriter occurras neq; si iniuste qdem fuerint irati, sed effervescentibus concedas: deinde ipsos, vbi relanguerit ira repræhendas, neq; inter ridicula seriis neq; inter seria ridiculis gaudeas. In tempestiuum enī vbiq; est molestum, neq; ingrate gratiam ineas quod multis euenit qui faciunt quidem sed egre tamen amicis inseruiūt, vel quia culpandi graue est: vel castigandi quia est acerbū.

In primis caue tibi a potandi cōsuetudine, quod si quando tulerit tempus, ante ebrietatem surge, cū fuerit mens vino corrupta, patitur idem q̄ curr⁹ solent, qui suos effuderūt aurigas illi nanq; nullo ordine (suis destituti rectoribus) seruntur, animus quoq; plurima peccat ratione subuersa.

Immortalia sentias magnitudinē animi prę te ferendo; mortalia vero moderate p̄ntibus p̄ruedo.

Tanto modestiam meliorem immodestia putes quātum est q̄ alia quidem oīa peruersē facta lucro sunt eis qui illa admittunt, Sola autē immodestia damno afficit eam habentes plerūq; enī quos verbis offenderunt, illis rebus penas luunt.

Quorū conciliare tibi amiciciā velis, boni quip̄ p̄iam de eis p̄dices apud illos qui sunt renunciatūri, Principium enim amicicic laus est, Inimicicie vituperium.

Quum consulis pręterita sumas in exemplum futurorum; latens enī ex eo quod apertum est; expeditissime poteris cognoscere.

Delibera diu, celeriter vero cōfice qđ decreuisti

Optimum puta contingere nobis a deo prosperitatem, a nobis ipsis prudentiam, Quibus de reb⁹ libere proloqui te pudet, vsq; cū amicis aliquibus de eis communicare, verbis velut de alieno negotio vttere, sic enī & illorum sententiam nosces, teq; ip̄m haud quāq; manifestum reddes.

Quum super tuis rebus aliquem in consilium tibi assumas, considera primum quopacto suas ip̄e res gessit, Qui enim male administrauit suas; nūq̄ bene consulēt in alienis.

CIta poteris maxime ad consulendū excitari. si calamitates q̄s affert temeritas spectes. sanitatis nāq̄ tunc præcipue curam habemus. quum yalitudinis aduerse dolorum recordamur.

Regum imitare mores illorumq̄ vite rationem sectare. videberis enim amplecti illa vel emulari. Itaq̄ apud multitudinē tibi maiorē cōtinget laudē assequi. & cōstantiore ipius beniuolentia perfrui.

Obsequere legibus quas reges statuunt. firmissimam tamen legem mores illorum putes. sicut enī qui rempublicam gubernat. opus habet populum obseruare. ita sub principatu uiuentē maxime regem decet honorare.

Magistratu præditus nemine ad obeunda ministeria malo ytere que enī ille deliquerit. eorum in te culpa referetur.

Ex publicis administrationibus abeas nō opib⁹ cumulator. sed gloria honestior. multis enī opib⁹ præstantior est multitudinis laus.

Nullam rem inhonestā neq̄ dicto neq̄ facto iuueris. videberis enī ipse talia facere. qualia facientes alios tueris.

Nullā rē honestā neq̄ dicto neq̄ facto iuueris: videberis enī ipse talia facere. q̄lia faciētes alios tueris

Sic te compa vt aliis superior esse possis. sis tamē equo cōtentus: vt iusticiam videaris expetere. non propter imbecillitatem sed propter equitatem

Elige iustā poti⁹ paupratē. q̄ diuitias iniustas. tāto enī p̄stantior est opib⁹ iusticia: vt ille solis diuitib⁹ p̄sint hec vero defunctis etiā gloriā p̄stet. & ille passim improbis cōtingāt. hec malis p̄sint sit inaccessa.

Neminē tibi iūxeris eorū quib⁹ iniusticia lucro est. sed poti⁹ eos qui ppter iusticiam ferūt iacturas Iusti enī & si nulla alia re superent iniustos. honesta tamen spe ipos antecellunt.

Omnīū curā gere que ad vitā prinēt. maximeq; oīm prudētiā exerce: maximū enī in minimo est mens bona in humano corpore.

Operā da vt sis corpore laborū patiēs. animo sapientia appetens. vt illo facere possis decreta. hoc decernere faciēda.

Quicquid dicturus es prius apud aīu tuū expēdet: multorū enī cogitationē lingua præcurrit.

Putā rerū hūanarū nihil esse firmū. ita nec in p̄speris leticia gesties. nec in aduersis dolore cōcides

Duo tibi tpa ad dicendū deputa. vel cū sint aliq̄ de quibus exploratum habeas: vel de quibus dicere est necesse In solis enī istis potior est silentio sermo. In reliquis melius fuerit tacere q̄ loqui.

Gaude quū tibi contigerint bona: moderateq; dole ibi inciderint mala neutrius tñ animi in aliis esse velis manifestus. absurdum enim est recōditas in domibus opes asseruare. & cogitationē in p̄pato positam circumferre.

Magis dedecus vites q̄ periculū. oportet enī malis formidabilem esse finem vitæ. probis vero vitā cum turpitudine coniunctam.

Conare imprimis vitam in tuto collocare. quod si tamen cōtigerit in periculū te deuocari. quere in bello salutem cum honesta opinione. & non cum pudēda fama. mori nāq; cunctis puidētia decreui.

sed honeste vita decedere id bonis tantum viris p
prium natura concessit.

Nec mirum tibi videatur si multa quæ dixim⁹
haud quæ præsentis tue conueniunt ætati. nō
enī id me latebat. sed statui eadem opera & p̄sens
tis vitæ consilium tibi proferre. & futuri temporis
monita relinquare que quāto tibi sint vsui futura
facile cognosces. qui vero tibi cum beniuolētia cō/
sulat difficulter consequeris. vt ergo reliqua non
ex alio requiras. sed hinc velut ex erario proferas.
decreui nihil eorum prætermittere. quecunq; tibi
possent in consilium afferre. gratiā autē habeo deo
ingentem: si quā de te cōcepi (nō me fallat opinio).
plerosq; enī videmus vt tibi iucundissimis potius
quoniā saluberrimis delectari: ita seducentibus a
vero amicis potius accedere. q̄ illis qui ad meliora
hortentur. te vero puto contrario instituisse. perge
re iudicio mihi tyam circa reliquū vitæ cultum in
dustriam sumens. qui enī rectissima sibi ip̄e agere
indicit. consentaneum est eum aliorum ad virtu
tem exhortantium monita non segniter amplecti
præcipue excitabit te vt rerum honestarum amore
tenearis: si p̄spexeris q; & ex is imagines habemus
In secordia namq; faciendarūq; libidinum studio.
continuo sunt labores voluptatibus adiūcti. enix⁹
vero ad virtutem conatus modestaq; vitæ institu
tio sinceræ semper certioresq; referunt oblectatio
ues. Et illic quidem gauisi primum. postea dolem⁹
hic post laborē voluptates capimus. In cunctis autē
rebus nō ita principii meminimus quemadmodū

41
exitus sensu mouemur. Plurima enī in vita nō p̄
pter res ipsas agimus: sed consequentiū gratia elab
boramus cogita autē q̄ malis couenit passim qcq̄
obuium est agere. hanc enī p̄tinus vitæ libi regulā
prescripserunt: bonos vero oportet nequaquā vir tu
tem negligere. vel in multorum currere reprehens
siones: cuncti enī non perinde oderūt eos. qui se fal
lunt sicut qui probos esse se iactant. nullaq̄ in vul
go sunt præferendi recte quidē nam si eos qui solis
verbis fraudem struunt improbamus. quomodo
eos qui tota oberrant vita non spernandos putabi
mus meritoq̄ credimus istos non solum in seiplos
delinquere. sed & animi sui esse proditores. Ip̄e enī
opes illis gloriā que & amicos peperit. Illi vero se
ip̄os indignos hac sua felicitate fecerūt. qd̄ si oportet
eum qui mortalis sit scrutari cōiectura celestiu
mentem. arbitror illos in familiarissimis suis maxi
me ostendisse. quomō bonis sint malisq̄ affecti ho
minibus Iuppiter enī Hercule & Tantalū genuit.
quemadmodū fabule tradunt. cunctiq̄ credūt: &
illum quidem propter virtutē immortalitate do
nauit: hunc propter improbitatē grauissimis cala
mitatibus oppressit. Quibus vtentem exemplis ex
petere decet honestatem: & non modo his que nos
diximus. Sed ex poetis pulcherrimū quodq̄ edisc
cere: & reliquos eruditos si quid dixerūt vtile scruta
ri. quemadmodū enī videmus apem oib⁹ floscus
lis inidentem & de vnoquoq̄ optima carpentem.
ita oportet qui vitæ disciplinam expetunt nullius
rei rudes esse. & vndiq̄ que sunt vtilia colligere.

Vix enī quis hac diligentia nature poterit errata
superare.

Finis

Eiusdem Rodolphi Agricole oratio in laudem
Philosophiæ & reliquarum artium.

Prudenter hoc, & recte imprimis visū est
maiorib⁹ nostris instituere, illustrissime
princeps, Magnifice rector, vosq; prestan
tissimi viri, vt quotannis post estiuarū vacationū a
studiis intercapedinē redeūt, rursus nouū cū hye
me laborē a cohortatiōe cōmēorādīsq; laudib⁹ stu
diorū auspicaremur, vt intelligerēt q̄tū spei p̄posi
tū haberēt quā certa ipsos solidaq; maneret felicitas,
qui reliqs oīb⁹ relictis, per p̄ceps illud & plenū
sudoris iter eruditionis atq; doctrinē, ad trāquillā
incōcussamq; sapientiē sedē penetrare statuisent.
Cōtra si qs p̄spiciat hūc impetū animi v̄ri, hunc tā
flagrantē circa bonas artes amorē, vt p̄ceditis etiā
multūq; a tergo relinquitis hortantē lateat, p̄fecto
nihil min⁹ cōuenire vobisq; moueri aut orōne exci
tari, qd ergo segniores illos fuisse credem⁹ qui hos
mentib⁹ stimulos addendos eē censuerūt: nequaq;
vero q̄ppe quorū diligentia idulstriaq; laus seculi nr̄i
magna ex pte fulcitur sed maximi virorū qui totis
se se p̄cordiis doctriņe dederūt, nullā curā tante
rei studiū nullū suscecturū putabāt, qd̄q; ingentib⁹
interim cōtingere desiderijs solet, illa quoq; que si
bi superarēt minora credebāt. Deinde quo magis
vnicuiq; vestrū pulcherrimā vitæ suę sectā appro

barent rectū putauerūt quā splēdido in curriculo
 versaremini q̄tū studiorum noīe laudis sustineris
 tis. in memoriā subinde reuocare. non quod eque
 dem arbitror vt hortatio esset que in hac p̄sertim
 re vt apud ignauos inutilis foret ita apud industri
 os superuacua fortasse sed vt hac cōmemoratione
 quisq; velut faciem virtutum suarū intuitus puto
 que ista & subnāscēte iterum atq; iterum gloria
 recte factorū suorū gauderet/ gaudet sane optimus
 quisq; contemplatione sui & sola omniū letissimis
 seip̄am oculis introspicit virtus. Sed dicuro mihi
 in p̄sentia de laudibus studiorum humanitatis
 atq; adeo ducis vitæ nostre philosophiæ. p̄tervul
 gātam illam difficultatem quod difficillimū est in
 laude temperamētū. & quisq; prout magni mino
 risue putat ea de quibus verba fiunt aut dignitati
 rerum parum. aut veritati nimium dici putat alia
 quoq; priuatim me circumstat molestia. quod istis
 de rebus iam totiens est tam copiose ornateq; hoc
 in loco dictum. Solent igitur alii rediū earūdem
 rerum crebro redeuntium leuare ingenio atq; elo
 quentia si minus possint materia placere. Ego au
 tem ad Oceanum & prope ad vltimos rerum na
 ture terminos natus quid est quod ab isto germa
 nico horrore sperem hac in re vel nouum vel his
 limatissimis auribus dignum posse proferri. ve
 stra oportet adsit mihi humanitas. vt hanc qualē
 eunq; dictionem meam. pro modo benignitatis
 vestræ. que hanc prouinciam suscipienti mihi in
 consilio fuit potius quā pro meo ingenio estimetis

vt inter ceteras philosophiæ laudes hanc quoque liceat mihi nūerare tales eā facere viros apud quos audentem supra vires prōptus excipiat fauor & citra conatū præstanti parata sit vena. Nobis autem oratiōis huius initiū ab eo profisciscatur potissimū quod est in ipsa re p̄cipuū id est ab ipsa philosophiæ dignitate quā summā esse & prope imensam quocertiore q̄s iudicio colligat, quā quod reliqua omnia nostra conditionē habent vt inter minora ista rerū humanarū nasci prouenire p̄duci possint taliaque sunt que ab hoīe dari queant & accipi ab homine philosophia vero inuestigatrix celestium eternorumque & eorum que nulli se mortali aspectui dignetur aperire scrutatrix ipsa quoque perpetua incorruptaque manens solius si verū videre volumus diuinitatis est munus cuius enī sit nisi dei immortalis id dare homini quod sepulchro supersit. Nec metuat sinē solumque oīm que in vita parantur sit diuturnius vita. Et alia quidē vt assequi quisque possit satis est hoīem natū esse & spiritu illo cōi luceque frui at philosophū esse id plus est eē quā hoīem neque temere sibi improuidoque casu philosophia metatur hospiciū sed optimū queque & a viciorū cōtactu liberriam eligens mentē que bona ita cognoscat queque maxima capiat optima intelligat hanc paulatim at tollit & dignā sese parēque sibi stat & demū hūiliū curarū vilia ista fomēta calcātē erigit supra fortunā supra hūana oīa potuit. Oportet hoc est & quā vere diuinū quod tā paucis hoībus cōtingit. Que pot aut maior eē que carior philosophiæ diuinitas quā

nullis claudi terminis nullo spacio contineri vadit
 etiā facer viri animus liber solutus, nullis coerci-
 tus metis & quacuncq; rerū natura patet vagatur.
 Nec terras & maria solū sed sidera ip̄a cognatosq;
 celos pererrat, nō tenuissima resistūt cōphendit. exu-
 perat, penetratq; cuncta. Quin etiā velut in posses-
 sionem quandā suā veniēs oīa sui facit iuris. Quid
 ni sui iuris. Nempe que non alii vsui q̄ spectaculo
 & admirationi sacrarū mētū opifex ille rerū vide-
 tur destinasse totus ergo in his est oēsq; in pulcher-
 rimo opere curas habet cupiditatisq; defixas nō il-
 le vilia cōcupiscit nō illicitis dīstringit notis & so-
 lus quecūq; sunt nouit quecūq; vult potest quid ē
 quo propius deū possit imitari. Nec mirz videatur
 quod dixi posse quecūq; velit philosophū .pōt cer-
 te quodcūq; vult/neq; enī vult qđ nō possit addam
 etiā quod nō liceat. asciuit Hanc quoq; laudem
 deditis sibi philosophia qđ eadē opera & docet &
 emendat purgat aīos atq; a viciis reuocat. nō metu
 vt iura atq; magistratus. Sed moribus. nō simula-
 tione vt q̄ ambitioni seruiūt. sed virtute sua vt sua
 efficacitā. Nā quū oīa inter se contraria in mntuam
 pernitiē natura armauerit. certū est bonarū ma-
 larūq; artium non magis esse posse vno in pectore
 cōfortium q̄ in vno membro morbi & sanitatis. in
 vno homine mortis & vitæ ipsa certe studia peruis-
 gilesq; circa litteras cure. Nonne secū circa fruga-
 galitatē p̄simoniā tēperantiā oīm q; affectuū mode-
 rationē ducūt. atq; totū sibi aduocātes hoīem dī-
 lecto quicquid turbinis mentē percellit componūt

ipam q̄t̄iq; reddūt nō ira illū agitāt. odiū macerat
nō amor cōcoquit. nō inuidia cōsumit. q̄ deuocat?
fluxis hīs reb? studio se querēde veritatis addixit &
sacras in cōsiliū cōfortiūq; celestiū rex imiscuit cogi-
tatiōes. nec domat incurrētia sibi vicia. nec tan-
gere enī ip̄is sed tāq; ex sublimi despiciēs ridet atq;
cōtēnit. Nec vero me latet posse impitis videri ma-
gnificentiq; ista a me q̄ veri? dici. vt quorum animi
nihil tale norūt. nihil tale cōcipere possint. Itaq; in
prōptu erat magnis ista exēplis docere. & p̄ferre vi-
ros seculorū mēoria cōsecratos q̄ ista dixissent. & si/
dē quoq; opere firmassent. nisi lupuacuū putarem
vetera longe q; posita scrutari quoniā vos ip̄i satis
mihi abūde q; magnū hui? sentētis documentū p̄-
beatis. Namq; cū videā alios vestry relicta natali
educatriceq; domo. & solo quoq; patrio. qui nō li-
ne cā iucūditissime dicit? ē nitere huc velut spōtaneū
in exiliū p̄ficiscentes alios aut̄ hic natos domi atq;
inter suos nō aliter atq; in exilio sint his oībus ab-
dicatis soli se philosophie deuouere qd̄ est qd̄ locu-
pletiores v̄llos testes requirā. Poteratis enī nobilitate
clari inter affluentes opes in ip̄o vitæ flore vel
p̄ annis lete vel p̄ opib? molliter vel p̄ grā licēter
trāsmittere etatē. at nos simul atq; posita nobis iu-
cunda. studioz animus labore eruditōis incaluit
cūcta hęc ex vero estimata. p̄ derelictis ire & melio-
rū desiderio victa faceffere iussistis itaq; qd̄ difficil-
limū spē est habitū vincere blandicias rerū hūana-
rū. qd̄q; multi sudoris. maximi negocii illis quoq;
est q̄ instructi in hoc se solū pararūt vt hostē virtutis

44
tum oim voluptatē tā domesticā tā p̄tinaciter cer-
tātē deuincāt id vobis tribuit phia non difficulter
nō moleste sed molliter & tāq; aliā agēs atq; ī ma-
gnitudinis suę accessionē qđq; ē maximū oim mu-
tat ad meliora mentē nec fatigat oim iucūdisimū
auferta voluptate nec torquet. Libet me hercule
querere cām tante efficacit̄. tā p̄stantis suę virtutis
nec aliud inuenio qcq; qđ est cognatū qđdā & p̄
inde iucūdisimū aptillimūq; mentib⁹ n̄ris sumi in-
diuinarū hūanarūq; rez; inuestigatiōe idq; ppriū
est & natiū aī n̄ri op⁹. qđ iugiter queat & sine in-
termissione perferre. corpus enī corporea; oīa pi-
gris & inertib⁹ cōcreta elementis. nō moueri nō ef-
ficere qcq; sine aliena vi externoq; impetu p̄nt. quū
& diutius agitata atterūtur. & acrius cōcita fati-
sunt. ip̄mq; mouent vīgore. fatigant atq; contun-
dunt. Aeria videm⁹ vbi celo cōstitit facies in motu
manere atq; trāquillū. Maria post p̄cellas atq; tē-
pestates sterni p̄igra; iacere. terras nō nisi imbris
bus labefactas solibus excoctas laborib⁹ domitas
tandē velut inuitas victasq; famem n̄ram satiare.
quētiā celū credo nisi inuicta illa indefessa; vis
p̄petua vertigine rotaret quieturā iā pridem fuisse
quod tradit⁹ vtiq; fore qñq; vt quiescat adeo oibus
his non conatus aut vigor inest vllus neq; norunt
aliud quāq; natura monstrante quā torpere anim⁹
contra vegetus alacer expedit⁹ opere gaudet exci-
taturq; actiōe quodq; reliqs labor est id est sibi na-
tura. necesse ergo ē incredibili ip̄m p̄fundi gaudio
qñcūq; suū ip̄e negociū agit id ē quotiēs relictis oī-

bus piectis curis reuocat⁹ redditusq; sibi pura illa
sinceraq; & naturæ suæ simillima p̄fruit cōtempla/
tione, siue quū intra se defixo intuitu pulcherrimā
illā deformemq; naturā suā admirat̄ siue cū volu/
cres per oēm mundū oēmq; rez; naturā sparsit col/
gitatiōes. Qd̄ enī p̄t̄ eē maius qd̄ pleni⁹ gaudiū q̄
videre se oībus que circa se sunt p̄stantiorē natura
virtute potentiorē. Hoc enī est quo non tāq; veloci
momēto plabēte semel sit p̄fungi sibi vt deinde de/
sideret̄ sed qd̄ renatū quotidie & subīn̄ renouatū
sp̄ de integro mētē expleat. & vsu qd̄ in vetustate
abeat oblectatiōe sp̄sit nouū. hoc ē qd̄ nō totū ani/
mus ip̄e aut incognitū habet sed cōsci⁹ tāti natu/
ræ suæ boni quotidie supra se abit/seīpo maior ex/
crescit. idq; videt̄ intelligit̄ p̄tractat. p̄cipua felici/
tatis pars ē scire se eē felicē. Quis ergo locus hic tur/
pi cuiq; aut sede relinquit̄ voluptati/auerfat̄ refu/
gitq; ip̄as bona mēs nō tantū qa naturę suę dissen/
tiūt̄ sed qa dulcib⁹ & idcirco p̄niciosis malis abū/
dant̄ nec enī tote vnq; aut simplī cōtingūt̄ suspecta
Primū ē nō pestis sua vtq; auferat̄ ab ipsis nōnunq;
reluctat̄ tñ sp̄ ad meliora spectans repugnat. Dein
quoq; vbi vel defecerūt̄ vel sacietate expleuerunt
cōtinuo penitentia fastidiūq; succedūt̄ & qsq; mor/
taliū obsequit̄ libidini tātūq; est trepidare primū.
deinde dolere. At q̄to p̄stantior si tñ conferri fas est
q̄to melior ea quā ex p̄ceptis institutisq; philoso/
phie mens assequitur leticia ea integra est/pura est
inturbata est atq; quo vberius hausta eo magis de/
siderium sui accēdens/nec yrget plenitudine & sa

cietate/non fastiditur atq; diurnitate tedium nō
 mouet/solaq; præstat vt nec desiderio futurorum
 agamur presentib⁹ nec presentium amore futura
 metuamus. Vtq; semel mensurā iucunditatis quā
 p̄bet philosophia complectar/tanta est vt sub ipsa
 reliqua oīa nostra secūda quidē sicut sub sole sive
 ra minora lateant aduersa sicut tenebre naturā ful
 gore permutent. Permutant inq; quū in sapientiā
 inciderit naturam suam aduersa. quib⁹ hoc digne
 prosequar verbis quibus laudibus tantā maiesta
 tem tantūq; patres philosophie numē exequē. dat
 illa p̄pter que cōtinuis deū flagitam⁹ votis/subicit
 suis legib⁹ fortunā & quis ferocē seuiētēq; in vacuū
 effūdere minas cogit/res p̄fecto maior ē q̄ que ab
 hac mea imbecillitate & ap̄d paucos dicat sed que
 sonantem vberrimāq; facundiā poscat/ & quā q̄
 quid vsq; est hoīm queat exaudire/ quando genus
 humanū nulla in re impensius elaborauit q̄ vt im
 minentes casuū impetus periculaq; vitaret in hoc
 equaras nubibus alpes & niuib⁹ montes glacieq;
 concretos labante vestigio percipimus. in hoc fra
 gili nos in maria naue iaciētes/ arbitrio ventorum
 fluctuumq; pendemus inter vndas/in hoc auias so
 litudines inter feras ferisq; spe p̄de efferatiores ho
 mines pererramus/inter ignotas gentes aliena pa
 tria vbi vel hiberni caleant soles/ vel estiuo gelu ri
 geat terra/ per ferrū/ ignes/ saxa/ raptamur auge
 mus vires nocendi fortune dum ne noceat prospici
 mus/prouocam⁹ pericula periculis/ & mortis mel
 tu ruimus in in mortem/ & tanq; contra naturam

detorti atq; a tergo habētes oculos. videt quisq; qđ
fugiat. quo se p̄cipitet considerat nemo. Nōne me/
rito exclamet phīa o stu ltas hominum mētes ope/
ctora ceca. quelibet in tenebris vitę quātisq; peric/
culis. degitur hoc eui/ illa ergo miserta nostri bea/
nignā medicāq; humanis malis adhibet manū. illa
la iactatū turbine rerū aīm confirmat. & restituit
illa docet veris cuncta p̄ciis estimare & secunda/
rum rerum facietatē a modo desideriorū nostrorū
solatia aduersorum ab animi nostri robore peten/
da. torquemini inquit metu malorū nō malis nesc/
citis miseri quid fugiatis/ quid sequamini & timori
vestro sepe remedia querētes in peiora q̄ fugitis vl/
tro venitis Pro dita equidē scio carmina occultaq;
sacra quibus aduersa casuū ira numinis auerteret
tenet rectā in oīa philosophia frōtē & aduersa hec
ip̄a eē negat. docuerūt alii q̄ rōne indito sensib⁹ stu/
pore inter dolores tormētaq; patiētia p̄staret mor/
tuosq;. illa meli⁹ docet quō sciētes potius ista sentie/
tesq; contēnam⁹. oī itaq; loco oī tempore adest no/
bis & cōtra fortune tela propugnat fida. benigna.
erecta. excelsi inuictiq; animi nō paupertatē asper/
natur. non exilium refugit non carcerem exhorret
ascendit etiā in euleum discussisq; tormentis con/
solatrix cōfirmatrix contra supplicia cōsistit. Mor/
tempotestas aliqua intentat vixi inquit & quē de/
derat cursum fortuna peregi. breuissima est impe/
rii istius & nulla nisi non vtaris occasio aufert for/
tuna opes non est q; ingenio glorieris aut q̄ mo/
lesta sis vtendum accipi tollas licebit quod dedisti

tormēta minatur tyrannus. Habeo gratias inquit
 nature, q̄ non ipsa pot⁹ debilitate morbisq; explo-
 rare me voluit. nūc habeo saltem exprobre, & de
 quo querat, morbi infestant. hac parte dicit rerum
 nature addicta sum, que si moderate imperet per-
 feram, sin grauius deleuiat ppe est libertas in quā
 velut ab iniusto domino proclamem potest ne vlti-
 ma præstantior esse virtus q̄ eius que vincit ista que
 sic timentur. Quosdam accepimus propter singu-
 las herbas inuentas, vel propter vnus morbi excol-
 gitatam medelam, aut inter numina habitos, aut
 immortale apud homines nomē cōsequutos, cui⁹
 igitur numinis maiestas quā imortalis gloria dil-
 gna ipsa phia reperiet que nō vnū alterūue malorū
 rē remediū protulit, sed oīa pariter quesituit, inue-
 nit, ostēdit, nec paucis opē fert morbis, sed ad quorū
 rūcunq; mentionē hoīes phorrescūt quecūq; hor-
 ridis ē circūstrepūt noīb⁹ vno simul iperū cūcta p-
 fligat. Seruitutē sūmus apd nos orator morte per-
 metuendā esse dixit, at Diogenes ipam non fortit-
 ter modo sed libenter pertulit, raptus a piratis &
 venūdatus, quum a cognatis vt redimerent pecul-
 nia offerretur, asseruit libi cōditionem suam, ostē-
 ditq; non esse vllum vitæ genus malū putandū in
 quo non esset ad bonam mentem via præclusa, per-
 suadet Platoni philosophia & nauigare in Sicilia
 compellit non metuit ipsa lubente mare piratas
 tyranni fastum tyrannoq; grauiores siculas vol-
 luptates & tanti fuit vt alium non se meliorem
 faceret, Plotinus qui diu quidem lacefferat

asperius fortunā tandē graui diuturnoq; corrept⁹
morbo vt paulatim corp⁹ feda tabe diffiueret atq;
horrida sensim cuncta mēbra eroderet pestis per
stitit ille tamen semper in fortunā perorare tanto
quidem maiori auctoritate quod cause cuius ante
patronus fuerat . nunc quoq; fiebat & testis vadit
q; se in carcerē suum moriturus Socrates & ducto
rem sum erecto plenoq; gradu p̄cedit, p̄mittit si
bi suadet q; effugiū at ipse cōtemnit tanto sibi visū
est grauius morte timuisse mortem dilutū. Deins
de constanti manu sumit venenū atq; intrepidus
hilaris & sitiētī similis haurit collaudato quoq; eo
qui porregerat p̄sentes amicos tanq̄ alieni exit⁹
spectator adesset solatur atq; confirmat. Vnde tā
to viris illis constantia tam p̄sens mirandumq; ro
bur nisi q; docuerat ipsos Philosophia oīa ad que
trepidant imperiti queq; vanis cuncta terroribus
implent non mala esse nisi eorū q; que vera sint bo
na ignorant. Est ne ergo q; quisq; posset maius di
cere maius excogitare philosophia per quā oīa ti
ment⁹ asp̄nant⁹ / aspirant⁹ oīm quecūq; optat amor
ira imprecatur assequimur securitatē quodq; sum
mum in reb⁹ hūanis contingit vt ne voto quidē sit
opus. Si quis autē assit fortassis istarū rerū imperi
tior quū ferri a me tantis laudibus philosophiam
audiat vt hec sit p̄cipuū maximūq; eorū que a p̄ri
cipe deo genus accepit humanū vtq; hac ipsa du
ce homines p̄xime deū accedant ip̄am pulcherri
mo virtutū agmīe. comitatē pectora nostra imple
re sui amore alia oīa sp̄rni reliuq; solamq; sincero

47

cōstantiq; gaudio cumulare desideria nra postreō
ipam esse que inter tantā turbam accidentiū hūa/
norum & sine metu nos faciat tutos & sine pericu/
lo securos. Si quis inq; imperitior audiat hec. Nō
ne iure me interrogat atq; dicat. Que est ergo hæc
tā preclara tibi & laudata philosophia qđ ipius of/
ficiū quod pollicetur licet intueri liceat cognosce/
re. Explica ipam & vel breuiter cōplectere atq; in/
summā quādā collatam ostende. Rectius arbitrio
nostro quisq; credem⁹ cupiūt id oēs maxie cognos/
cere cuius sua plurimū putāt intereē hec qui dicat
non iniusta videbitur mihi exposcere. Nec fraudā/
bo ipm voto suo & cōuententissimū utiq; videt^r vt
qui de ipsa nequeā dicere p dignitate explicē ipsā
potius & spectandam a facie atq; pro ingenio suo
estimandā cuiq; proponā. Philosophie igit^r nomē
e græco exprimentes amorē diuinas res hūanasq;
cognoscēdi cū bene viueudi studio cōiunctū mihi
quidem hac finitione ipsa videtur liquere quicqd
dici ad laudē cogitariq; possit ī vnus amplitudine
nominis huius esse cōclusū. Nos tñ p partes eam⁹
& alius introspiciētes paulo exactiori diligentia
cōsiderem⁹ ipam dignū & enī reddet istius opere p/
cium nobis & si nō aliud hoc saltem q; ipa utiq; di/
gnissima ē vt quisq; velit ipam nouisse vel ideo tā
tum vt nouerit. ¶ Quū sint aut tria p̄cipue in hoīe
quib⁹ reliquo animantiū generi præstet vno quo
cognoscit oīa & naturā cuiusq; perquirat alterum
quo a cōtiones suas viteq; ordinem instituit alia for/
mat tertium quo profert pronunciatq; ea que col

gitauit & vt suis singula verbis notem⁹ intellectus
quo cognoscit sermo quo eloquit^r tres proinde sua
cuiuslibet parti philosophia adhibuit disciplinam qua
rum que ad loquendum pertinet graeci logicen nostri
rationalem que vitam instituit ethicen illi nos mora
lem. Que rerum naturas considerat nos naturalem illi phi
sicen noiauerunt. Ordinemur autem a rationali dice
re quoniam pueri quoque ab ipsa incipimus. Primum
tria sunt quibus perfecte orationis munus absoluitur vt
emendata sit vt probabilis vt ornata quorum inte
gritas a Grammatica petitur, fides a Dialectica a Re
thorica cultus longum erit si nunc singulatim de vna
quoque disciplina pergam. Et de Grammatica quidam quati la
boris sit totam complecti vt singulis verbis sua origo
vis proprietas reddenda tam varia struende orationis
precepta tenenda sunt suus cuique verbo sonus suis
quodque litteris scribendum, tam multos deinde oportet re
uoluat auctores omnem historiam vetustatem teneat
rerum secreta que poete fabulis inuoluerunt com
prehendat & vt semel dicam cunctarum prorsus artium
si minus versanda penetralia vestibulum tamen in
trospectendum vt non immerito dictum sit multo
plus operis ipsam in recessu habere quam ostendat in
fronte. Sic in Dialecticis quoque vt promptissimi &
in omnem partem flexibilis ingenii opus sit videri vni
cuique conuenientia pugnantia similia diuisa eadem di
uersa rei cuiuslibet substantiam finiendo explicare p
tes diuidendo annumerare quaecumque insint argumen
tando colligere simulque & vitare aduersarium & occ
currere atque regesto prope impetu suomet ipsum te

lo confodere ipā nāq; viā aditūq; oīm artū aperit
 & certos cuiusq; rei locos iueniēde promit & signa
 que defixo animo in promptu sit quid p quaq; re
 contraq; possit dici providere. Itaq; mihi quidem
 sententia illorū minime videtur abhorrere vero q
 quicquid orator sibi de inuentione vsurpat id pro
 prium esse. Dialectice putant Disponere autem &
 excolere & perpolire ad Rethoricen pertinere sed
 hec ipsa tamen negocium felicitis nature sunt multe
 artis longe exercitationis inter tantam rerum tem
 porum locorum dicentium audientium varietatē
 nosse discrimen & suum cuiq; orationis genus ve
 lut neruos fidicinen aptare tantaq; rei istius diffia
 cultas est vt qui id plane bene possent omnibus sei
 culis reperti sunt pauci in quibus autem desidera
 re nihil nihil repræhendere omnino nulli. Sed iō
 gum est vt dico prosequi omnia & singulatim de
 vnaquaq; dicere verum quia hec tres simul vnum
 perficiunt absoluuntq; eloquentiæ corpus satis
 fuerit dixisse tantas esse vires eloquentiæ vt nō for
 tunis hominum corporibusq; dominetur sed ipsis
 affectibus & que omnis sperii videtur impaciens
 imperent voluntati preclare itaq; apud Euripedē
 Hecuba in hanc sentētiam.

Quid ergo reliquis artibus mortalium
 Cura elaborat cuncta vt est perquirimus
 Regina rerum queq; cūctis imperat
 Neglecta nobis permanet facundia
 Nec discit vllus præmio dato vt queat
 Euadere si quid cupiat atq; consequi

Multi videlicet hanc e reliquo philosophie corpo
re decerpisse contenti aliis omnibus neglectis be
nedicere quã bene sapere maluerunt quũ tãtas vi
derint eẽ vires orate cõpositeq; dictionis vt haud
facile esset aliud quicq; inuenire cui paratius esset
apertiusq; iter secretũ siue vtilitatẽ siue famam si
ue gratiã populi beniuolentiamq; sequerent illu
striaq; sunt & notissima exempla plura quidẽ pri
scis nostris seculis tñ nonnulla eorũ qui lola faciũ
dia freti ex infimis ad summã potentia ex tenuissi
mis ad amplissimas opes ex obicuris ad maximam
claritatem peruenerunt. Nos autẽ quibus est initio
de philosophia suscepta oratio nullã nisi sanctam
nec sordibus vllis auaricie improbitatisq; ministe
riisq; cõtaminatam eloquentiam intra complexũ
ip̃ius quidẽ mittemus. Nec eã que petora suadeat
delicta defendat hoc dignabimur noie sed que hor
tetur ad meliora & recta facta collaudet pulcher
rimam honestissimã & de omni pte ingenioꝝ opti
me meritam siue qui ipsi prædicanda recerunt siue
qui benefacta aliorum predicarunt huic Poete no
minis sui debet eternitatẽ huic Historia claritudi
nem maiestatemq; suã Oratores hac ipsa cõsequũ
tur vt non in præsentia solum profint sed ad inge
nii sui monumenta transmittant Philosophi quin
etiam tametsi negligentior ip̃am videant habuis
se cura ab ipsa tamen magna ex parte spectantur.
Nec paucis tam magna res præceptis quod multi
putarunt constat sed omnes philosophie peruesti
gaude sunt pres ip̃amq; ip̃rimis quã philosophicã

vocari diximus cognoscere necesse est vt oēm rōnē
 affectuū animorūq; venis callent quibus rebus in-
 tumescant atq; rursus residant. Et quū pro natura
 sua cuiq; rei oratio sit aptāda quō id faciet que na-
 turā cuiusq; exploratam diligenterq; perspectam
 nō habuerit. Sed quoniā naturalis philosophie lo-
 cus admonuit de ipsa quoq; cursim dicamus. oīa
 quorū indagam⁹ naturas triplici maxie sunt diffe-
 rencia Quedā enī crassiori corporea q; cōposita ma-
 teria nasci. interire. moueri nata. cū ipis qualitatis
 bus corporeis oēm questionē tractatūq; hunc horū
 noticiā. pprio phisice noīe donauimus. alia sunt &
 ipsa quoq; in corporib⁹ fixa seorsū tm natura sua &
 sine corpore respectu atq; intuitiōe tractāt quorū
 sciētiā ob egregiā pter alia oīa certitudinē mathe-
 maticā grāci id est vt ita dicamus disciplinalē vo-
 cauerūt. Tertia parte sūt ea que pura atq; oī labe
 defecata substātia cōstat q̄lis est conditor rex oīm
 deus & felices illi nobilesq; & altissimorū arcana-
 rū conscii spūs. quorū inuestigat naturā theologia
 Eā vero partē quā proprie naturalem dixim⁹ vo-
 cari tāetsi multifarie atq; multiplē vsurpēt totam
 tamē sibi certissima illa salus atq; præsidiū rerum
 humanarū Medicina iure quodā suo videtur ven-
 dicare cuiusqdem laudes propter tam multiplicē
 in ipsa eruditione. tantā rerū varietatē & copiam
 sepatim sibi longissimāq; poscerēt orationē habet
 hoc enī praxer reliquas peculiare vt nō solum mē-
 tem erudiat sed & corporis agat curam & totū ho-
 minē tueatur atq; conseruet quod si cui alteri sciēt

tes huic certe licere oportet iura originēsq; suas deo-
rum. deorum inuentioi (vt arbitror vetustas est)
consecrare Tanta tamq; incredibili diligentia in-
genioq; herbarum. arborū lapidum. metallorum
animā iūq; oīm proprietatem scrutata est & oēm
omniū partiū vim efficacitāq; quesituit aulāq; cura
sua in altissima se maria demergere intimos terre
retere sine sinus vastissimis vt errare siluis in acces-
sos montium erepere vertices extremas terrarum
methas peragrarē vt nihil quod vsq; gigneret res
linqueret ignotum penetrauit aperuitq; cūcta to-
tāq; rerum naturā non cognitioni solum sed ferui-
tuti quoq; & vsibus exhibuit humanis vt vel hinc
maxime credere libeat diuinū quiddā & hoc quidē
videm⁹ hoīe maius inesse hoī quando nullus mort-
talis labor tante rei suffecturus videbatur. Quid
de tā multiplici corporis humani partium forma
qualitate vsu quis dicat qua cuncta pspexerit cura
& salutaria cuiq; noxiaq; discreuerit tantā morbo-
rum pro temporū locorū etiā sexuū complexionū
diuersitate multitudinē & sua singulis remedia di-
ligentissime prouisa. exactissime attributa. scrupu-
losissime dimēsa. qđ fuit tā secundū ingeniū qđ hęc
inuenerit. tā fida memoria vt cōplecteret diuinū
pfecto diuinū est/ quid enī aliud sit iniicere manū
fugienti vitę periturūq; hominē sibi ipsi restituere.
viuere quidem spiritu frui hoīs sit/ dare vero vitam
& instantis fati discutere necessitatem/ hoc mihi vī-
detur porro diuinū. Nec ipse humanus aliter vide-
tur animus estimasse q collectis tantāq; rerum in/

uestigatione magnitudinis suę experimentō indi-
gnum putauit herere circa terras gradūq; ad cele-
stia paratur⁹ sibi primū magnitudinē figurā ratio-
nem mensurāq; cōprehendit addita deinde nume-
rorū proprietate atq; natura demū celi se intulit.
Et tam varios vagosq; astrorū toto mundo recur-
sus vim etiam oīm potestatēq; cognouit / & natū ex
tam præcipite celorum vertigine concentum sua-
uiorem puriorēq; quā vt crassis his anrib⁹ nostris
influere possit inuenit. quem hic quoq; expressit so-
nis cuncta modulatione fluentibus tortaq; nume-
rorum discretione dimensis. Primum igitur istorū
Geometriam. alterum Arithmeticā Astronomiā
tertium. Postremum Musicā. vno pariterq; quod
prædiximus nomine mathematicam vocarūt ma-
gno hæc in honore Chaldeis primū. Dein Aegip-
tis habita. Græcis postea latinisq; litteris celebra-
ta in maiori apud præcos veneratione fuit nostro
seculo secordia auariciaq; hoīm quādo p optimis
questuosissima discuntur. nō tā culta qdem q̄q; ne-
quāq; tamē neglecta pmanſit habet adhuc nec im-
merito amatores suos & sunt qui quīs nudam frī-
gentemq; pulcherrimarum artium cōplectantur
vmbra Geometria atq; Arithmetica ppter indis-
solubilē rerū q̄s docēt cōsequentia / qd̄q; tā neces-
saria est & tā coherēs oīm rerū series / vt nihil diuel-
lere suo loco possis / nihil dimouere ipsa sua certis-
tudine ingentem præbent animo voluptatē. Itaq;
nōnulli hæc sua studia secuti rerū præcipia qd̄q; ea
firmissima eē oportet hinc deduxerūt oīm substantiā

numeris constare credentes. Ip̄a autē Astronomia
potest id quod hāc ip̄am quā in istis quę circa nos
sunt difficile erat colligere/certitudinē i celo quo/
q; p̄spexit/addidit etiā vt ex ip̄o tanq̄ diuinorū in/
ter p̄te consilioꝝ/ventura p̄spiceret/& vt gentium
terrarūq; bella/paces/sterilitatem/copiā/pestes/sa/
lubritatē/p̄nūciaret describeretq; singulis etiā ab
ip̄o vitę initio ordinem ip̄ius modū/sinē pauperū/
regna regū p̄diceret/pauptatē ingēti certe mira q;
fiducia artis vt quisq; audeat p̄dicere qd is cui di/
cetur sp̄are non audeat/nō debeat timere. De Mu/
sica quid attinet dicere post illustrissimū principis
nostri iudiciū qui cū ipsi tantū tribuat. q̄tū oēs vī/
demus. non committā vt videar nō satis laudatā
putare quod ip̄e tātope probarit/ quū ip̄e talis tā/
tusq; vir non solū quā habet dignitatem tueri suo
testimonio. sed etiā si nullam habuisset nouā sibi
præbere sui noīs auctoritate potuisset sed partius
mihi alioquin de ip̄a dicendū est. etiam ob hoc for/
tasse ne ip̄e placere mihi studiisq; meis videar mol/
lius esse blanditus. Quid igitur relictum erat oīo
cius qui per hęc omnia inerat nisi vt Theologia
duce quereretur quid id esset cuius numine potestaf/
teq; sustineretur hęc tanta moles. cui⁹ imperio sta/
tutis semp certisq; legibus vice rerum p̄petuus du/
raret ordo. de qua quū dicendū mihi esset optimū
videtur vt i consilio Timantis qui Iphigenie imo/
litionē p̄ictura expræssurus quū dolorem omnem
q̄tum arte sua assequi possit. in aliorū vultibus cō/
sumpsisset. desperās patris Agamennonis quas pa

die 4 bladen verwer

num pectoris vestri ardorem. Hortetur vos animus. Animus vester qui quotidie hortatur. obedite illi cui maxime obeditis. ille quid faciendum sit monet. ille semper dies noctesq; instrepat auribus nostris. ille semper suggerit hoc semper intonat in quo cunctorum est summa studiamus.

Dixi.

¶ Dicta a Rodolpho Agricola Phrysi
in presentia Herculis Estensis. Ferrariē.
ducis Anno dñi. M. CCCC. lxxvi.

k iii

¶ Eiusdem Rodolphi Agricole Phrysi Gratu-
latoria oratio, pro Ioanne Camerario Dalburgio
Vormaciens Episcopo, ac oratore Illustrissimi Phi-
lippi Comitis Palatini Rheni, Dicta Innocentio
octauo Pontifici maximo.

v Enimus beatissime pater iusto venerati-
nis officio recens hoc celsitudinis tuæ fa-
stigiū psecuturi qđ vt facerem⁹ gratula-
remurq; quū felicitati tuæ, tū felicitati (vel si rectius
est ita dicere) vniuerse reipub. xp̄iane, misit nos sū-
mo religionis, summo pietatis & si salutem tuā, &
in sacro sanctā Romane ecclesie sedem p̄ditus affe-
ctū. vīr illustrissimus Philippus comes palatinus
Rheni Bauarie dux, & sacri romani imperii prin-
ceps elector videt aut p̄fandū esse mihi qđ p̄æ-
fari res ip̄a me cogit, hoc est optandam esse mihi &
ante oīa huic qualicunq; dictioni meæ veniam pe-
tendā, a Sc. tu, & ab amplissimo ordine senat⁹ car-
dinaliū, q; diuinū tuū p̄cipant consiliū, Arbitror
aut orōis grām & quēuis eloquendi cultū atq; splē-
dorem ex hoīe germano expectari magnope neq;
posse, neq; debere, & mihi qđem aduersus hanc so-
licitudinē æquitas est aī vel eo constātor, quod p̄
suasū habeo, Sc. tuam de Philippi in te officio stu-
dioq; nō ex hac quēcūq; ea fuerit orōne mea, sed ex
rebus illi⁹ operibusq; facturā estimationē, Qđ nisi
districtus ip̄e teneret multiplici magnorum nego-
ciorū cura, nec illū necessaria quedā rō rerū suarū
reuocasset ab instituto tanto laborioso qđē, Sed tū

illi votis oib⁹ expetito, nō ille legatis ad Sc. tuā mit-
 tendis aut alienæ vocis vteret ministerio. Sed hoc
 quāvis lōgū difficileq; suscepisset iter, & quātum pietas
 sua gaudiū. quā voluptatē. ex hac publica cūctorū
 pcepisset leticia. pnti tibi. pns ipse declarasset credi-
 disse si quoq; tenui se tñ iudicio pfunctū. quāta quq;
 teneret erga sanctitatem tuā sacrāq; sedem deuo-
 tione. qđ illi xpiani nois studiū. qua religionis nræ
 cura sollicitudineq; duceret. nec satisfecisse officio
 se putaret. sed solum pignus hoc obsidemq; mentis
 dedisse. quo respici posset nihil tātum esse tanq; ar-
 duū susceptu mō incrementis id tuis vsibusq; eccle-
 siæ R. cōduceret. qđ non ipse p̄mpto esset aīo ala-
 cerq; subitur⁹. Accepit hāc a maiorib⁹ suis psuasio-
 nē. quā p̄tinus a primis comphēsam annis. & cum
 successu deinde ætatis auctā/altius subinde pecto-
 ri suo altiusq; semp infixit. vt nihil in reb⁹ hūanis
 sanctius. grauius. venerabilius putaret. q̄ sacre se-
 dis apostolice maiestatem. nec posse quicq; vtilius
 ecclesiæ quicq; hominū generi salubrius continge-
 gere. q̄ vt summa dei benignitate daret illi prudē-
 tissimus gubernator. sanctissimus rector. æquū est
 p̄fecto p̄cipes omnes hanc tenere sententiā. vt in
 R. sedis salute cōtineri suā arbitret salutē. & nedū
 p̄ciceps. verū cūctos sic aiatos esse oportet. & crede-
 re p̄ sua cuiq; portiōe excubias agendas esse p̄ sedis
 hui⁹ icolumitate. & magnitudinē ei⁹ qbuscūq; pos-
 sint reb⁹/si cui sūt opes opib⁹/cui prudētia cōsilio/
 cui robur virib⁹ p̄ueher/qđ si cui nihil aliđ sit p̄cib⁹
 saltē p̄nsq; ad deū votis nūcupādis illā iuuare/sibi

nāq; maiores nri Romā cōmunē gn̄is hūani eē patriā volebāt, nec intelligi potuisse in exilio fuisse eū qui vndecūq; veniēs Rome fuisset, hacq; rōne velut sacro quodā affectu aīos oīm beniuolētiāq; vr̄bi terrarū p̄cipi obligāt, quē ergo necesse est esse nūc mentē: qđ studiū cūctis erga hāc vr̄bē, & sc̄tis simū illi⁹ atq; adeo orbis terrarū antistitē & rectorē, quū nedū tetrena cunctorū ea iam sit patria, sed quicūq; bona fide ciues illius fuerit facti, & legib⁹ eius paratas in oīa dederunt; manus, eosq; cōlestis patriā faciat ciues, Hui⁹ in R. ecclesiā deuotionis qua oēs xp̄iani noīs p̄cīpes esse spero & opto, Philippo postū locupletissimus esse testis vt facillimū sit tibi Beatiss. p̄ p̄spicere, quo necesse fuerit illum cumulari gaudio, q̄ta se cōpotē credere felicitatis, cū audiuisset nauiculę petri gubernaculis esse tuę Sc. ad motos & ab optimo deo optimā rerū humanarū ecclesiā esse optime tue prouidētię cōmissam Adduct⁹ est in eā spē in quā video cūctos ī hoc nouo tuo pōtificatu cōcessisse, rē xp̄ianā si quādo alias, tuo certe ductu tuis auspiciis illustrem felicissimāq; futurā, quid enī nō credem⁹ vel, Sc. tuā posse impetrare a deo ad hoīm felicitatē vel virtutem efficere, apud hoīes ad dei placationē, qđ nō prudentia tua instituere, magnitudo aī puincere, cōstantia cōsummāre, vigilātia vero tua q; institutū peruiētū cōsumatūq; fuerit, qđ nō confirmare poterit ac tueri/nihil lapsū ē aut q̄ssum in xp̄iane religiōis cultu cerimonisq; qđ nō integritas, diligētia pietas tua, erigere rursus & stabilire possit, si quid vsq;

desiderabit. si q̄ in pte labāti succurrēdū erit. fide/
 lis populi tutelę tua sollicitudo sufficiēs in oēs vsus
 p̄fidiū p̄stabit. tu publicas priuatasq; res. tu sacras.
 tu pphanas. tu tēporaria. aeternaq; bona n̄ra. imē/
 so puidentię tuę linu cōplecteris. exactissimo mo/
 deratiōis tuę formabis exēplo. & clementissima in
 oēs dispensabis/benignitatis tuę manu dirigis. tu
 qdem p̄r Beatiss. vitā hoīm & actiōes eorū moresq;
 in saluberrimū habitū cōponis. auctoritate iubē/
 do monitis hortando/seueritate castigādo/sed ante
 oīa exēplo virtutū tuarū ducēdo eos & tāto iā tpe
 p̄tētātū a te inter velut digitis indicādo. q̄s nō p̄ui/
 dentię cōsiliisq; tuis/se salutemq; suā cōmitti tutis/
 sime purabit. cui⁹ cū lūma sit prudentia tū explora/
 tissima sp̄ in oī vita fuit nature imensa bonitatis &
 nūc pp̄elissim⁹ in subditos oēs p̄spicit amor. Quic/
 qd iusseris nemo erit q̄ recusare cupiet. certatī in
 hoc cōtendet ab oīb⁹. vt q̄ maxime dictis tuis au/
 diens q̄sq; cōspici possit. ē tibi qdem a deo rerū oīm
 tradita ptās. nō tu tñ q; multis vsu venit ptātem iu/
 sticię titulis inanibus exornas: sed iusticiā pridem
 tuis cōceptā p̄cordiis. ptāte nunc instructā expedi/
 tāq; tenes/adeoq; nunq̄ qd possis sp̄ qd velis oñdis.
 vis aut̄ voluistiq; sp̄ oīb⁹ q̄ plurimū p̄desse/ assecu/
 tus es itaq; (vel nos poti⁹ p̄ te sum⁹ assecuti) vt q̄tū
 añ p̄desse volueris tātū nūc possis tātū etiā & plis.
 Video me Beatiss. p̄r in āplissimū cāpū tuę laudū
 esse platū/q̄q̄ initio mihi censueri abstinentum ab
 eis/vtq; nō meā mō sed p̄stantissimi cuiusuis faci/
 diā & ingeniū vincant/satiussq; dixerī modesta eas

taciturnitate venerari/ q̄ orōe quę lōge inferior fut
tura p̄stringere. Aegypti sacerdotes accepim⁹ olim
iter sacra solitos sonu tātū vocaliū līrarū decātare.
id illis pii gratissimiq; deo cōcēt⁹ loco fuisse crede
bāt puto nullū se posse dignū deo carmē fuso itaq;
muto illo & sine mēte (yt ita dicā) sono. quū p̄ rerū
dignitate nihil possent. hoc ip̄m yt arbitror signifi
cabant nihil se posse. & plurimū velle. Germanos
itē nros p̄ditū ē priscos illos priusq; sacre xp̄iane fi/
dei misteris eēt initiati. qcqd id erat qd̄ dei cole
rēt loco nullis sustinuisse iumulacris effingere. qd̄
crederet falsa deo cōuenire vera se repire nō posse.
adeo visū ē ytriusq; his recti⁹ eē prudenter: q̄q; secū
reputare qd̄ possit. q̄ ip̄rudenter conari qd̄ ne queat
Sic mihi cōmēorādis laudib⁹ tuis. plenu insoletia
videt. si qs vel conet eas extollere/ que p̄ se sūt am/
plissimæ/ vel recēset que sūt inūere. vel quouis mō
demonstrare q̄rū lumē & splēdor oīm oculos iā mē/
tesq; p̄stringit. illa Beatiss. p̄ illa qd̄ malle si cō/
mode possem cōmēorare/ que p̄tin⁹ cū nouo pōtī/
ficatu tuo felicitati publicæ puenere. pax gētīū/ se/
cūditas terrarū/ salubritas vite/ fremebāt armis oīa
arx ip̄a orbis terrarū italia bellis grauissime q̄tie
bat. galliæ velut omine letiore tū excepture pōtī/
ficatū/ tū primum respirabāt Hispanie/ Britania/
Sarmate/ aut externis aut domesticis cōcite moti/
b⁹ erāt. iā vero p̄petua belloꝝ comes caritas anno/
næ/ iā sicubi qes ab armis erat/ crudelior armis pe/
stilentia seuebat/ qn̄ etiā ex alioꝝ cōpatiōe tolerabi/
lius miseri sibi videbant q̄ vna tātū aut altera cla

diuinitas & nō oib⁹ vrgerēt. hec cuncta tā graua.
 tā acerba/pōtificat⁹ tu⁹ p⁹tin⁹ velut salubre qddam
 affulgēs reb⁹ hūanis syd⁹/repsit/dispulit/ abegit/
 agitat⁹ ē magnis belloꝝ motib⁹ vir sacre memo-
 rie Xist⁹ pōt⁹tex. Sc. tue p̄cessor/que ille sūmo cō/
 silio suscepta. prudentissime administrauit. cōstāt/
 tissime ptulit. magni hoc vel sūmi hoīs est. tot vn/
 diq; circūfremētib⁹ tēpestatib⁹ armōꝝ. nō moueri
 aīo. nō cōcuti. sed rectū in oīa cōstantemq; dirigere
 yultū sūmi hoc vt dico sed hoīs. at hec cū noua tua
 dignitate rerū oīm plata trāquillitas nō hoīs solū
 habet laudē. sed de hoīs laude virtutibusq; plenū
 diuini fauoris p̄ se fert iudiciū. cōiūxit qppe deus in
 tua ad pōtificatū vocatiōe suū cū hoīm sentētia iud/
 diciū. nec id dubiis vtiq; colligendū cōiecturis ho/
 mīes enī p̄ficiendo te reb⁹ hūanis rectissime se face-
 re vt volebāt. sic & sperabāt de⁹ vero q̄ recte fecerit
 signis maximis eisdeq; lætissimis indicauit. tā felix
 enī successus tantā p̄speritatē copiā salubrita-
 tē noue tue circūfudit dignitati. vt cū ad eā cuncti
 te p̄uehi plurimū vellēt. immēso plus tñ gauderet
 se p̄uectū. Qd̄ itaq; vulgo de p̄cipib⁹ dici audim⁹
 aut legimus dei hoīm q; cōsensu ad p̄cipatū voca-
 tos eos eīd vni⁹ tui vocationē p̄pre signātissimeq;
 definit. q̄s potuit enī esse maior cōsensus/volebāt
 hoīes pontificē te fieri & facere. quod volebāt idq;
 ip̄m vt vellent vt facerent deus instinxit/ & qd̄ in-
 stinxerat summa rerū omniū felicitate cumulauit/
 & incommodis cladibusq; terrarū oībus serenissī-
 mū hūctū & plenū natīue benignitatis opposuit

vultū. Quū vero vultū tuū dico latine tātū loquor
& nō vt auriū tuarū in eā gratiā. nec enī in cuiusq̄
suspitiōe relictū velim hoc me nō ex integra ani
mi sententia dicere. vidim⁹ enī pximis his diebus
corporis tui vires pōdere curarum iniquas affectas
& vt publico te cōspectui subduceres necessaria va
litudinis tuæ rō coegit. qd̄ ergo nonne statim vult⁹
tuus ab oīb⁹ est desiderat⁹. nōne senserūt cōtinuo
mala publica. deē sibi domitorē suū/nōne rursus
pestilētia rurs⁹ arma prūpūt. Quī Btissi. p̄ diligē
ter oīq; curauit tudinē tuā cōfirmas. rectē te fruēdū
rebus hūianis & videndū tantā te p̄be simulq; cū
cta cōspectui tuo incōmoda cessisse videbis. potuit
aditus pōtificatus tui mala hęc vetusta & actis al
tissime radicib⁹ iā firma dissipare poterit certe hęc
eadē tenera. adhuc & velut in herba reprimere di
gnitas tua. iā stabilita/hinc ergo venit venietq; ma
ior indies publica poē xp̄ianū nomē leticia hūc oīm
in te affect⁹. nō q̄ in rectorē aut dñm quæ noīa pse
inuidiē plerūq; obiacēt sed q̄ i auctorē salutis. dato
rē felicitatis/parētē bonorū oīm. aut si qd̄ his aliud
arctioris pietatis excogitari vinculum poterit. aut
nomē hinc quoq; spes oīm iā subit mētes. in q̄ ma
gis ip̄e quotidie infirmor futurus vt si nūc certe im
perio ductu felicitatis tne perpetu⁹ ille ē pniciosissi
mus xp̄iani noīs hostis Turcus redundat. Quū sit
eū malis nr̄is haften⁹ abusus & dissentiōes arma
q; xp̄ianorū suā crediderit occasiōē. qs dubitet qn
quorū creuit aduersis eorū rursus sit felicitate p̄
ceps itur⁹. vidim⁹ qd̄ q̄ grauit̄ multos iā annos

reat mutari si lachrimas posse faciem ipi⁹ velauit
 fartius putans prorsus non attingere q̄ parū feliciter
 tentare. sic ego cū aliis quoq; impare me videā
 modestissimi credo pudoris silere de ipsa & maie
 statem suam nō aliter q̄ religiosa stupente tacitur/
 nitate mirari. Vna restat vltimaq; philosophie ps
 que vitam atq; mores hoīm formādos sibi fingen/
 dosq; desumpsit. & nomen in accepta moralis vo/
 catur. ea tota in exhortationibus cōtra cupiditau
 affectuūq; impotētiā primū Deīn p̄ceptis vitæ tra
 dendis cōsumit maxia ipsius dignitas est maxim⁹
 vsus tāq; late q̄ hoīem vita patet nihil q̄ priuatū
 aut publice nō ocio aut negotio. pace aut bello. in
 turba aut sol⁹ recte. nisi hęc mḡra atq; p̄mōstrate
 gesserit quicq;. Multiq; adeo solam hanc philoso/
 phie dignari. aliarū p̄tium inuestigationem velut
 superuacua & oblectamentū putauerunt esse ani/
 mi. nō inter ocium suum perire patientis. Celū enī
 terrasq; legib⁹ semel acceptis semper stare nihilq;
 nostrę indigere curę longamq; illorū inquisitionē
 parū nobis illis nihil prodesse cōponere aut vitam
 & actiones ad p̄scriptum instituere. virtutis hoc
 ad nos pertinere nec quicq; tā hominis eē p̄prium
 q̄ res p̄uidere humanas. Inde p̄cipua quoq; ductā
 Socratis laudē quod prius deuocatā philosophiā
 in vrbibus inq; hominum cetu collocarit. Et faten/
 dum sane est si necessitatis sequimur rationem isti
 us partis p̄cipuam nobis esse curam habendam
 in vita sine qua bene prorsus viuere nequimus. &
 reliqua magis ad voluptatem animi nostri. q̄ vsū

pertinere. sed ita tamē necessaria quoq; quod sine
cognitione nequaq; que de moribus præcipiuntur
aut ostendi satis aut percipi possint. Deinde sum/
ma quā animus ex rerum illarū tractatu percipit.
iucunditate oē sordidiorū curarum eximunt on⁹
nec fluxum quicq; aut caducum cōcupiscere sinūt
ipm quodq; in vna quaq; re maximū est/fundamē/
ta iaciunt aperiuntq; virtutibus aditum/quo faci/
lius deditā sibi docilemq; mentem subintrent. Ma/
gnus ergo circa moralem partem philosophiæ la/
bor acceptus/ingens doctissimorum hominū efful/
sit studium. nec vna tantum sententia aut via itum
sed scidit in opiniones sese docentium multitudo.
atq; inde omnes familiæ philosophorum originē
discriminaq; sumpserūt. hinc paruo leti Epicurei.
hinc horridus stoicorum rigor. hinc mitis & rebus
humanis maxime accedens academia. minimūq;
ab academia dissidētes peripatetici. hinc cyrenai/
ci. erithrei. pherei. ytalici. & quecunq; alii nume/
rantur hodie magis q̄ noscuntur. Est ex hac homi/
num diligentia circa ipsam perspicere. magnum
in ipsa momentum esse/magnam vim positam/ad
bene recteq; viuendum. & necesse esse sine suo dul/
ctu fluctuare res nostras & passim tanq; sine guber/
naculo. sine rectore iactari. ad quam solam respi/
cientes vitæ nostræ tranquillum in offensum diri/
gimus cursum. Ipsa docet consulere nos recte. om/
niaq; prudenter cum ratione suscipere. Ipsa omī ā
decore modestiaq; nos componit. Ipsa equabilita/
tem erga cunctos iusticiamq; demonstrat. Ipsa lei

tis nos in motos aduersis pares facit. vno verbo di-
 cam. hoc ipsum quod quæque dicere non pudeat vnum. ipsa
 docete præstat facies. hæc est mutatio quædam phisice in
 peiora a me utique detorta cuius si verum vnumquodque daret
 exemplar. Videretur & quæ supra poscetem querentemque
 de ipsa fecimus fateretur haud dubio tantam esse
 dignitatem ipsius tantam pulchritudinem. ut ne-
 dum non satis attolli verbis pro sua præstantia pos-
 sit. sed nec animo compræhendi. crediturque omnibus
 ipsam laudibus eam maiorem ex cuius fontibus vide-
 rat omnium laudum diffluere riuos. Celebramus aliquem
 auditione clarum Philosophiam docuit. miramur al-
 terius eloquentiæ flumen. e Phisica hausit. Venera-
 mur prudentiam. rempublicam recte gubernantem
 Phisica monstrauit extimulante ipsa. ipsa magnitudi-
 ne animi ille per omnem volitat ora mouente ipsa iu-
 sticia. illum cunctis fecit insignem eadem impellente
 reipublice patrieque ille se vitamque suam impedit.
 Nec vero hee laudes sole que proprie ipsius vide-
 ri possunt. Oriuntur ex ipsa sed reliqua etiam qual-
 lia sunt opes. nobilitas. forma. robur. velocitas. in-
 genium. et quæcumque aut a natura ingenita sunt.
 aut a fortuna tributa. non nisi commendante ipsa
 suamque illis notam imprimente laudantur. iudi-
 cium omnium censuramque peragit. & seuerissime
 expendit. extimulatioe cuncta pari fide atque aucto-
 ritate nec est quod quisquam dissentiat aut repugnet
 quodque de Pythagoras quæ primus ipsius inuenit nome tra-
 dit id proprium certe est secum ut omnis affirmatio
 ipsius impleat fide. sitque hoc potissimum in ea nec

vltra quisq̄ requirat. amplius dubitet ipsa Dixit Ha-
ctenus suffecerit laudes philosophiæ prosequutum
fuisse. Hactenus demōstrasse que sequerentur præ-
mia quid sperarent. quid illam illā sibi oībus aliis
putassent præferendā. cōia quidem hæc & que per-
tineant ad omnes. Que dicam aut̄ peculiariter nos-
tra sunt bona. que in pulcherrima hac vrbe versa-
mur. vrbs ip̄a studiis aptissima & optimus doctissi-
musq; princeps Neq; enī vel ignoranda nobis est
hęc tāta felicitas. vel dissimulāda equidē Ferrariā
quā rectissime fere aureā Carbo nē solet interpretari
non alia mihi videor nota magis pprie signatur⁹
q̄ si dicā Musarum ip̄am esse domiciliū proprie &
veneris. veneris dico absit sinister interpretes nō il-
lius quā stāmis furibulibusq; facib⁹ armauit vetu-
stas q̄ nihil est bonis artib⁹ pncios⁹. aut magis in-
imicū. sed veneris id ē vnu. stas / ocii pacis / oīm q;
rerum ybertatis. & musis ob id p̄sidibus huma-
nitatis atq; eruditionis. que ocio gaudent. quiete
aluntur. merito dicata Hanc tñ optime princeps
optimus temperatā legibus gubernas / & pulcher-
rimas exornas glorie tuę titulis. nec publice solū
& in cōe sed & p̄des. singulos quoq; honestissim⁹
emēdas virtutis tuæ atq; probitatis exēplis. Ignos-
ces. tu quidem si laudum tuarum reueritus pōd⁹
humeros meos a tanto honore subducā solum eā
que huius propria est loci dixisse contentus. Quis
enī modica orōne tantum virtutum gloriæq; cu-
mulum speret se posse cōplecti. qui Herculeū hoc
nomē non casu aut temere. sed diuinantiū quodā

p̄fagio/sis ab ipso incipiente vitæ initio cōsequit̄
 Nec vanis sedulosiq; cōmentis, aut occidendis fe-
 ris, aut monstris domandis, qualis ille fame vetu-
 state celebratus Hercules, sed veris illud atq; cer-
 tis asseruisti virtutibus quæ licet quotidie exem-
 pla monumentaq; videre nec vno tātū genere, sed
 oībns pariter tam equali indiscretaq; laudib⁹ com-
 paratione, tamq; singulis in suo genere absolutis,
 vt quacūq; quis obuiā sibi arripiat, eam nō primā
 sed solam putet. Quis in re militari quū præstan-
 tiam tuā videat, vt idem consilio prouidentissim⁹
 Idem vbi reposcat, manu promptissimus, id quoq;
 tollerantissimus si asperiora premant, & cū se ostē-
 dant letiora acerrimus instātissimusq; vrgere suc-
 cessus ipamq; puocare fortunā vt nulla pars yta-
 lie sit, que non laborū fuerit tuorū spectatrix atq;
 testis, Mars ipse velut altiorē tibi certiorēq; glorię
 suę musturus sanguinē, grauissimaq; vulnera tua
 spectare sustinuit, & nobilis laudatur⁹ populis ci-
 catrices ostendit, quis inquā quū hæc videat yllam
 credat pacis tibi civiliūq; rerum vel noticiā credat
 esse vel curam. At cum hic ipse p̄spiciat tantā circa
 te quietē, tantā tranquillitatem, neq; qd̄ militares
 animi plerūq; solent cōcerpi a te, quod postea spar-
 gatur auferri quod donet, neq; multos midarum
 vt cumulentur opes sed soli tibi decretere quicqd̄
 aliis tua qua ex te nascenti munificentix sufficere
 possis. Inde modesta circa te moderataq; oīa. Nō
 ne hæc qui videat cogitat̄ mirari vñ aīo classico tu-
 bisq;, & omni martio fragori assueto tā pacata qes

vnde contra tam sedato tantū robur. tā acer vigor
ardens impetus. lunandū legibus iureq; reddēdo
ea equitas seueritasq; tua. tam parioīa libera sine
vllō cuiusq; respectu. aut gratia expendūtur. tanq̄
oēs quorū apud te res disquirūtur prorsus ignores.
Petentiū vero a te aliqd aut opē orantiū tā ppenfa
benignitate. p̄ces vota q; accipis. sic vltro quoq; de/
fideriis iporū occurris vt nemo nō se tibi familiari/
ter existimet charū. Quid qđ principalis districtū
curis. cū tāta quotidie negotiorū circūstrepētura
ba. vt nisi tua tibi prudētia tempora dispenses/ ne
qua q̄ sint tā multis suffectura rebus. Tu tamē cir/
ca diuina cultumq; sacrorū tantus. tā pia iugiq; in/
tentione versaris vt mirum sit id posse principem
quod in his etiam qui soli se religioni dicauere mi/
ramur. Refers igitur amplissima istarū quoq; vir/
tutum tuarum præmia/charitatem primū erga te
curamq; dei que dato tibi suauissimo filio. præsen/
ti pignore fidem sue erga te benignitatis firmavit.
& imperium perpetuo stabiliiuit. atq; stabili & he/
rede proximo vero hostili illo tumultu cum tanto
astu tam varia multipliciq; fraude instruxissent.
nedum consilia sua sed etiam explicuissent. tam fe/
liciter deus ipse præsens tibi manifestumq; numen
ostendit sua q; potestate tam aperte cuncta discul/
sit. tamq̄ digito quod dici solet indicare vellet gra/
tiam se iusticie tue atq; pietari referre. Populus ve/
ro tuus quantū te amet. non alia magis re q̄ suo de/
te iudicio cognoueris. qui quum dominus rerum
potestate auctoritate sis p̄iceps. hocq; sciat. hoc in/

telligat. ipse tamē in animis suis reuereri te mauult
 vt patri sentire tanq̄ de patre. neq; tu immensum
 hac magnitudine tua nomē istud putares. satis enī
 fuerit tibi quod deo maximum est. qua deus ipse rei
 rum omniū dominus & princeps nō alio se magis
 gaudet ab hominibus q̄ nomē coli paterno. Itaq;
 velut conatu quodam apud nos hinc inde suscepto
 quod summum quisq; habuit mihi videtur attigisse
 se tu quidem q̄tum quis erga deum obseruauit illi
 mus erga ipsum maxime benignus erga te vero deus
 quātum homini indulgentissimus populus q̄tum
 optimo principi esse gratissimus posset. Verum vt
 prā dixi tam immense magnitudini laudē nec hoc
 sufficeret tempus. & maxima vtiq; foret opus faciē
 dia. & sunt tibi quidam clarissimi Guarini Carbo
 nesq; tui. est deniq; illud et deliciae musarum Tis
 tus stroza. sunt alii pleriq; doctissimi disertissimiq;
 viri. qui nomen virtutesq; tuas. quocunq; visum
 ipsis fuerit. orationis genere queant non solum cō
 memorare splendide. verum etiam immortalitate
 donare. sed & ego quoq; aliquando verum autem
 quid de me dicam. vnde queam enī quandoq; tam
 indulgentes huic rigori tam propicias sperare mu
 sas. vt tentem aliquid. aliquid coner vos prāstan
 tissimi viri vos decebit. pro virili quemq; eniti. vt
 hanc principis gloriam omni scriptorū artiumq;
 genere celebretis tum quū ob reliquas innumera
 bilis ipius virtutes. tū ob hāc quia proxime nos cō
 plectit queq; huius est p̄rii loci qd̄ tā beniuola est

illi benignaq; cura nostri vt dignet̃ ex illo se pr̃ci-
palis saltim magnitudine submittere. & non dili-
gēter modo sed sollicite quoq; studioꝝ nostrorum
vt est glorię felicitatisq; nostrę agere respectū Cu-
mulat ingenti nos beneficio qñquidē humanitate
doctrinaq; dari nullū potest maius dat id cuius sa-
ne preter meriti sui cōscientiam nullus sit ad ipsum
fructus redditurus nec dat tanq̃ obligat sed p̃ quo
vltro quoq; quā quisq; auidissime acceperit tam sit
plurimū debitorus. Pro quo aliquādo sit additur⁹
opes nobis. circūdatur⁹ dignitatem. & que summa
humanitas est tāq̃ suā velit imputari sibi bonitatē
Quid aliud dicam q̃ O optimum erga nos principē
O nos principe felices/hec sunt que pprie ad nos pe-
tinentia peculiariter nos respiciūt hec itaq; incitet
diligentiam nostram. studia nostra exacuāt. & di-
gnos nos tanta bonitate principis vsu probemus.
Neq; cōmittam⁹ vt ip̃e videat̃ donare potuisse qđ
nos nequeamus sustinere. excipere nesciamus. nec
ista quidē vt horter dico Quid enī attinet sponte
currētes sed quia iuuat cōmemorare bona nostra.
atq; si non alta via. hac saltem qua possum⁹ agnos-
cēdo fatendoq; vitare ne videamur ingrati. Vos est
go ornatissima inuētus largissime pandite meritis
principis nostri sinus. ip̃e rectorē prudētissimū de-
dit. ip̃e doctissimorū copiā virorū qui erudirent cō-
traxit/ip̃se titulos/honores/dignitatem/diligentię
cuiusq; proposuit. quod vestrum est partium id so-
lum restat vt studio vigilantiaq; vestra hec omnia
cumulatus sequimini vt sciatis hunc generosissimū

deus immiſſis in chriſtianos principes bellis, mu-
 tuis eos certaminibus attriuerit & p̄fligarit, nec li-
 cet diſſimulare nobis, quorſū p̄tinuerit tantum in
 nos effundi malorum, mō videre velimus quid ſit
 ea ſecutum, infeſtiſſim⁹ ille latro qui pridē boni cō-
 ſulebat & intra anguſtiſſimū Aſie angulū liceret
 tuto ſibi latere, quiq; ſepe ſiue chriſtianaꝝ virium
 p̄ſidio, ſe nō ſatis munitū intra regni ſui fines pu-
 tabat tandē tot regnis p̄uinciis rebus publicis ex-
 pugnatis & inditionē execrandam redactis co ma-
 gnitudinis proceſſit vt quorū ante perhoreſcebat
 mentionē, illis nūc ſit vltro timori, parū, dico imo
 quibus antea nē nomen quidem illius ſatis fuerat
 notū apud eos nunc oīa ferro illius naſcent' flāmis
 colluceāt ſanguie redūdent. At qui iā tandē placa-
 tores animi ſigna nobis dat de⁹ reddita cū p̄ſidial-
 tu tuo q̄s eſt, tpm, æſtus armorū reſedit, ſcire cupi-
 m⁹ an temere hec letiora cōtingant' reſpiciam⁹ q̄re
 cōtingerit triſtiora, qd̄ ergo reliquū ē nō exp̄giſcet
 oē nomen xp̄ianū nō arma cūcti rapiēt, nō obuiam
 ibūt crudeliſſimo hoſti immaniſſimo tyrāno dū tu
 Beatiff. pater innocentia, ſanc̄itate, religione, pie-
 tate, p̄ees peculiare quoddam p̄ſidium terris,
 Orabis, tu quidē & ſacris precibus militū tuorum
 mouebis ac animabis arma, nulli⁹ tuo dictu in ho-
 ſtes irritum decidet telum, nullius fruſtra gladius
 vibrabitur, nullū ſine vulnere iaculū mittet, oīm
 vulnera torrens ſanguinis oīm ſanguinē perfido-
 rum aīa ſequetur, dūq; tu caſtas vt Moſes ad deū
 leuabis manus, nullus erit metus ne autē impius

hostis impetū nostrorū pferat aut pius noster exerci-
citus illius sede lassetur oportebat tales bellorum
exit⁹ de cuiusuis pontificis pietate sperare cū vero
tuæ dignitatis initiis tanta benegereda rerū af-
fulserit oīa cessare vltra & occasioes pdere nō iam
cunctantiū sed segniū ignauiorū & indormiētū fe-
licitati suæ pōt videri. Possum qdē Beatiss. p̄ hoc
me. Sc. de Philippi principis n̄i pmittere deuotio-
ne nihil eē q̄ ille cupiat æque q̄ quicqd est opū ar-
morūq; sibi in hāc tam piā cōferre militiā. non ille
laboribus aut periculis, nō sanguini aut vitæ suæ
parsurus erit. modo pfundere hęc in aliquos xp̄ia-
ni populi sibi contingat vsus, nec vero hac in re so-
lum sed vbiq; posset aliqd R. ecclesie tuæq;. Sc.
vel dignitati astruere vel fortunis, id illi tam gra-
tum esset futurum vt immensi muneris duxerit lo-
co, suum hac in pietate officium studiumq; deposci
hoc ille cum iustum religiosumq; putet, tamē ve-
lut hereditate a maioribus susceptū p̄p̄modū ne-
cessariū eē sibi psuadet. nullū est adeo gen⁹ virtutū
aut nullius illustrioris rei, sed ne cultus qdē & ob-
seruāde in sacrā R. sedem cuius non ipse domi suæ
plurima sit clarissimaq; receptur⁹ exēpla, qua in re
si ad institutū orōnis huius id pertinere putarē, &
nisi præterea vererer ne hactua abuterer audiēdi
benignitate, maxima mihi nasceret copia docēdi.
possem ab illo ariouisto l̄ræ monumentis insigni-
niū facere, qui cū Bauarie p̄fesset fidei & virtuti-
bus ergo a senatu rex est & amic⁹ populi, R. appell-
latus, vir forissimus & ab omnibus inuictus p̄ter q̄

ab vno sed eo a quo non tam turpe fuit vinci. q̄ glo/
 riosum cum illo decertare & eo quidem cuius viri/
 bus & armis orbis terrarū & vrbs hec orbis victrix
 atq; domitrix cessit. Dicerē Carolū qui gloria rege/
 gestarū magnus cognominatus germa nis primus
 imperii habit⁹ est auctor cōmemorārē. Henric⁹ q
 cū cōiuge sua romanorum pontificū decreto. inter
 fctōs est relatus Recenserē alios itidē Henricos. Lu/
 douicū etiā & Robertū Philippi pauū oēs roma/
 nos aat reges aut imperatores eosdēq; ingētibus in
 vniuersam rēpublicā xpianā & in sacrā hāc sedem
 beneficiis illustres. fuit Robert⁹ itē pauus p̄cipis
 nostri cuiusq; veneratio fuerit in Ro. antistitē vel
 vno illi⁹ fctō licet estimare erat ei collata in matri/
 moniū filia ducis Sabaudie eius quē felicē noiatū
 pleriq; romani pontificis specie ambiebāt. erant id
 tēporis plena erroris omnia aliis alio quocūq; spes
 autē fauor rapuisset inclinātib⁹. Robertus tamē
 post habitis charissimē sibi coniugis affectibus. &
 oī affinitatis iure relicto. priuatis necessitudinibus
 suis. publicā Romane ecclesie p̄tulit dignitatem
 Pater autē Philippi Ludouicus ea religionis & vir/
 tutū oīm iecerat fundamēta. vt nisi p̄matura fo/
 ret morte defunctus. nullus p̄ eo in romanam se/
 dem merita laudarentur. huius frater Fredericus
 Philippi per etatem tutor. difficile diiudicatu est
 prudētior fortior an felicior fuerit. q̄ crebro admo/
 dum collatis cum hoste signis cum presens ipse di/
 micauerit victoriam que natura incertissima est.
 vt vbiq; industrie sue certa esset virtute perfecit.

Quideci germanie principes bellū illi vno eodēq;
tpe cupidissime indixerūt. id quū acerrime gereret
inferretq;. tres ex eis vna acie victos coepit. eoq; res
perducta estyt cōditiōes pacis. a nullo acciperet oī/
bus daret. primus is veterē rei militaris disciplinā
q̄tum tēporū ratio passa est renouauit primus ger/
maniam post Augustum cesarem purgare latroci/
niis est adorsus/ fuit tēpus quo simulate & factione
hostium coact⁹ ē alienioris animi in sacram hāc se/
dē de se opinionē p̄bere tēpori & vrgētī se necessita/
ti cessit. Postea vero q̄ dat⁹ est liberior de oībus col/
gnosendi locus. tum quidem est illius accepta ex/
cusatio p̄stititq;. deīn qd̄ semper an p̄stiterat vt
ecclesiā Romanā nullo in loco fidei obsequiūq; sui
fidei p̄ceneret. Horū vestigia clarissimorū viroz
cū Philippus sectāda sibi virtutibus oībus & recte
factis instituerit. adsumus Beatiss. pater illius no/
mine & oē obsequium/ studiū/ pietatēq; illius/ & qd̄
quid est quō obedientia sacre R. sedi a christiano
p̄ncipi debita p̄stari vberrime amplissimeq; po/
test id illius iussa tuā proferimus dicamusq;. Sc.
putes si quid opū illi/ si quæ sunt fortune si/ quæ vi/
res/ nec ea modo quæ sua sūt sed quibuscūq; gratia
meritis/ necessitudine deuictis / pro suis vtitur/ ea
oīa ante tuā. Sc. esse deposita pedes/ & hanc deuo/
tionem suam vt clemēs atq; benignus accipias p̄/
catur Orat quoq; se. liberos. familiam. domumq;.
& quicquid est ditiōis suæ. Sc. tua ea velit indulgēt/
tia hūanitateq; complecti/ q̄ semper ipse maiorelq;
sui ab sacra sede petuerūt semperq; sunt affecuti.

61
ipse dabit operam proq; virili enitetur/vt quoniã
munificentiã meritisq; in Sc. tuã conferendis q̄tum
cupit p̄stare non potest/quod p̄or cultu certe & obe
sequio oĩa pr̄stet quũq; deuotione erga sanctita
em tuam alteri quidem cesserit nemini/tũ ip̄e quo
tidie secum omni obseruantia genere decertet.

Dicta anno post natũ christũ. M. CCCC.
lxxxv. pridie no. Iul.

¶ Sequuntur quedam elegantissima eiusdẽ
Rodolphi Agricolæ Carmina.

¶ Carmẽ Heroicum de vita diui Iudoci.

Egia p̄genies veterẽ stirps clara Britãnũ
r Ecce nitet rutila Iudocus luce per orbẽ.
Ingẽs quale micat sydus, quo s̄pe viator
Nocte regẽs iter; & m̄tis p̄rupta. vel yndas
Stagnantis fluuii; nigreue paludis hiatum
Effugit. & multo mercatur lumina voto.
Magna salus hoĩm; dubiis spes magnaq; rebus
Luctu magna ferẽs animis solatia pr̄ssis.
Sydera qui meritis. qui terras noĩe complet.
Hunc res nulla potest; non purpura murice tinẽta
Non aurum. aut gẽme; nõ aula tenere parentũ.
Nec retinere potest; miseris mortalibus omni
Arte/labore/omni p̄ fasq; nefasq; petita

Imperii laus, & violētis gloria regni
Quin spernax tumido calcet pede cuncta, petatq;
Te pater o superū studiis, ingentibus illi
Quereris, & solum te pectore concipit imo,
Ergo domo cedens natalia deserit arua
Seq; peregrinis satius putat abdere terris,
Ut non mente deū; charorū occurso fratrum
Fratrū (quos tredecim genitrix fœcunda reliquit)
Aut bis ternarum gemitus lachrimeue sororū,
Non patrie res aut note consortia lingue
Excitiat, toto sed celica gaudio nisu
Appetit, & liber superos, & numina cernat
Hinc quia tetra videns ferri delicta per vrbes
Et raram populis curam; rectiq; boniq;
Pura vt mente deū diuinaq; numina tractet
Humanos refugit cœtus, siluasq; pererrat
Lustra feris habitata petens, & collocat inter
Frendentes sedem beluas, vsq; est adeo nil
q; rigide timeant virtutes vsq; adeo nil
Horret amor superūq; afflatus mentibus ardor,
Quid magna acta viri repetā que claudere non est
Versibus, aut nullus potis est æquare canendo,
Concessisse minas & feruida corda ferarum
Passa virum, placidas gremiumq; petisse volucres
Atq; manus inter, gauisus ludere pisces
Vtq; aquilæ cantu qui tempora diuidit ales
Erutus: ipsa cadens vitam ethere liquit in alto
Hic fera serpentes moueant vt tedia siluę
Vulnera perpessus suasit pater ipse malorum
Atq; gemens, hoc est vinci se vulnere fassus

Hic etiã limphas tellure effundere sinum
 Iusserat hic etiam panes que iam vltimus illi
 Victus erat. quater auditis largitur egenis
 Cura deo fuit & nullo ductore per vndas
 Sponte sua redeunt grauide tot fruge carine
 Scilicet esse viri facer huius se pectore monstrat
 Spiritus atq; animi sanctos impleſſe recessus
 Poſt vbi durus ei multos ſeruatus in annos
 Viuendi rigor & magne conſtantia menti
 Et labor & mente præcibus nocteſq; dieſq;
 Abſtulerant vires. artus attriuerat ætas
 Sicq; deo viſum meritis quo præmia digna
 Suſciperet gaudens corpus terraſq; reliquit
 Aſtra petit. læto chorus hunc ſacer ipſe paratu
 Excipit & toto funduntur gaudia cœlo.
 Funduntæ terris: noua ſenſit numina terra.
 Atq; dedit victum cornu bona copia pleno
 Ipſe chorus ſenſit: voluuntur grauius anni
 Gratius & Phœbus formoſaſq; ſydera fulgēt.
 Aſt veluti clauſum denſa inter nubila fulmen
 Murmura ceca ciet nõdum mortalia terrens
 Pectora. ſed vaſto ſcidit vt fera clauſtra tumultu.
 Atq; oculos flamme fragor horrid⁹ occupat aures
 Jungere tum palmas ſuperosq; in votavocare
 Pergimus. haud ſecus vt trifti cum corpore nexus
 Terrenos fugiens mens alta ſuperuolat aſtra
 Emicat & populos ruit inclita fama per omnes
 Magnarũq; animi pauitant miracula rerum
 Atq; diem feſtum ſolēnia ſacra quotannis
 Inſtituunt. cumulant donis ingentibus aras

Luctus & omnis opem sed opē petit omnis egestas
Ergo tibi summas agimus pater optime grates
Qui placitum terras tanto donare patrono
Tuq; adeo nullos hoīm frustrato rogatus.
Cultor magne dei titulis vitaq; sacerdos
Quevalde vllius viuax facundia yel quod
Ingenii flumen dignas tibi fundere laudes
Vis tibi mordaces animis depellere curas
Artubus & morbos tu neruos tendere tortos
Et firmos trepidis pedibus das figere gressus
Tuq; diem reuocas & lumina clausa resoluis
Tu rigidas flectis linguas vociq; negatum
Pandis iter sonitus tu das nouisse loquenti
Auribus occlusis tibi ferrea vertere fata
Concessum membris animalq; reponere stratas
Seu vero furor & nigrantis felle veneni
Tincta rapit bilis feruensq; infania mentē
Nō mutat siue ferox vmbra & tartara linguēs
Corporibus merfit se pluto pectora motus
Vexat anhela micant oculi turbataq; passim
Stat coma non solito murmur prouoluitur ore
Auxiliū prestes agitataq; corda recidūt
Quid tumido volitās in fluctu nauita cuius
Obruit vnda caput nec sat rate tutus & arte est
Vota facit ventifugiunt & turbida cessat
Ira maris quid q; se se referentia retro
Sistere lucra iubes expellis dāna inuida. quid q;
Firmas esse facis sed matrū segnia longo
Tempore fecundas optato viscera partu
¶ Salue sancte mihi semp multūq; tremende

Maxime confessor tibi nos debere fatemur
 Quodcunq; hoc vite est quas celi carpinus auras
 Tu varios inter iactatum irigora & æstus
 Febribus & lacerum præstas reualefcere corpus
 Salue iterū salue & votiuas optime laudes
 Accipias placidus maioraq; ferre volentes
 Pauperis ingenii tenues ne despice riuos
 Finis

Rodolphi Agricolaë Anna mater incipit.

a Nna parēs sūmę genitrix venerāda parētis.
 Que pandis populis prima salutis iter
 Atq; paris matrem; cutus quę non capit orbis;
 Ipse libens subit viscera casta deus.
 Te cano. tu sancti posco mihi carminis haustus.
 Ingere voce sacra pectora nostra rigans.
 Ast mihi si centum sint vno pectore mentes.
 Et totidem linguas. tot moueamq; sonos;
 Nulla tamen te digna queam præconia laudū.
 Dicere. nec meritis te cecinisse modis:
 Exuperat quoniam mortalis carmina landis.
 Virtus; qua superas sidera summa poli.
 Gloria maior & hæc; cui certauerit vlla;
 Quam tibi præ cunctis filia clara tulit.
 Filia. qua maius nihil est meliusue creatum
 Germine mortali. filia virgo parens.
 Filia; que summo potuit deducere cælo.
 Corporis & nostri claudere veste deum.
 Quamq; vocat matrem summi sapientia patris
 I iii

Et matrem trepidi nos miserumq; genus:
Natus ab hac ille est: & matrem natus honorat,
Audit & humanas hac perhibente preces,
Anxia quam nunquam miserorum vota fatigant
Sed placidam moestos porrigit usq; manum:
Hancq; petit sibi spem; cui nil sperare relictum est.
Hanc portum medio naufraga turba mari,
Visceribus parta est hæc Anna tuis: & ouam,
Gaudia magna patri: gaudia fertq; tibi.
Vtq; futura fuit: quæ post iulpiria risum,
Gaudia post lachrymas, leticiamq; daret:
Nata statim meruit sic exhilarare parentes,
Auspiciumq; ortus gaudia ferre sui,
Scilicet istud erat: quæ spes dilata parentum,
Torqueret cupidos per sua vota diu,
Coetus & frustra tribui tibi sæpe rogarent,
Prolem, nec possent flectere vota deum,
Iam sinerentq; preces, iam tristia pectora mæror,
Et desperantum clauderet ora dolor,
Illud erat: læta caperent quod munera mente,
Difficiliq; foret gratia plena bono,
Quod venit ex facili: faciles segnesq; tenem?
Quod spe, quodq; metu torlit: habere iuuat,
Quin decuit tantum longa expectatio partum,
Et magnam magnas anteuenire notas,
Ergo bonus loachim sterilis quæm degeret annos,
Atq; foret superum munere prolis egens,
Fortepios venit: templis ut ferret honores,
Et sibi placeret victima cæsa deum:
Protinus horrendum verbis & voce sacerdos

Intonat: & sacris iussit abire locis.

Ocius heus inquit: pcul hinc procul esto profane.

Neu te grata deo munera ferre putes.

Nec mihi credideris, deus est: cui credere debes.

Ille tuas clausa reiicit aure preces:

Ni faceret: pridem coniunx tua feta fidelem.

Augeret populum munere leta dei.

Nuuc neq; prole iuuas gentem. benedictio necte.

Sacra dei tangit. tu quoq; cede sacris.

Cede sacris. aras donis nec pollue spretis:

Que neq; grata deo. nec mihi grata dabis:

Dixerat antistes. Ioachim nil hincere contra.

Sed rubet. & mcestum fert celer inde gradum.

Inq; salutatam yira thalamiq; sodalem.

Linquens. alta gregum pascua saxa petit.

Pastorum qua fida manus: quibus additus ille:

Et gemitu pectus vexat. & imbre genas.

Inde manus oculosq; ferens ad sidera coeli.

Sic inquit gemitu prepediente sonum

Quem coluere patres Abrahamq; Isaac & Iacob:

Sancte deus: qui audis omnia. quiq; vides.

Scis vt mente tibi sim cordeq; deditus omni.

Et mihi qua vires sunt: tua iussa sequar.

Te rogo: quando nequit vis hoc humana mereri.

Quod veneror: dignum teq; piumq; putes.

Et mihi da caram secunda coniuge prolem.

Atq; pium liceat nomen habere patris.

Nectam prole super moueor. moueor licet illa.

Multum: fas sit. & haud improba verba praecer

Quam mihi ne cultusq; tuus soluendaq; dona.

Obsint. atq; pie te coluisse vete.
Vtq; licere sciam; tu quouis munere ferma.
Aut prole. aut alio. sed rogo prole magis.
Sic ait. ast illi cœlesti missus ab arce;
Nuncius assistit talia verba ferens.
Parcedum lachrimis incessere. parce querelis.
Andiris. iubet hæc me tibi ferre deus.
Vade domū. dabitur tibi; qd̄ petis. Anna tumētes
Prole feret gaudēs vxor amata sinus.
Hæc erit; vt dicas; est tanti cuncta tulisse.
Tam clarum populis proferet illa decus
Dixit. & in tenues sublatus protinus auras:
Fulminis vt rapidi stridula flamma fugit.
Ille stupens facieq; in terram pronus adorans
Voce deo grates fert dupliciq; manu
Luna sed interea quinos compleuerat orbēs:
Nescia coniugū dum foret Anna sui;
Seu viuat Ioachim. Seu morti cesserit atrē.
Vt quoq; mos trepidis; pessima quæq; timer.
Aduenit. & mœstam solatur nuncius idem.
Et pauidam mentem spe meliore fouet.
Inde domum lætus Ioachimū redit: omnia constat.
Pollicitis. nono mense fit Anna parens.
Non animis. non voce puto leue claudere cuiquā.
Quis fuit his recti. quis pietatis amor.
Qua meruere sacri virtute fideq; parentes.
Vota ferant tantis vt cumulata bonis.
Grandis enim meriti cœlestes cernere vultus.
Cernitur. & Gabriel proximus astat eis.
Grandeq; iam veteris solatia sumere luctus

Attulit e cœlo nuncius almus opem,
 Grande ratas præcibus naturæ vertere legis.
 Verterunt, sterilis fit modo læta parens,
 Et magnum fecisse deo non irrita vota.
 Vincit at illorum spemq; præcesq; deus.
 Quid tantâ prolem; quando hæc est omnia supra.
 Maior & humanis nobiliorq; bonis.
 Sed tamen accipiunt, & quū contingere votis.
 Cœtera non sperent; hoc neq; posse putent.
 Nascitur ergo, sacriscq; salutat fletibus orbem:
 Quæ mundi lachrymas tollere prima venit,
 Virgo maris terræq; decus, decus ætheris alti.
 Nascitur, & roseo percipit ore diem,
 O dulcis pietas, o gaudia, quis fuit illic,
 Plaudendi trepidis læticiæue modus:
 O si sancta scias mater; solatia mundo.
 Quæ dabit hæc; oculis quam manibusq; tenes
 Vtq; si hæc quondam summū paritura tonantem
 Et mortale deo compositura genus,
 Læticæ tantæ satis vna ne pectora credis.
 Totq; tuo poterunt gaudia corde præmi;
 Vt sine spe mater fias, natæ quoq; mater.
 Cui matris decus & virginis adsit honor,
 Quodq; sit his maius, natæ; quæ facta superno,
 Flatu; hominem simul & sit genitura deum,
 Salve sancta parens; & tu nata in clyta salve.
 Quas caro, quas pietas, has quoq; iūgat honor,
 Natam mater amas, & natæ mater amaris.
 Laus capit vna duas; vt tenet vnus amor
 Bis tamen Anna potens hoc partu, bisq; beata.

Fs prolis titulis nobilis atq; tuis.
Cospicuos præstant alios benefacta parentū
Tu contra natæ nobilitate nites
Magna quidem meritisq; tuis pietate fideq;
Quis neget; at nata hæc splendidiora facit.
Acceptumq; refert munus tibi maxim⁹ orbis.
Hanc; post dona dei cui bona cūcta refert.
Hæster quod populum scelerati fraudibus aman
Eruit. & regis mitior ira fuit.
Iudith & Hebræis ferrum flammascq; minantem.
Hostem tartareas fecit adire domos.
Laudibus & colitur Iudith & laudibus Hæster.
Semper. & æternum nomina clara tenent.
Et tamē exiguos perituris addidit annos.
Vtraq; & hæc meriti summa duabus erat;
Ne vitæ nec opum fieret ferus arbiter hostis
Neu natus ferat. aut vxor amata iugū.
Magna quidem. fragilis sed vitæ munera. queq;
Sint qui habeant; sint qui non habuisse petant.
Quanto tu maior. quanto felicior Anna.
Quæ das; quo mulier plus nihil vlla tulit.
Natam quæ cælo dominum deduxit aperto;
Cursus & ad cælos hinc patefecit iter.
Natam queq; deiq; hominum commercia primas
Reddidit. & pacis ianua prima fuit.
Quæ non hostiles clades. non barbara ferri.
Vincula nec quantum flamma famelue queūt.
Non quantum mare terra queunt ætherue minari.
Coniurant licet. & perdere cuncta velint.
Sed quæ reppulerat veterem cunctosq; præmentē

Iram:quam meruit pergenus omne parens.
 Diras quę nobis terras deicit, æthera claudit.
 Proripit. & abruptit fœdera cuncta dei.
 Quam sequitur: quicquid cœlo terraq; timemus.
 Et labor & dolor & mors fera dente minax
 Hanc vicit: tua nata parens. seuumq; leonem.
 Vertit: & hunc agnum præstitit esse dei.
 Et dominum summis in se detraxit ab astris.
 Parcere culpę hominum factũ hominẽq; docet.
 Tu felix igitur & tanta prole beata.
 Anna præcor nostras sume benigna præces:
 Quod potes atq; facis. nata tu mater a dhortans.
 Vota simul iuncte reddite nostra deo.
 Non erit: vt quisquã duce te diffidere votis.
 Debeat: oratu tac modo vota iuues.
 Te duce quisq; ferat rectos ad sidera vultus.
 Nectimeat vanas inualidasq; præces.
 Nil tibi nata negat, nil & negat ille parenti:
 Ille colit matrem. te quoq; nata colit.
 Ergo voca matrem te: se vocet illa parentem.
 Tuq; tuũ tibi ius. asserat illa suum.
 Iam nihil exposcent mortalia pectora frustra.
 Quoq; voles: simul id nata deusq; volent.
 Scilicet hæc ita sunt: & nõ decepta rogatum.
 Spes facit: vt præcibus te lachrymisq; petant
 Te cuncti fugiunt morbi pallorq; dolorq;
 Noxia queq; animo: corpore queq; sedent.
 Quicqd id est: hominũ quod curas cordaq; lassat:
 Te fugit: vt ventos nubila pulsa solent.
 Quumq; foret laudi nostrę nimis: alta parentis.

Astra tenes superis quod sociata choris.
Quod tua sublimem te misit ad æthera virtus.
Mira quidem miris muneribusq; potens.
Vitaq; per omnes numerosq; gradusq; probata.
Cui laus; quæ paucis morte venire solet.
Alloquii superum consors. & læta stupendis
Donis. nec solita fertilitate parens.
Quum nimis hæc laudi; nunc quis te laudib' æquet.
In nos tot meritis quum tibi crescat honor.
Illa quidem sunt summa; sed hæc tua gloria nobis.
Gratior & miseris blandior iste fauor:
Te positam cælo lætam. & sine fine tenentem.
Prædere mens hominis quæ nequit. osue loqui.
Felicis tamen hunc terris aduertere vultum.
Inq; bonis tantis nostra videre mala.
Quodq; tuo fletu docta es. succurrere flenti.
Tristibus & lætam ferre piamq; manum.
Nemoq; quod iustis præcib' tua numina pulsans.
Sollicitis frustra vocibus orat opem.
Hinc tibi nomen. & hinc veneratio sacra parentis;
Et qui te sequitur; maximus orbis amor.
Hinc spectanda nites trepido fiducia mundo
Nocte velut tumido fulgida stella mari.
Teq; petit sexus. petit ætas omnis & ordo.
Teq; gradus omnes diues inopsq; petunt.
Lubrica tu firmans fortunæ munera præstas;
Ne fugiant nostros lapsa repente sinus.
Et bona quæ miser hic vitæ sibi postulat usus.
Aggeris. & rursus iam fugitiua refers.
Maternas partu tibi fert mater. tibi castas.

67

Casta memor nata virgine præces.
 Præsidiumq; petit curis, quibus ætuoat inum.
 Pectus, adhucq; rudis, corde micæte pudor.
 Sunt: quos fama procax facta atq; infecta canendo
 Opprimat, & populi vox facit vna reos.
 Sunt: quos tristis agit luctus lachrymæq; cadentis
 Semper, & assiduis imbribus ora natant.
 Sunt: quos senu amor telis furtalibus vrget
 Et pedibus victor colla retorta præmit.
 Posceris auxilio: tu vulgi comprimis ora,
 Tu luctus releuas, & tibi cedit amor.
 Cedit amor, cedunt vna dolor ira paranq;
 Iam laqueos, iam enses, iâq; venena furor.
 Ditus & in dubiis augur timor attulit ad te,
 Nec vacuum sensit pondus habere preces.
 Seu quæ terra p̄mens sequitur vis hostica, seu quæ,
 Carceris obscuri vincula seua tenent,
 Seu gemit: inq; horas ceruicem tradere ferro,
 Carnificisq; putat colla secanda manu,
 Ille fame, his hãmis vitam dare, rupibus alter
 Precipitis scopuli membra rotanda timet:
 Quid tumido dicam: qui p̄det nauita fluctu,
 Et iactant laceram flatus & vnda ratem:
 Quid vastis cinxit quem siluis ira ferarum,
 Predonũue furens non minus ira feris,
 Tu cunctis tutamen ades, te p̄side fidunt:
 Quosq; suus metus, & quos alienus agit,
 Fidaq; non spernis suspiria mater amantum,
 Grataq; pro caris soluere vota iuuat.
 Certa loquor, magnisq; mihi cõperta periclis

Hęcq; reus voti carmina reddo mei.
Nāq; ferox languor stratis affligerat ægrum.
Non vis, non colorraut corpus vt ante manet.
Victor adest morbus: Mors ad caput ore cruento.
Horrida terribili concrepat arma manu.
Frigore iam febris corpus. iam coxerat æstu.
Aestu: quo rapido non calet Aetna magis.
Aestu qui vires venasq; resoluerat omnes.
Quiq; animo tantus: corpore quātus erat.
Concutiens subito mores mentemq; furore.
Verbaq; iam totum mors quoq; vīsa foret.
Illa potens herbis ars. sacraq; cura medētum.
Cessit: & ingenium vicerat omne dolor
Quid faciam: qd sperē: quē p̄cer: Anna parēs hęc.
Vt spes vna tui: sic erit vna salus.
Hęc medicum numen simul attulit: ilicet ægris.
Artubus ac animo vita vigorq; redit.
Hinc adeo flagrent quouis mea pectora motu.
Ardeat & curis mens animusq; mihi.
Atq; præmāt magne quātumuis facta ruing:
Anna vocata mihi dulce leuamen ades.
Tu mihi certa salus: in te mea vita recumbit.
Tu dux. tu portus: tu requiesq; mihi.
Te dicent igitur mea carmina. laus tua semper.
Viuet & insigni nomen honore feram.
Quātum voce queā. quātum contendere lingua.
Quātum animo: quātum flatibus: ore cheli:
Laus erit Anna tibi. dec⁹ anne. annāq; canet orbis.
Annaq; pro sacro numine nomen erit.
Postq; deum: cui prima redit laus omnis in æuum;

A quo laus decus & gloria cuncta venit
 Postq; tuam natam: laus est hæc summa parentis:
 Tercia stans triplicem que facis Anna chorum.
 Laus tua dicetur. tua gloria. tu quoq; semper.
 Proxima cum primis iuncta duobus eris.
 Ergo ades. & perfer suspiria nostra tonantis:
 Utq; ferat placidus crimina nostra: roga.
 Posce bonam mentem nobis. & dedita inenti.
 Debita nec viciis corpora scæda suis.
 Sint validæ vires. sit opû modera: a facultas:
 Famaq; quâ metuat tangere liuor edax.
 Si tamen hæc prosint si non: procul omnia sunt
 Et iubes laxo funderè cuncta sinu.
 Quod satis est cælo: sit vitæ. se quoq; mortis.
 Non properanda ferat. non fugienda dies.
 Puraq; velamen quû corporis exuet huius.
 Mens: teneat summi splèdida templa poli.
 Hoc pater Anna velit mûdi fac maximus author.
 Hocq; tuæ natæ natus & ipse velit:
 Hoc sacer amborû vel ardor spiritus: vnus
 Viuunt quiq; triplex secula cuncta deus;

Finis

m iiii

Mauricio comiti Spiegelbergi
Epicedion.

DHebe veni nigra crines umbrāte cupresso.
Neue manu citharam. fertaue fronte geras.
Et tibi dulcisono crepitu sint carmina longe.
Proferat ex habitu se facieq; dolor.
Tristis ades comitem te tristibus aduoco sacris.
Vatis vt officio funera flenda colas.
Vos quoq; Pierides Heliconia turba sorores.
Huc & cum mœsto iungite fratre gradum.
Vos quoq; si fas est turbari lumina fletu.
Diuū. si lachrymas vestras habetq; dolor.
Famaq; non vana est: quod fleuerit Orpheamater
Membra videns thressas spargere rapta nurus:
Candida iam manibus contundite pectora iamq;
Tingite purpureas rore cadente genas.
Ille pius vates: & toto pectore vester.
Mauricius cultor. vester alumnus obit.
Horrida nec timuit tam clarum tangere nomen.
Nec vos luctificis mors agitare modis:
Atq; tot annorum studio curaq; paratus.
Ingenii torrens aureus ille perit.
Aret & Aoniis deductus fontibus amnis.
Fusaq; germano Castalis vnda solo:
Quam primus nostris potandam finibus ille.
Intulit ignoto pectora fonte rigans.
Non illum probitas: non laus in ignis auorū.
Non tuitus vestri est nominis altus honor.
Cuncta iacent. rapido mors oīa subruit ictu.

Et decus & titulos paucula claudit humus.
 Quis vestram tanto famam iam tollet honore
 Gentibus Arctois carmina docta ferens:
 Eripiet morti quis nomina clara: quis actam.
 Post vitam tribuet viuere posse vires.
 Scilicet id metuens Lachesis fera funere clausit.
 Os quod functorum vita futura fuit.
 Os quod debuerat multis dare sæcula famę.
 Mortis & angusto claudere sine manus.
 Ergo agite officio tumulū celebrate dolentes
 Cum planctu lachryme, cū gemituq; fluāt.
 Sic ego, quum subito mortali pulchrior ore,
 Voceq; visa mihi prorsus adesse dea.
 Calliope puto erat stringebat laurea crinem.
 Vox quoq; quę siluas saxa trahatq; fuit.
 Hec ait. Onimium mæsto confuse dolore,
 Duraq; dilecto funere fata gemens.
 Nil est quod uortem culpes vel fata, nec vnquam
 Ausa foret sacrum tangere Parca caput.
 Quin cupiit Lachesis stamen producere yite.
 Et noua defectis vellera nere colis.
 Quippe męor manesvt quodā accesserit Orpheus
 Soluerit & mortis ferrea claustra lyra.
 Eurydicenq; suam modulato carmine poscēs.
 Ceperit, ah fallens irrita merces iter.
 Sic quoq; nunc timuit; mortis ne vincula cantum.
 Frangeret hic cupiens rursus adire ditem.
 Fortius & pro se faceret; pro coniuge fecit
 Quod Thrax, nec cupidus flecteret ota retro.
 Incipiātq; homines iam passim carmine fata.

Flectere: si tantum carmina posse sciāt.
Hic certe faceret, nigrisq; emergeret umbris.
Sed non umbrarum percolit ille domos:
Nec mors hunc rapuit, longis sed fessus ab annis
Linquere iamq; diu mēbra caduca petens.
Deseruit corpus, vitam quoq; vita secuta.
Certior hoc dedit: vt non queat inde mori.
Et cupide reprensens cognati gaudia cœli
Hauerat vnde nouo spiritus ore diem
Astra pius tenet astra, videns temnensq; sepulcrū.
Peruolat omne: patet qua via laxa poli.
Quantus ad occasum se porrigit orbis ab ortu.
Quātaq; phœbeis orbita feruet equis.
Et que discurrunt magno vaga sidera mūdo.
Que rectum peragunt, quæue retorta gradum.
Quod spacium terris, Nereus quibus æstuet vndis
Queq; colant gentes aspera, plana, mare.
Et mores varios variæ commercia linguæ.
Artes siue animos, corpora siue iuuent
Quid valeant gēme, quid carmina sacra, qd herbe
Imo queq; linu terra metalla præmit.
Omnia nunc uouit, videt omnia, nec late illum.
Quicquid habet cœlū, tartara quicquid habent
Et gaudens leta, atq; eterna sorte beatus.
Numina summa videt triplicis vsq; dei.
I mortem accusa nūc, fataq; tristia deite.
Mortuus hic cui sit: quis rogo viuus erite
Tu ne hominem vitamq; putas hoc corpore cludie
Est homo mēs, manet hæc, vitaq; nempe manet.
Spiritus a superis yester venit, inde solutus

Morte carens abi hinc. ad superosq; redit
 Rettulit ad superos certe hūc pietasq; hīdesq;
 Ductaq; legitimis vita peracta viis.
 Ergo videns vestras ridet damnatq; querelas.
 Mauricius cernens ad quid; & vnde venit;
 Non illum curę; nō spes dolor iraue torquent.
 Que miseris cruciant pectora vestra modis
 Liber & erumpens fragili de carcere tandem.
 Viuit. adhuc fuerant vitaq; morsq; simul.
 Nunc tantum viuit. procul & mors ethere mansit
 Quod moritur. terræ est reddita terra suę.
 Anne doles: oculis quod sit sublatus. & illum.
 Non cernens etiam luce carere putas.
 Certe spirat adhuc. non hunc obliuia feri.
 Temporis ac uneta posteritate manēt.
 Spirat & ingenii laus iudatiq; labores.
 Vis istud doceam me ratione loqui:
 En age sume manu: quod condidit; & lege carmen
 Voce sua loqueris. plus valet illa tua
 Huius & ingenio. simul huius es ore disertus.
 Viuit. nempe dabit hic: quod potes ista loqui.
 Docta nec immerito. vigilataq; carmina sperent.
 Perpetuum nullo sine premente decus.
 Dilabuntur opes. vires franguntur. & annis.
 Et morbo forme gratia carpta perit.
 Viribus humanis & que surguntq; vigentq;
 Viribus humanis debilitata ruunt.
 Mentibus at Vatum deus insidet. vt caret ille
 Morte; caret Vatum sic quoq; morte labor
 Quid; quod in exemplum virtutum gloria cedit.

Et poterit nullo tempore fama mori,
Natis quisq; suis vellent monstrasse priores.
Talem: quo cuperent teste probanda sequi,
Regula talis erit: qua discant recta minores.
Segnes quaq; boni proba decusq; ferant.
Quem memorans olim nato pater. hūc mihi dices:
Nosse dedit genitor: quem pater ante sibi.
Vt sequererq; iubēs erit hic tibi doctor honesti.
Inquit: & hūc studiis exprime queso bonis.
Qui claras annis hausit iuuenilibus artes,
Musarum cupido pectore sacra colens.
Quicquid & ē: studiis quod Musas auget & ornat.
Moribus & mentem quod redimere queat.
Præsentes quod ament, qd postera sacra loquētur.
Sic animi. manum siue erat illud opus
Complex⁹ vigili meditat⁹q; omnia cura est.
Sterneret vt laudi nobile promptus iter:
Vtq; solent: animos quorū fortuna tumentes.
Pregrauat: aurato flumine plena ruens.
Non hunc diuitie. generis non inclyt⁹ ordo.
Lubrica non vtq; tempora prima mouent:
Ocia pigra sequi. segnie fatiscere luxu.
Victaq; deliciis turpibus ora dare.
Sed petit intenta cura meliora. colitq;
Recta. licet dura sint adeunda via.
Ergo vbi sacra: quibus se prima dicauerat aras:
Rite colens summo soluerat illa deo:
Inde vices studiis lucis tribuebat & ymbre:
Non sterilem quenquā passus abire diem.
Scriptaq; iam veterum tractabat clara virorum.

Quos vetat ingeniumq; eloquiumq; mori.
 Libera iam numeris, docta iam lege reuincta,
 Post quoq; venturis verba legenda dabat.
 Hinc vbi se virtus ad res vertebat agendas;
 Facta ferens docui que facienda forent.
 Est & adhortandis que vis firmissima; cunctos,
 Exemplo; fugiant, quid cupiantue; monet
 Inq; dies sese certabat vincere; semper.
 Parta nouis augens accumulansq; bonis.
 Non fuit hoc animus feruens, anniq; calētes.
 Sed mores, vitæ perpetuusq; tenor.
 Sic puer incepit, q̄tum est ccepisse minores;
 Fractaq; sic didicit tempora ferre senex;
 Ne suprema quidem lux hunc deprendit inertem.
 Doctior optabat dum meliorq; mori.
 Nec latuit probitas præcium titulosq; recepit.
 Quos tribuit meritis inclyta roma suis.
 Sūma datura quidē, sed & ē laus hæc sua; summa,
 Tollere quum posset, parua putare satis.
 Hunc age nate sequens tibi pectore fige tenaci
 Ferre gradum cupiens; quo prior ille tulit.
 Sic olim puero senior, sic ibit ad omnes;
 Perq; manus viuus posteritatis aget.
 Reddi ergo terris hunc non pete, non petit ipse.
 Et tibi si detur; sæuius holte nocet.
 Certus habet cælum; cupidi quo tēdimus omnes.
 Quod nos sollicitos nocte dieq; tenet.
 Morte doles; magis hoc quod sit lætabere felix,
 Felicem gaudes; parcius ergo dole;
 Non amor aut pietas erit hoc; iniuria summa est;

Illi si quum sint omnia læta: doles.
Terge genas igitur. lachrimas & siste cadentes;
Inuidiaq; præmens desine fata queri.
Ille quidem saluus manet. æternumq; manebit.
Et meliore loco. iam meliorq; manet.
Tu tamen humanis indulge sensibus atq;
Laudis & officii pars tibi nulla yacet.
Et memori semper carum fer pectore nomen.
Hoc tibi nox referat. hoc referatq; dies.
Floribus & tumulum spargas lauroq; coronas.
Perpetuisq; rosas ossa præcare cubent
Nescius ac ne quis sacra calcet busta viator;
Hoc brene fac carmen saxa notata ferant;

Epitaphium.

Ecce spagelbergi comes ordine clausus auorum.
Mauricius. pollens moribus ore fide:
Embrica præposito. quo læta Colonia fratre.
Templo petre tuo sacra colente fuit.
Condidit hic corpus studiis senioq; solutum.
Laus: decus ingenii. gloria. fama manent
Pectoribus viuunt hæc doctis. viuat vt astris.
Mens sacra: funde deo: qui legis ista: præces

Finis.

Eiusdem Rodolphi Agricola: de omnibus sanctis Hymnus.

Uox resonans toto fundat iam carmina mūdo
 Atq; pio populus lucē hāc veneret honore
 Ingens qua quicquid stellantis regia cœli
 Continet; omne decus terris quod ad astra relictis.
 Prorupit; seu turba prior que conscia mundi.
 Nascentis vastum concreſcere viderat orbem
 In linguas animasq; redit; vox sacra canoros
 Concinnat modulos; a laudeq; cuncta resultent
 Nunc rerum ille parens vnus pariterq; triformis
 Nunc genitrix colitur pacis que pignora sacre
 Contulerat mundo; columus nunc mente tuentur
 Qui propiore deum; venerandaq; iussa cœpessunt.
 Nunc homines cœlum meritos; iam quisq; suorū
 Hic proavi colit; hic patris; nati atq; sodalis
 Sanctam animam; sperare licet sperare iubemur.
 Et similes aditus superos tentare colendo
 Laus igitur tibi sit; pater optime maxime; tuq;
 Virgo parens; vos angeliciq; chori; sacer atq;
 Cetus apostolicus; vos sanguine martires almo.
 Perfusi; & cōfessorum labor; atq; pudicus
 Virgineus matrumq; chorus conierte bsnignos
 Ad laudes animos; præcibusq; mouete tonantem.
 Vt cum summa dies hominem dissoluerit; astra
 (Qua licet) & vestre rapiat consortia laudis;
 Rodolpho langio.

F Ormosa rerum iam facies perit
 Nudaq; sternunt arboree come

Terras: & os late sonantum

Cōticuit volucrum per agros

T sol reflexos retro abigens equos

Nigros reuisit nunc Garamantas: &

Si qui iacēt: qui forte Nilum

Fonte bibunt modo pfluentem

Rgo omnis alte mons niuibus latet

Oppressus horret saxea candidis

Moles pruinis & soluta

Voluitur alpibus e supremis

Ix montis instar p̄cipites quoq;

Siluas trahens & saxa sonantia

Surdifq; fuudens vota diuis

Ipsē miser rapitur viator

T sericarum splendida mercium

Sperguntur imis scrinia vallibus

Auroq; multo plumbee spes

Cum domino perit empta bullæ

Enderē vidi vertice montium

Amnes gelatos p̄cipiti iugo

Marmor putares atq; passos

Saxifice faciem Medule

Idiq; sparsas cautibus horridis

Mortes virum: quas vis hiemis dedit

Euiq; spem longam futuri

In rigidis niuibus sepultam

Vro p̄ramebat pectore ferreum

Durissimis cor par adamantibus

Calcere gressu quisquis ausus

Primus erat glaciem labante

Quisq; cœlo repere rupibus
 Siue Hercules seu qui quis hic extitit
 Cui fama fallax atq; canis
 Caula fuit fera gloria aulis
 Oritalum quo gens ruit improba
 Vicisse vel quid laudis habet bone
 Quicquid timetur: qui feroces
 Corde tamen patitur tyrannos
 Ecce terre quem cuncta ferunt potest
 Quin terra metus comprimimus mala
 Qui calcat iras spem metumq;
 Herculeos superat labores
 St vera nostri gloria seculi
 Rodoiphe getis Icutonice decus
 Docta valens lingua: valensq;
 Mente bona pariterq; docta
 Rchana rerum tu penetralia
 Calles: ad altam que via gloriam
 Ducat peritus: clara rebus
 Exsolidis tua nascitur laus
 Ed celsa seu te sidera detinent
 Seu sacra terris quid creet omnibus
 Rerum parens natura queris
 Siue premis ratione mores
 Vchuc fac astis cordaq; tristibus
 Exolue curis: risibus & iocis
 Curui senis fidus retundens
 Vince focis hiemem merocq;
 Vgasq; fronti demito nubile
 Ioh bache ter ioh bache quater sonas

Laxanda mens est: namq; rumpi
Que nimium rigeant videmus

¶ Caspari abbati montis sancti Georgii.

TAndem sepe mihi precibus votisq; petiū
Tempus adest: tandem læta dedere dei
Da da phœbe lyram date vos mihi carmina Musæ
Ipsaq; fer teneros huc elegia pedes
Læta canam: toto quis me sit letior orbe
Gaudia quis pleno pectore tanta capit
Redditus est nobis magni conspectus amici
Cerno viri vultus contineoq; manus
Qualis erat vasti post longa pericula ponti
Duluchii letus vidit vt ora parens
Post latebras matrisq; dolos cum dulcis Achilli
Patroclus vidit lumina: qualis erat
Talis ego aspicio vultus probitate verendos:
Læticiamq; fatens occupat ora rubor
Et stupeo nec adhuc penitus cōprehendere possum
Vnde sit optati copia tanta boni
Vt te post longos (nec spes erat amplius) annos
Intuitus verbis alloquar ipse meis
Et paribus studiis tempus reminiscier actum
Et dulci liceat rursus amore frui
Sume precor multam simul optatamq; salutem
Quāq; potes rebus tu dare: voce cape
Nec votum tenuis dulcissime caspar amici
Spreueris: exaudit vota modesta deus
Gaudeo cuncta tibi flatu spirare secundo

Fortunamq; tuis moribus esse parem
 Quam victam totis repulisti viribus olim
 Nunc redit atq; sinus appetit vltro tuos
 Hoc probitas; firme hoc meruit constantia mētis;
 Durus & hoc casto stans tibi corde rigor
 Et meruere bone generosi pectoris artes
 Que vitam atq; animos excoluere tuos
 Sermoq; cui cedant morientis carmina cigni
 Qualem est in Pilio fama fuisse sene
 Summus amor recti summa incōcussa; virtus
 Magna quoq; in magnis exiguisq; fides
 His tibi materiam victure in tempora laudis
 Colligis; & mortis tristitia iura fugis
 Omnia mors sternit; quod natū est occidit; vna
 Fine caret virtus & benefacta manent
 Viderat ista Sigismūdu; quid non videt ille;
 Inclyta qui rerum est gloria queq; decus
 Quo melior terris; quo non est iustior alter
 Fortis & in duris qui ratione potens
 Quēq; ego præteriti quo mundus splenduit auri
 Ante louem exemplum certa; signa puto
 Viderat; & toto penitus te pectore fixit
 Et dixit; Caspar tu mihi magnus eris
 Tu mihi magnus eris grauiū qui pondera rerū
 Gestet & in cunctis cui mihi prima fides
 Dixit; opes simul & magnos cōcessit honores
 Quos potuit; non quos sumere dignus eras
 Omnia nam dederit; superat tamen omnia virtus,
 Nec tanti quicquā maximus orbis habet
 Ergo licet fructus nostri mihi desit amoris

Gratulor ex voto cedere cuncta tibi
Forte dies veniet rursus qui federa vitæ
Conferat: & iuncto claudat vtrumq; loco
Et studiis totos liceat impendere soles
Verbaq; demirer quæ ubi docta fluunt
Laudato s; velim claro s; effingere sensus
Quos stilo farmas ingeniose tuo
Quod si fata vetant: alio si forte vocamur
Atq; mihi vitam sic deus ire negat
Tu tamen ante omnes præclari nomen amici
Accipe: te reddent noxq; diesq; mihi
Semper & herebunt vultus mihi mente benigni
Dulcibus herebunt emula verba fauis
Ast ego ni labor hic frustra mihi durat in annos
Sed dabitur studiis nomen habere meis
Et seu grande loquens carmen connectere coner
Dura quod & fortes arma virosq; canat
Seu iungam lachrimis elegos & questibus aptos
Forte & apollineæ fila mouebo lyre
Siue cadant iunctis pedibus seu verba solutis
Et nobis aliqua gloria parte venit
Quicquid ero cunctis mihi tu laudabere chartis.
Atq; mihi nullum te sine nomen erit
Tu memor esto mei: quid eni precer amplius a te?
Cum mihi non aliud gratius esse queat
Hoc precio quod uis facere & pferre iuuabit
Hoc ductus præcio dulcia cuncta putem
Fac iubeas: ibo mauros: vltamq; lyenem
Et sequar aduersi frigor seu a poli
Aurore vltam rolea ceruice cubile

Pressum: & phœbeas que rapit vnda rotas
 An dubitas ne ficta loquat in aiora q; veris?
 Quod si vana putas nuda q; verba lube
 Si meior ergo mei: nunq̄ tu pectore nostro
 Nō dum viuus ero: non quoq; morte cades

CAd Iodocum Besselium Hendecasyllabon.

LEto lumine lubricum renidens
 Et q̄ fronte potes nitens serena
 blandam: molliculam: meram salutē
 Dices Musa viro: chorus tuarum
 Quem totum sibi vendicat sororum
 Quem gaudens animus labore lato
 Finxit candidula manus: lepores
 Aspirans venus: indiditq; quicquid
 Est illi salis & facietiarum
 Iuuerunt posita pharetra amores
 Et blande Charites decore toto
 Perfudere virum simulq; cuncti
 Dant ridere: loqui: videre latum
 Et si dulce velit velit modestum
 Dant cantare decens: & hanc calentes
 Que curas teneris parit puellis
 Et pectus miseris reuoluit inum
 Vox sua uis tenero vibrata flexu
 Fac sumat cytharam manu nitente
 Psallet quale tuas putes sorores
 Vx: aut posse tuum sonare phœbum
 Cursu tam facili chelin pererrat

Tam metro modulos decente necesse
Quin & docta sinu suo Minerua
Hunc totum excoluit graues per artes
Artes: quas madidas comas Thalia
Nardo temper habens: rosisque fractas
Ludo & liberiore leta vino
Haud est nosce tuum: sciunt sorores
Artes ingenuasque nobilesque
Et frontis rigide parumque lætas
Quas aut Uranie grauisue Clio
Facundis melius modis sonabunt
Sed pergas age perferasque iussa
Respectas: quid inepta: quid moraris?
An restas: dubitasque quis sit iste
Quem dico: hic meus intimis medullis
Certa mente meus: fideque certa
Et totus meus est: meus lodocus
Splendor Bessælie domus decorque
Iam gaudes scio: iam tibi paratam
Speras frontem hilarem: manuque læta
Prender te cupidus: putas. & istud
Credi (qui suus est amor) licebit
Sed quod vos nimium iuuat camene
Quod semper petitis: quod ob labores
Et somnos venit: estque fructus vnus
Laudari: meliora det deus: ne
Tantum desipias: vt ipsa speres
Quod te optare tuus pudor vetaret
Et nulla ratione quod mereris
Solos docta iocos licente ludo

Et mensas placido mouere risu
 Corrugas faciem; caputq; quassans
 Hunc credis tibi perditum laborem
 Haud est quod metuas; nec hoc peribit
 Necperdes operam: dabit vel ipsa
 Quod pluris fatearis esse: quodq;
 Malim: q̄ me hedera ter obligatam.
 Frontem cingere nobiliue lauro
 Quo senus nimium rependat: at tu
 Mirandum esse putas: quod hoc sit: atq;
 Non laudabit ais: quid ergo? Amabit

¶ Philippo Philippi ducis Brabantie no-
 to Epithaphium

Hac quicumq; via transis aduerte viator
 Lumina: quidq; velim pauca verba lege
 Ecce iacet meritis & sanguine clarus auorum
 Cruibeca quo domino gaudia longa tulit
 Quem qui belligeros iusta ditione Brabantos
 Rexerat. & gentis gloria summa fuit
 Liber: & a thalami seiunctus iure Philippus
 Procreat atq; suum nomen habere dedit
 Ipsa sibi titulos aurumq; parauit equestre
 Virtus quodq; manet secula cuncta decus
 Grãdia tam pãruo fera mors premit ossa sepulcro
 Mens ea que meruit moribus: astra tenet,

¶ Aliud de eodem

Si genus & probitas magneq; modestia mentis
 Flectere fata queant: siue mouere preces
 Quod nollet (neq; enĩ tãti sibi vita) Philippus
 Viuus adhuc populi maximus esset amor

Hunc creat absq; thoro tenuit qui iusta Philippus
Sceptra Brabantiaci duxq; decusq; soli
Quod potuit magna matrem virtute redemit
Et virtute equitis nomina clara tulit
Cum summas potuisset opes sumpsisse: modestas
Maluit:& domino cruibeca leta fuit
Seua quod hic speres nihil est mors: naq; per euū
Viuent:fama viris: mensq; sacra deo

¶ Aliud de eodem.

Quisquis ades cuius blande mortalia mentem
Sollicitant: monitis spernere disce meis
Sum genitus rapidū & iuuenile calēte Philippo
Leta Brabantiacō quo duce terra fuit
Sed cupiit genuisse thoro: dignusq; videbar
Quod po. ui. illius nomen amorq; sui
Et genus equauī bellis ac mente manuq;
Aurea promerui munera clarus eques
Quid memorem cultus quid opes nomēq; decusq;
Cuncta iacent: fluidis nunc age fide bonis
Nec mea fata dole (serum est) tua fata timeto
Sors mea preterit sors tua dura venit

¶ Aliud de eodem.

Noīa patris habens: satus at sine lege Philippo
Clara Brabantiaci iura tenente soli
Clarus eques titulis: domino quoq; cruibeca clara
Quicquid erat modicus nunc iacet ecce cinis

¶ Idem disticho compressum

Dux cui dat vitam abs thoro nomēq; Brabantus
Cruibice equesq; tenens iura Philippe iaces

¶ Margarete & Ludouice sororū epithaphiū.

Margarita iacet simul & ludouica: tenellas
 Quis rapis ah nimium mors properante manu
 Has genuit hampuās dominusq; decusq; Ioannes
 Laude equitis simul & iuris honore nitens
 Burgundeq; dom⁹ columē: magnoq; minister
 Pectore: prima fides cōsiliūmq; ducum
 Nondum ter vacue viderunt cornua lune
 Porta ferox summū clausit vtriq; diem
 Vita nequiuit eas. iunxit mors: vtq; fuerunt
 Vnus amor patris: vnica claudit humus.
CIn faciem Ciceronis inicio orationū suarū pictā.
 Ora vides audisq; diserta tonitrua lingue
 Quid rogo de vino plus Cicerone feras
CIn facies duorum amantium pictura expressas.
 Ecce dat ars oculos datq; ora simillima veris
 Quantū erat vt vocem diū facileq; darent.

Eiusdem epigramma.

Postera quid portet dubium lux: accipe præsens.
 Quod datur, & celeri pspera carpe manu.
 Quodq; feret tempus fer letus, & aspera forti:
 Mente doma: vitę si tibi grata quies.

Aliud eiusdem.

Optima sit vitę que formula queritis: hec est.
 Mens hilaris faciens quod licet, idq; loquens.

**Hermolai Barbari Oratoris, Patriarchæ
Aquilienſis. In Rodolphum Agricolam.
Epitaphion.**

**Inunda clauſerūt hoc marmore fata, Rodolphum
Agricolam. Phryſii ſpemq; decuſq; ſoli,
Scilicet hoc viuo: meruit Germania laudis
Quicquid habet Latiū, græcia quicquid habet,**

TELOS

**Disertiffimi viri Rodolphi Agricoleꝝ aliquot
opuscula finiunt, Anuerpiæ. Pridie Calenſis. Februa-
rias, ANN. M. D. XI. REGNANTE IMP.
CAES. MAXIMILIANO AVG.**

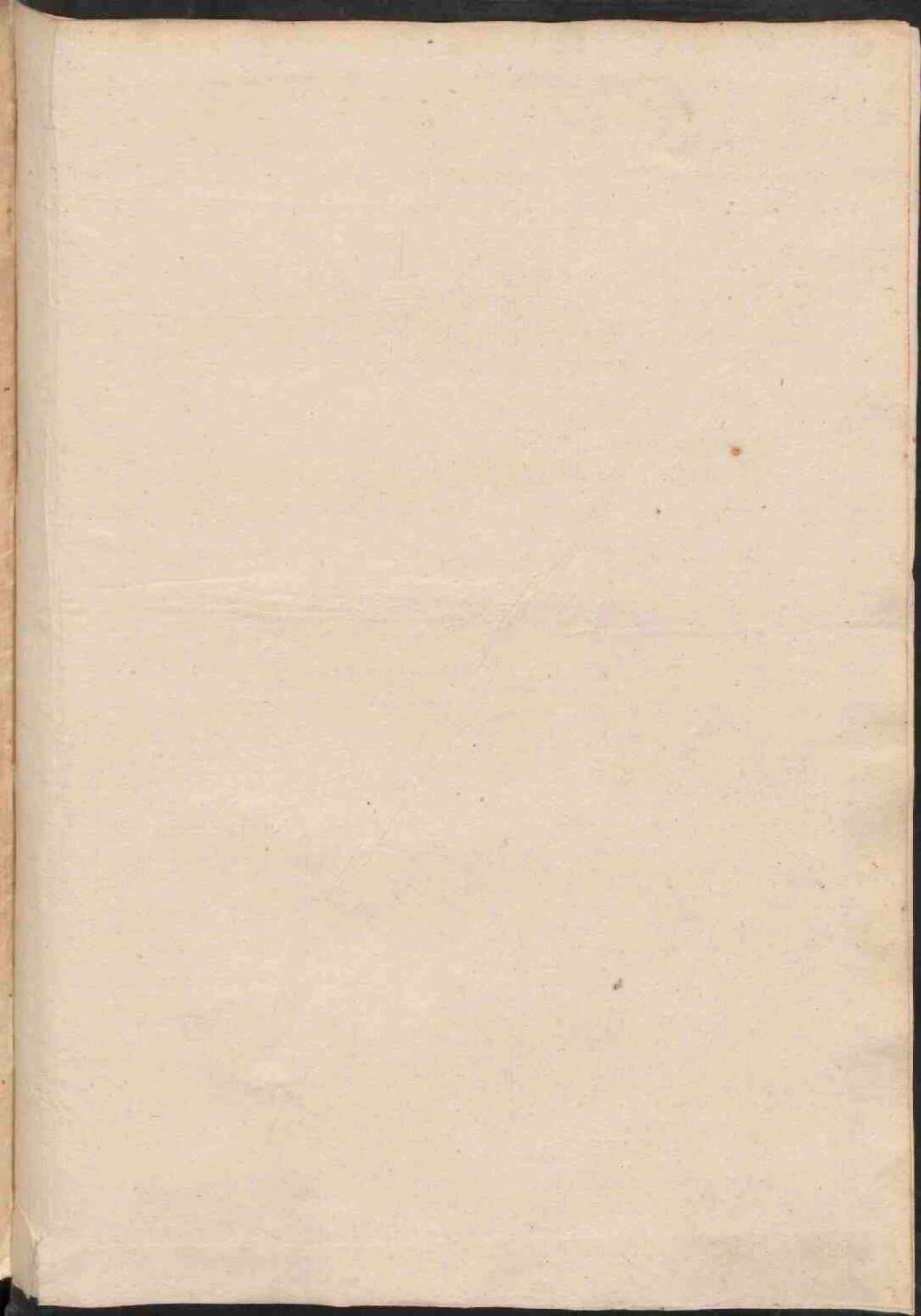
Theodericus Martinus Aloſtenſis imprimebat.

The first part of the book is
 devoted to a general history of
 the world from the beginning
 of time to the present day.
 It is written in a plain
 and simple style, and is
 adapted for the use of
 schools and families.
 The second part of the
 book is devoted to a
 description of the different
 countries of the world.
 It is written in a plain
 and simple style, and is
 adapted for the use of
 schools and families.
 The third part of the
 book is devoted to a
 description of the different
 parts of the world.
 It is written in a plain
 and simple style, and is
 adapted for the use of
 schools and families.

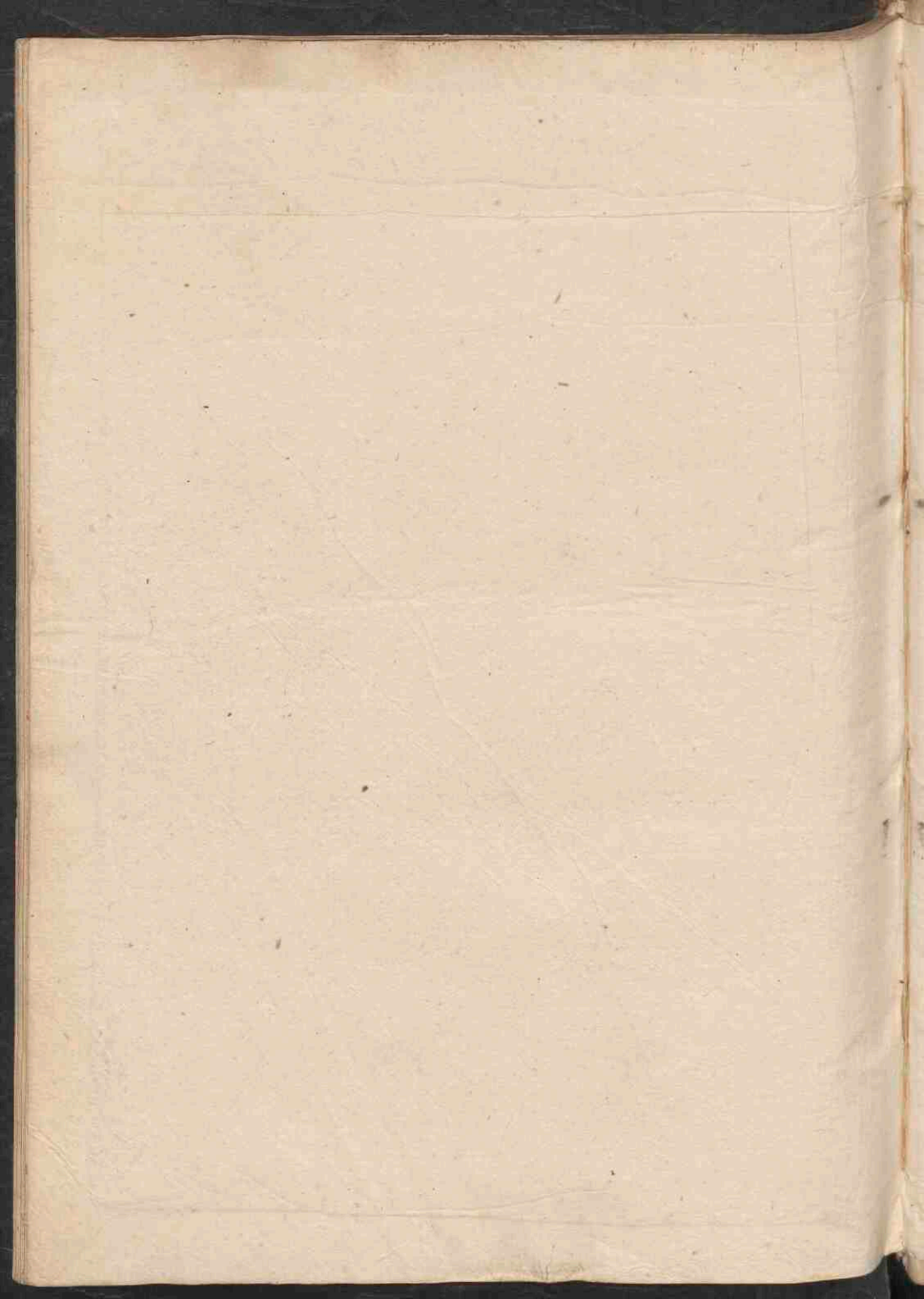
Printed and Published by
 W. B. E. & Co. No. 10, South Street,
 London.

Rudolphus Agricola natus Bassoldi
pater Curionis atq; Groeningae educatus,
moritur V. Kal. Novemb. 1485. atq; heri-
dologica sepelitur in cuculla vti insurat
apud maiores. plura patet Opum in
opere Chronographico fol. 726 Miratus in
Elogijs fol. 108. clarior Belgarum, Val-
Andreas diffolius in Bibliotheca Belgica
fol. 704. Early found. Suffidij Patrio

1650-53

